

**T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLERDE TARİH KONULARININ ÖĞRETİMİNDE TARİHİ
MEKÂNLARDA UYGULANAN GEZİ-GÖZLEM METODUNUN
KAZANIMI ELDE ETMEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİL İBRAHİM AYDOĞAN

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. MUHAMMED SARI**

AKSARAY 2020

**T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLERDE TARİH KONULARININ ÖĞRETİMİNDE TARİHİ
MEKÂNLARDA UYGULANAN GEZİ-GÖZLEM METODUNUN
KAZANIMI ELDE ETMEYE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİL İBRAHİM AYDOĞAN

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. MUHAMMED SARI**

AKSARAY 2020

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 2 yıl sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Halil İbrahim

Soyadı : AYDOĞAN

Bölümü : İlköğretim Anabilim Dalı/Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı : Sosyal Bilgilerde Tarih Konularının Öğretiminde Tarihi Mekânlarda Uygulanan Gezi-Gözlem Metodunun Kazanımı Elde Etmeye Etkisinin İncelenmesi

Thesis's English Name : Investigation of the Effect of Trip and Observation Method Applied in Historical Spaces for Teaching History Issues in Social Sciences on Obtaining Learning Outcomes

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Halil İbrahim AYDOĞAN

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Halil İbrahim AYDOĞAN tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgilerde Tarih Konularının Öğretiminde Tarihi Mekânlarda Uygulanan Gezi-Gözlem Metodunun Kazanımı Elde Etmeye Etkisinin İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı için yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Muhammed SARI

Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı / Aksaray Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Yalçın DİLEKLİ

Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı / Aksaray Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi İlker DERE

Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı / Necmettin Erbakan Üniversitesi

İmza

Tez Savunma Tarihi: 15/01/2020

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 20/02/2020 tarih ve 2020/09-6 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrenci

Halil İbrahim AYDOĞAN

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmamda tezimin konu seçimini, uygulama ve yazım aőamalarından bu son őeklini almasına kadar bana ayırdığı zamanı, tecrübeleri ve desteği için değerli danışman hocam Doç. Dr. Muhammed SARI'ya, bilimsel bir çalışmanın nasıl olması gerektiğini adım adım öğreten, bu çalışmanın ortaya çıkmasında önemli bir katkısı olduğuna inandığım Dr. Yalçın DİLEKLİ hocam'a, çalıőmam boyunca desteğini esirgemeyen Dr. őenol ORAKÇI hocam'a, eğitim hayatım boyunca bana destek olan tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma, araştırmaya katılan öğrencilerime, son olarak da beni yetiőtiren, eğitimim ve tüm hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen aileme sonsuz teőekkürler...

Halil İbrahim AYDOğAN

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLERDE TARİH KONULARININ ÖĞRETİMİNDE
TARİHİ MEKÂNLARDA UYGULANAN GEZİ-GÖZLEM
METODUNUN KAZANIMI ELDE ETMEYE ETKİSİNİN
İNCELENMESİ

Halil İbrahim AYDOĞAN

AKSARAY 2020

ÖZET

“Sosyal Bilgilerde Tarih Konularının Öğretiminde Tarihi Mekânlarda Uygulanan Gezi-Gözlem Metodunun Kazanımı Elde Etmeye Etkisinin İncelenmesi” isimli bu araştırmada ilköğretim sosyal bilgiler dersi tarih konularının işlenmesinde tarihi mekânlara düzenlenecek olan ders gezilerinde kullanılan gezi-gözlem metodunun öğrencinin kazanımlara ulaşmasındaki etkisi incelenmiştir. Bu kapsamda araştırmanın verileri 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Şahinbey ilçesindeki bir devlet ortaokulunun 6. sınıf öğrencilerinden oluşan 50 kişilik deney grubu ve 50 kişilik kontrol grubu olmak üzere 100 kişilik bir öğrenci grubundan toplanmıştır. Araştırmada uzman görüşleri alındıktan sonra araştırmacı tarafından 6. sınıf sosyal bilgiler dersi ‘‘Etkin Vatandaşlık’’ ünitesi kapsamında geliştirilen başarı testi ölçme aracı olarak kullanılmıştır. Başarı testi tüm gruplara ilk test olarak uygulandıktan sonra deney grubu belirlenen yerlere ders gezisine götürülerek, kontrol grubu ise sınıf ortamında düz anlatım yöntemi kullanılarak kazanımlar müfredata uygun olarak işlenip son test uygulaması yapılmıştır. Araştırmanın verileri SPSS programında incelenerek bağımlı gruplar İçin t Testi ve bağımsız gruplar İçin t Testi, normal dağılım göstermeyen bağımsız gruplar için t Testinin parametrik olmayan karşılığı Mann Whitney U Testi ve Kolmogorov-Smirnov Normallik testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda düz anlatım yöntemi ve gezi-gözlem tekniğinin öğrencilerin başarıları üzerinde etkili oldukları gözlemlenmiştir. Gezi-gözlem tekniğinin öğrencinin kazanımı elde etmesinde düz anlatım yöntemine göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, tarihi mekan, gezi-gözlem metodu

Sayfa Adedi : 110

Danışman : Doç. Dr. Muhammed SARI

AKSARAY UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCES INSTITUTE
INVESTIGATION OF THE EFFECT OF TRIP AND OBSERVATION
METHOD APPLIED IN HISTORICAL SPACES FOR TEACHING
HISTORY ISSUES IN SOCIAL SCIENCES ON OBTAINING
LEARNING OUTCOMES

Halil İbrahim AYDOĞAN

AKSARAY 2020

ABSTRACT

In this thesis, it was examined that the effect of trip and observation method, used in course trips which is planned to historic places for primary education Social Science Course, in terms of students' acquisition of learning outcomes. In this context, in 2018 2019 Education Year, the data of the study were collected from a group of 100 students of 6th grade learners in a state middle school of Şahinbey district, Gaziantep Province consisted of 50 students in the experimental group and 50 students in the control group. Taking expert opinions, achievement test, improved by researcher within the scope of 6th grade social science course efficient citizenship unit, was used as a testing tool. In this research, after achievement test was applied to all group members as a pre-test, course outcomes were processed in accordance with the curriculum and final test was applied by taking experimental group to the designated places for course trip and by using direct instruction technique in a classroom environment for control group. Examining the data of the research in SPSS program, t Test for dependent groups and t Test for independent groups, Mann Whitney U Test which is non parametric equivalent of t Test for independent groups not showing normal variance and Kolmogorov Smirnov Normality Test were applied. At the end of the study, it was seen that direct instruction and trip-observation technique were effective in achieving the learning outcomes of the students. Furthermore, it was concluded that trip and observation technique is more successful than direct instruction technique in terms of students' achieving the learning outcomes.

Science Code :

Key Words : Social Science, Historic Place, trip and observation method

Number of pages : 110

Counselor : Assoc.prof. Muhammet SARI

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	I
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	II
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR.....	IV
ÖZET	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ	X
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı.....	1
Araştırmanın Önemi.....	3
Araştırmanın Problem Durumu.....	5
Araştırmanın Alt Problemleri	5
Araştırmanın Hipotezleri	6
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
Tanımlar.....	6
İlgili Araştırmalar.....	8
1. Sosyal Bilgiler Alanında Yapılan Çalışmalar.....	8
1.1. Gezi-Gözlem Metodunun Akademik Başarı Üzerinde Etkisi Araştırılan Çalışmalar	8
1.2. Gezi-Gözlem Metodunun öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Açısından Araştırılan Çalışmalar	9
2. Diğer Bilim Dallarında Yapılan Çalışmalar	12
2.1. Gezi-Gözlem Metodunun Akademik Başarı Üzerinde Etkisi Araştırılan Çalışmalar	12
2.2. Gezi-Gözlem Metodunun Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Açısından Araştırılan Çalışmalar	13

3. Müzelerin Eğitimde Kullanılmasıyla İlgili Yapılan Çalışmalar.....	15
BİRİNCİ BÖLÜM	17
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	17
1. Eğitim Öğretim.....	17
1.1. Düz Anlatım Yöntemi.....	19
1.2. Gezi Gözlem Metodu.....	22
2. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler.....	26
2.1. Sosyal Bilimler.....	26
2.2. Sosyal Bilgiler.....	27
2.2.1. Sosyal Bilgilerin Tarihçesi.....	29
2.2.2. Sosyal Bilgilerde Gezi Gözlem Metodunun Kullanılması.....	30
İKİNCİ BÖLÜM.....	34
YÖNTEM	34
1. Araştırmanın Modeli.....	34
2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	36
3. Veri Toplama Aracı.....	37
4. Verilerin Toplanması.....	44
4.1. Dersin Uygulanma Süreci.....	44
5. Verilerin Analizi.....	46
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	47
BULGULAR VE YORUMLAR.....	47
1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar	47
2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar	49
3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar.....	50
4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar	51
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	54
SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	54
1. Sonuçlar ve Tartışma.....	54
2. Öneriler.....	57
KAYNAKÇA.....	59
EKLER.....	65

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Araştırma Modeli Tablosu.....	35
Tablo 2. Örneklem Tablosu	36
Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	37
Tablo 4. Başarı Testi Belirtke Tablosu	38
Tablo 5. Ölçme Aracındaki Soruların Bloom Taksonomisi'ndeki Bilişsel Alan Basamaklarına Dağılımı.....	40
Tablo 6. Ölçme Aracındaki Soruların Pilot Uygulama Sonucu Madde Güçlük ve Madde Ayırt Edicilik İndekslerine Göre Analizi.....	40
Tablo 7. Pilot Uygulama Sonucu Başarı Testinden Çıkarılan Soruların Madde Güçlük ve Madde Ayırt Edicilik İndekslerine Göre Analizi.....	42
Tablo 8. Birinci Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları	48
Tablo 9. Ön Test Puanlarına Ait t-Testi Sonuçları	48
Tablo 10. İkinci Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları	49
Tablo 11. Kontrol Gruplarının Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait t-Testi Sonuçları	50
Tablo 12. Üçüncü Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları.....	50
Tablo 13. Deney Grubunun Ön Test Puanlarına Ait t-Testi Sonuçları.....	51
Tablo 14. Dördüncü Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları	52
Tablo 15. Son Test Puanlarına Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ön Test Son Test Gruplu Deneysel Desen35

SİMGELER VE KISALTMALAR

- ABD : Amerika Birleşik Devletleri
- akt. : Aktaran
- ASCD : Denetim ve Program Geliştirme Birliği
- f : Frekans
- K-S : Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonucu
- MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
- N : Öğrenci Sayısı
- NCSS : National Council for the Social Studies
- P : Anlamlılık Değeri
- P_j : Madde Güçlük İndeksi
- R_{jx} : Madde Ayırt Edicilik İndeksi
- S_d : Serbestlik Derecesi
- SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
- S_s : Standart Sapma
- t : t Değeri
- UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu
- vb. : Ve benzeri
- vd. : Ve diğerleri
- % : Yüzde
- X : Ortalama

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın amacına, önemine, problem durumuna, alt problemlerine, hipotezlerine, sınırlılıklarına, tanımlarına ve konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalara yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

İnsanoğlu çevredeki doğal faktörlere uyum sağlayarak yaşamsal faaliyetleri yerine getirmek için doğumundan şu anki hayatına kadar doğada yaşamını sürdürebilecek maharetle kazanımlar elde etmeye uğraşmaktadır (Bektaş ve Horzum, 2014:1). İnsanların yaşamını sürdürdüğü evren bir bilgi deposudur ve insanlar bu evrendeki görseller, lezzetler ve sesler gibi uyaranların etkisinde kalmaktadırlar (Gömleksiz, Senemoğlu ve Üstündağ, 2001:1). İnsan ömrü boyunca doğayla iç içe bir yaşam süreceği için doğada karşılaşılabileceği problemlere de etkili bir çözüm üretebilmesi gerekir. Böylece insanoğlunun doğadaki aktif yaşamında belli başlı kazanım ve becerileri öğrenmesi ve bunları uygulamalı olarak kullanması kaçınılmaz bir hal almaktadır.

Bireylerin doğaya ve çevreye uyumu aşamasında elde ettiği kazanımlarla belli başlı hedeflerin bireye kazandırılması sağlanır. Bu kazanımlar evrensel insanın yetişmesi yönünde atılan küçük adımlardır. UNESCO eğitim sisteminin evrensel amaçlarını, insanlık arasında evrensel bir anlayışın gelişmesi, insanların yaşam kalitelerinin ve refahlarının artırılması, insanlığı etkileyen hastalık, savaş, kıtlık vb. problemlere çözüm üretilmesi olarak almıştır. Eğitim alanında başka bir kurum olan ASCD'nin yaptığı araştırmalarda eğitimle insanlara edindirilmesi gereken kazanımları: bireyin kendi benliğine duyduğu saygı, başka insanları algılayıp anlama, hayattaki temel olan becerileri yerine getirebilme, sürekli öğrenme ortamlarına açık olma, toplumda sorumluluk alarak bu toplumun bir parçası olma, zihin ve beden sağlığına dikkat etme, yeni şeyler ortaya koyabilen yaratıcı bir kişilik edinme, iktisadi dünyanın içerisindeki üretim tüketim ağına bilgiyi baz alan bir

katılım gösterme, dünyanın anlamlandırılmasında şimdiye kadar birikmiş bilgi dağarcığını kullanabilme ile tüm dünyada meydana gelen değişimle edebilme olarak ortaya koymuştur. Asrımızın hızlı bir biçimde gelişen ve değişen ortamında bu özellikleri bireylerin kazanmasını sağlamak, birçok toplumun destek vereceği ortak eğitim hedefleri olarak ifade edilebilir (Doğanay ve Sarı 2017:43). Bu beceri ve değerlerin bir kısmı gizil öğrenmeler sonucu bireyde varlık gösterse de asıl kazanımlar planlı bir eğitim ortamından geçer. Sosyal bilgiler dersi bu kapsamda insanın doğaya ve çevreye uyumu ile çevresindeki varlıkların farkındalığı konusunda bir değer eğitimi içermektedir. Okul binaları içerisindeki sınıf ortamında işlenen bu ders ile ilgili, imkânlar doğrultusunda insanın çevresindeki varlıkları algılaması ve doğayı tanıması açısından müfredata göre sınıf dışı etkinlikler de düzenlenebilir. Sınıflarda öğretilen bilgiler ve öğrencinin edindiği tecrübeler sadece eğitimin yapıldığı binalarda değil, bu ortamların dışarısında kalan gerçek yaşamla da ilintili olmalıdır (Bektaş ve Horzum, 2014:2). Bilginin önemli bir yeri olan bugünün cemiyetlerinde eğitim öğretim faaliyeti yalnızca eğitim yapılan binaların ortamlarıyla sınırlanamaz (Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2008:4). Etkili bir öğretim faaliyeti gerçekleştirmek yolunda bilginin kalıcılığını sağlamak ve bireyin kendi benliğinin farkına varmasını sağlamak için öğretim ortamlarında kullanılan yöntemler çeşitlendirilerek öğretimin somutlaştırılması, öğrenci seviyesine uygun hale getirilmesi ve en önemlisi de yaşamla bağ kurulması gerekir. Yaşamla bağ kurma süreci de çevresel etkileşimden ayrı düşünülemez. Çünkü öğrenmeler her zaman bilişsel ve duyuşsal alanın etkileşimiyle ortaya çıkan süreçte oluşurlar ve öğrenmeler sosyal anlamda öğrenenlerin çevrelerindeki unsurlarla etkileşimiyle ortaya çıkar (Ceri, (2007:197)'den akt. Scales, Briddon ve Senior'dan çev. Köymen, 2015: 105). Yaparak yaşayarak öğretim yapılan eğitim faaliyetlerinin kalıcı olduğu ve bireyin yaşamında öğrendiği bilgileri aktif olarak kullandığı bilginin bilmekten uygulamaya dökülmesinde daha verimli hale geldiği şimdiye kadarki uygulama ve çalışmalarda görülmektedir. Yapılandırmacı öğretim faaliyetleri kapsamında kalıcı öğrenmelerin sağlanması ve özellikle öğrenilen bilgilerin aktif olarak güncel yaşamda kullanılması için öğrencinin bilgiye ulaşmada aktif rol alması ve bilginin elde edilmesinde öğrenciye bir rehber olan öğretmenlerin bilgileri öğrenciye görelilik ilkesi kapsamında düzenlemesi gerekir. Bu kapsamda bilginin elde edilmesinde birçok öğretim yöntem ve tekniği bulunmaktadır. Bunlardan birisi de öğretim aşamasında bolca görsel veri sunan ve bilgilerin somutlaştırılarak öğretilmesinde büyük bir paya sahip gezi-gözlem metodu aynı zamanda öğretimin eğlenceli bir hal alarak öğrencinin okulu ve öğretim faaliyetlerini sevmesi ve öğrencide öğrenime karşı istek uyandırmak için kullanılacak

etkili bir tekniktir. Gözlem metodu bütün çocuklarda var olan keşfetme arzusunu ve araştırmacı yönünün ortaya çıkmasına yardımcı olur. Eğitimde kullanılan gözlem doğadaki varlıkların kendi buldukları yerlerde bir hedef doğrultusunda planlı ve organize şekilde gözlemlenerek araştırılması demektir. Bu geziler genellikle eğitsel içerikli ders gezileri olarak adlandırılmaktadır (Tok, 2017: 225).

Bu araştırmada sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde öğrencinin kazanımı elde etmesinde gezi-gözlem metodunun etkisinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Araştırma gezi-gözlem ve düz anlatım tekniklerini kullanılarak yapılacak öğretim ile gezi gözlem tekniği ve düz anlatım yöntemi karşılaştırılarak ortaya çıkan sonuçlar bilimsel literatüre kazandırılacaktır.

Araştırmanın Önemi

Varoluşundan günümüze kadar milyon yıllar boyunca dünyamız bir değişim ve bu değişimle beraber bir gelişim sürecinin içerisindeydi. Gelecekte de devam etmesi beklenen bu sürecin evrendeki gezegenlerden birisi olan Dünya'nın bir parçası olarak Anadolu coğrafyasında da gözlenmesi beklenmektedir. Medeniyetlere beşiklik etmiş olan Anadolu topraklarının kadim tarihine baktığımızda insanlığın avcı toplayıcı, tarım toplumu ve sanayi toplumu gibi birçok önemli evreden geçerek günümüz dünyasına ulaştığını görmekteyiz. İnsanlık tarihindeki bu değişim ve gelişmelerin yaşadığımız asırda da devam ettiği görülmektedir. Bu yüzyılda da her dönemde olduğu gibi bu değişimlerin mimarı olarak insan karşımıza çıkmaktadır. Bu mimarın gelişimini üstlenme görevi ise eğitim programlarına düşmektedir. Eğitim programı, öğrencide geliştirilmesi düşünülen davranışların eğitime başlanmadan evvel kararlaştırılarak bir sıra dâhilinde düzenlenmesi; bu davranışların geliştirilmesini sağlayacak eğitim öğretim faaliyetlerinin düzenlenerek hayata geçirilmesi; beklenen ve istendik yönlü eğitim davranışlarının geliştirilmesinde öğretim yaşantılarının araştırılarak incelenip değerlendirmede bulunulmasıdır (Korkmaz, 2017:5). Bir süreç dâhilinde insanı değişime götüren eğitimin kendisi de bu değişim ve gelişimlerden bu süreç içerisinde nasibini alır.

Değişen dünya, değişen asırlar, değişen toplum gibi hemen hemen çevremizdeki her varlığın değişime uğradığı bu zamansal süreçte eğitim sistemi ve bu sistemdeki öğretim aşamalarında kullandığımız yöntem teknikler de değişim göstermektedir. Eğitim programlarındaki bu gelişmeler şüphesiz ki bireyi, vatanına milletine faydalı, kendini

gerçekleştirmiş kişiler olarak yetiştirebilmek için atılan adımlardır. Bu kapsamda çalışmamızın diğer bölümlerinde de bahsettiğimiz sosyal bilgiler dersinin tanımına ve amaçlarına baktığımızda başta bir değer eğitimi içerdiği için bireyin milli bilinç oluşmuş, toplumdaki gerçekliklerin ve sorumluluklarının bilincinde ve kendi kabuğunu kırmış yeni gelişmelere açık girişimci kişiler olarak yetişmesini sağlamak olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsan davranışlarının kişinin yetenekleri doğrultusunda var olan potansiyelini ortaya çıkarmak, karakterli ve bilgi bakımından gelişmelerin sağlanması hedefiyle yapılan etkinliklere eğitim denir(Güneş, 2015:137). Kısaca amaç, günümüz dünyasının karmaşıklığı içinde kişiyi sadece bilgiyi alan ve bunu gerekli gördüğü yerde aynen kullanan monotonluktan, bir nevi robotlaşmış insani faaliyetlerden kurtararak değişime açık, düşünen gelişen ve gelişirken de etrafındaki insanların da gelişmesine rehberlik edebilecek, zekâsını insanlığın yararında en üst düzeyde kullanabilecek, yaşadığı topluma katkıda bulunacak bireyler olarak yetişmesini sağlamaktır. Bireyin toplumda meydana gelen olayları akılcı bir çerçevede değerlendirmesi kendini gerçekleştirmek yolunda sürekli gelişen ve geliştiren millete faydalı kişiler olarak yetişmesi için eleştirel düşünme, girişimcilik ve empati gibi becerileri kazanması gerekir. Bunun yolu da eğitimden geçmektedir. İyi bir eğitim içinse farklı öğretim metotları kullanarak öğretimin gerçekleştirilmesi, özellikle yaşamla işlenen konular arasında bağ kurarak konunun öğrenciye etkili bir şekilde iletilmesi gerekir. Bunun için öğrenmeleri kolaylaştırıcı, eğitim ortamını öğrenenin zevk aldığı hale getirici, yol gösteren olmalıdır öğretmenler (Sönmez, 2017:156). Bu tür ortamları oluşturmaya çalışan öğretmenler öğretim faaliyetlerini çeşitlendirerek öğretimin oluşmasını sağlar ve kullanılan yöntem tekniği de bu amaç doğrultusunda çeşitlendirir. Eğitimi eğlenceli hale getiren öğretimde kullandığımız tekniklerden birisi de gezi-gözlem metodudur. Bu tekniğin öğretimin oluşmasında görsel, işitsel, bedensel gibi farklı zekâ alanlarına hitap etmesi ve öğrencinin birincil elden kaynaklara ulaşması açısından etkili bir öğretim tekniği olduğu görülmektedir. Tok, (2017:225) ise bu tekniğin bazı faydalı yönlerini şöyle ifade etmiştir: sıkıcılıktan kurtarılmış bir eğitim sağlar, bilgiye doğrudan tecrübeler sayesinde ulaşılan bir eğitim-öğretim ortamı sağlar, öğrencilerin çok fazla duyu organı öğrenmede aktif olarak kullanılacağı için öğrenmelerin kalıcılığı artar, kitaplardaki birçok konunun işlenmesinde uygundur, okul çevre işbirliğinin gelişimine katkı sağlar, çevrede bulunan diğer insanlar da okulun yaptığı eğitim faaliyetlerini görme imkânı bulur, öğrenme ortamlarında öğrenciler okul çevresi ve doğal çevreyi gezme ve bu çevrelerin özelliklerini öğrenme imkanı bulurlar. Öğrenci bilgiyi yaşamla bağ kurarak öğreneceğinden gezi-gözlem tekniğiyle

yapılan öğretimlerde bilginin hatırlanmasının daha çabuk hatırlanmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde her ne kadar bu tekniğin öğretimde kullanılması düşük olsa da bireyleri düşünen, gelişen ve geliştiren bireyler olarak yetiştirmek için gelecekte kullanımının artması beklenmektedir.

Değişen dünyayla beraber her yeni günde öğretim için yeni tekniklerin ortaya konması da muhtemeldir. Bireyin kendi varoluşunu tamamlaması amacıyla eğitimimizde eski ve yeni teknikler konuların uygunluğuna göre bir arada kullanılmaktadır. Bu araştırmada da deneysel yöntem kullanılarak düz anlatım yöntemi ve gezi-gözlem tekniği ile işlenen konuların öğrenci başarısına etkileri ortaya konmuştur. Araştırmanın bundan sonra yapılacak olan araştırmalara veri sağlaması ve sosyal bilgiler dersindeki tarih konularının öğretiminde gezi-gözlem metodunun kullanımının gerekliliğine yönelik bir fikir oluşturması açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Ayrıca bu alanda yapılan çalışmaların, kaynaklar tarandığında özellikle sosyal bilgiler dersinde yeterli olmadığı gözlenmektedir. Yapılan çalışmaların da daha çok teknik konusunda öğretmen görüşlerine başvurulduğu ortadadır. Öğretimde öğrencinin aktif kılınarak gözlem tekniğinin konuların işlenmesinde kullanılması ve tekniğin öğrenci başarısının üzerindeki etkilerinin ortaya konulduğu çalışmaların parmakla sayılacak kadar az olması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın Problem Durumu

Sosyal bilgiler tarih konularının öğretiminde tarihi mekânlarda ders gezisi olarak uygulanan gezi-gözlem metodunun öğrencinin müfredattaki kazanımlara ulaşmasında etkisi var mıdır?

Araştırmanın Alt Problemleri

- 1- Deney ve kontrol gruplarının konular işlenmeden uygulanan ön testten aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2- Sınıf ortamında düz anlatım yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun ön test ile son testten aldığı puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3- Tarihi mekânlarda gezi-gözlem metodunun uygulanmasıyla öğrencinin kazanımı elde etmesinde deney grubunun ön test ile son testten aldığı puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

- 4- Deneş grubuna tarihi mekânlarda gezi-gözlem metodunun, kontrol grubuna sınıfta düz anlatım uygulanmasıyla öğrencinin hedeflenen kazanımlara ulaşmasının ölçülmesinde deneş ve kontrol gruplarının son testten aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmanın Hipotezleri

- Sosyal Bilgiler tarih konularının öğretiminde tarihi mekânlarda uygulanan gezi gözlem metodu öğrencinin kazanımı elde etmesinde düz anlatım tekniğine göre daha çok etkilidir.
- Sosyal Bilgiler tarih konularının öğretiminde tarihi mekânlarda uygulanan gezi-gözlem metodu kazanımı elde etmede öğrencinin farklı uyarıcılar tarafından uyarılmasını sağlayarak öğrencinin öğretimde etkin olmasını sağlar.
- Araştırma için geliştirilen başarı testinin madde güçlük ve madde ayırt edicilik düzeyleri uygulamaya elverişli düzeydedir.
- Sosyal Bilgiler tarih konularının öğretiminde tarihi mekânlarda uygulanan gezi-gözlem metodu öğrencinin kazanımı elde etmesinde etkili bir tekniktir.
- Sosyal Bilgiler tarih konularının öğretiminde tarihi mekânlarda uygulanan gezi-gözlem metodu öğrencinin kazanımlara ulaşabilmesi için öğretimin somutlaştırılmasında etkilidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sonuçları 2018-2019 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 6. sınıflarda okutulan sosyal bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” ünitesi ve Gaziantep ili Şahinbey ilçesinde bulunan MEB’e bağılı bir okulun 6. sınıf düzeyi 4 farklı şubesinde yer alan 100 öğrencinin ölçme aracına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Tanımlar

Sosyal Bilgiler: Bu ders ile ilgili uzmanlar tarafından yapılan tanımlardan bazıları şöyledir:

Sosyal bilgiler, öğrenim gören bireylerin sorumluluk sahibi bir yurttaş olarak yetişmesi için yapılan teşebbüs(Bilgili vd.,2008:5) olarak tanımlanmıştır. “Sosyal bilgiler, demokratik vatandaşlık için toplumsallaşma sürecidir.” (Engle,Ocha (1998)’dan akt. Safran, 2011:2). Sosyal bilimler içerisinde eğitim öğretim hedefleri doğrultusunda düzenlenerek, yalınlaştırıp alınmış disiplinlerin tamamını sosyal bilgiler olarak tanımlarız (Akdağ, 2014:4).

Yukarıdaki tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere sosyal bilgileri, ilköğretim 4-5-6-7. sınıflarda okutulan derslerin hedeflerine uygun olarak sosyal bilimlerin içerisindeki bilimleri düzenlenerek bireyin demokratik, sosyal, kendisinin ve toplumun farkında olan, kültürel birikiminin önemini kavrayan, vatanına ve milletine karşı sorumluluk sahibi bir birey olarak yetişebilmesi için MEB müfredatında okutulan disiplinlerin tamamı olarak tanımlayabiliriz.

Gezi: Eğitim öğretim kapsamında mektep ve dersliklerde öğretilen derslerin gerçek hayatla bağını kurmak ve sınıftaki öğretimin tamamlanmasını sağlamak için ders kapsamında belirlenen yerlere düzenlenen planlı programlardır(Demirel, 2006:123).

Gözlem: Çevremizde var olan varlıkların, oluşmuş veya oluşabilecek durumların ya da hakikatlerin özelliklerini bilmek için bir plan program çerçevesinde görmemize yarayan bir metottur(Demirel, 2006:123).

Müze: Toplumdaki insanların gelişimi için hizmet veren, toplumdaki insanların rahat bir şekilde kullanabileceği, halk için açılmış, insanlara ve insanların içinde yaşamını sürdürdüğü doğal çevresine tanıklık ederek doğada bulunan araçların üzerinde incelemeler yaparak, bu araçları toplayıp koruyarak, ulaştığı bilgileri paylaşımına açan ve incelemeler yapılmasına izin vererek eğitim ve eğlenme doğrultusunda sergileme yapan, kar etme amacı gütmeyen ve süreklilik arz eden kurumlara denir (Madran (1999)’dan akt. Uysal, 2013:5).

Tarihi Mekân: Tarihi yapısını halen koruyan, gündelik yaşamda kullanılan yerlerin (ev, çeşme, medrese, mezarlık, cami vb.) hepsini kapsayan çevresel mekânlardır. Bununla birlikte, bir ulusun geleceğini tayin etmiş bir olayın gerçekleştiği mekân veya tarihe iz bırakmış kişilerin yaşamını sürdürdüğü yer olarak da tanımlanabilir. (Ata, 2002: 7).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelenerek araştırmacıların çalışmalarında elde ettikleri verilere göre çalışmaların sonuçları ortaya konmuştur.

1. Sosyal Bilgiler Alanında Yapılan Çalışmalar

1.1. Gezi-Gözlem Metodunun Akademik Başarı Üzerinde Etkisi Araştırılan Çalışmalar

Açar (2010)'ın *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi* isimli çalışmasında deney grubundaki öğrencilerin gezi uygulaması sonucunda eleştirel düşünme becerilerinde ve çevrem konusunda uyarılma düzeylerinde etkili bir artış gözlemlenirken kontrol grubundaki öğrencilerin öğretmen kılavuz kitabındaki yönlendirmelere göre öğretimin yapılması neticesinde eleştirel düşünme becerilerinde ve çevreye göre hassaslıklarında etkili bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Ay (2015)'in *Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında "Ekonomi ve Sosyal Hayat" Ünitesinde Vakıflar Konusunun İşlenmesinde Öğrenci Başarı ve Tutumları Üzerine Etkisi* isimli çalışmasında gezi gözlem tekniğinin kişilerin sosyal bilgiler ekonomi ve sosyal hayat ünitesi konularını öğrenmelerindeki başarı seviyeleri ve bu derse ilgili tutumlarına yönelik olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Badem (2010)'in *4. Sınıf Öğrencilerinde Gezi-Gözlem ile Desteklenmiş Öğretimin Çevre Kirliliği ile İlgili Farkındalıklarının Oluşumuna Etkisi* isimli çalışmasında öğrencilerin çevre kirliliği konusuna farkındalıkları ve duyarlılıklarıyla ilgili gezi-gözlem çalışmasının ders anlatım yönteminden daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gökkaya & Yeşilbursa (2009)'nın *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi* isimli araştırmalarında deney grubuna uygulanan gezi gözlem tekniğinin kontrol grubuna uygulanan düz anlatım tekniğine göre öğretimin gerçekleşmesinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özkan (2009)'ın *Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarılarına Etkisi* isimli çalışmasındaki

veriler neticesinde gezi-gözlem tekniği uygulanarak eğitim verilen deney grubu öğrencilerinin, düz anlatım ve soru cevap tekniğiyle öğrenim gören öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Elde edilen bu verilere göre derste elde edilen başarının yükselmesi bakımından gezi-gözlem ve inceleme tekniğinin düz anlatım ve soru cevap gibi geleneksel yöntemden daha verimli olduğu neticesine ulaşılmıştır.

1.2. Gezi-Gözlem Metodunun öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Açısından Araştırılan Çalışmalar

Aktaş (2016)'ın *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Tekniğini Kullanırken Yaşadıkları Problemler ve Kazanımlara İlişkin Görüşleri* isimli çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin bazı konularda fikir ayrılıklarına düştükleri görülmekle birlikte öğretmenlerin tamamının ortak görüş bildirdiği ifadeler ise şöyledir: öğretmenler geziden önce öğrencilere gezilecek mekânlar ile ilgili bilgi verdiklerini dile getirmektedirler. Gezi planlamasında öğrencilerin ekonomik ve sosyal durumlarını göz önünde tutulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Gezi-gözlem tekniğinin sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının öğrencilere aktarılmasında vazgeçilmez bir teknik olduğunu, müfredattaki uygun konularda uygulanması halinde dersin daha eğlenceli bir hal aldığını ifade etmişlerdir. Gezi sırasında öğrencilerin fikirlerine önem verdiklerini, gezi-gözlem metodunun sosyal bilgiler dersinin öğretilmesinde kullanımında öğrenci görüşlerinin dikkate alınması gerektiğini ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri, gezi-gözlem tekniğinin sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının öğrenciler tarafından elde edilmesinde vazgeçilmez derecede önemli olduğunu ve mutlaka müfredatta yer alan uygun konularda gezi- gözlem tekniğinin uygulanması gerektiğini, gezi-gözlem uygulaması sonrasında öğrencilerle birlikte ortak bir gezi değerlendirmesi yaptıklarını belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kendi yeterliliklerine göre sorulan sorulara kendilerine güvendikleri, gezi esnasında herhangi bir sıkıntı yaşamamak, planlı bir şekilde geziyi koordine etmek için gerekenleri yaptıkları ve gezileri planlamada özgüvenlerinin tam olduğunu dile getirmişlerdir. Sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının öğretilmesinde gezi-gözlem tekniğine ve gezilere etkin katılım için yapılacak etkinliklere önem verilmesi konusunda öğretmenlerin tamamının ortak görüş birliğinde oldukları, sosyal bilgiler öğretmenlerinin ilgili konuların yakın çevreye yapılan gezilerle en iyi şekilde öğrencilere aktarılabilereği görüşünde fikir birliği içerisinde oldukları gözlemlenmiştir. Sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının öğrencilere kavratılmasında gezi-gözlem tekniğinin, konunun

amacına göre yakın çevre içinde yapılacak gezilerin çevre özellikleri dikkate alınarak uygulanması gerektiği ifade edilmiştir.

Atayeter ve Tozkoparan (2014)'ın *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri* isimli makalelerine göre uygulama sırasında birçok sınırlılığı bulunan gezi-gözlem yöntemi, diğer öğretim yöntemlerine göre ekonomik durum ve emek açısından külfetli olması sebebiyle daha sınırlı kalmaktadır. Eğitimin hemen hemen her aşamasında özellikle sosyal bilgiler dersi için başvurulması gereken gezi-gözlem yöntemi ilköğretim çağında öğretim gören öğrenciler ve öğretim faaliyetini yürüten öğretmenler tarafından uygulanmak istense de başta ekonomik olmak üzere alanda meydana gelebilecek başka problemler sebebiyle diğer yöntemlere göre ikinci plana kalmaktadır.

Çetin, Kuş ve Karatekin (2010)'in *Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Yöntemine İlişkin Görüşleri* isimli makalelerinde sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenleri gezi gözlem tekniğini çok fazla kullanmamaktadır. Çoğunlukla öğretmenler, gezilerini uzak olmayan şehir içi mekânlara yapmaktadırlar. Az sayıda öğretmen gezi programlarını şehir dışında bulunan, uzak yerlere yapmaktadır. Gezi-gözlem tekniğinin en mühim taraflarından birisi de gezi yapılacak yerler hakkında öğrencilere bilgi vermek ve gezi sonrasında öğrencilerden gezi hakkındaki gözlemlerini almaktır. Dönüt almada öğretmenlerin en fazla kullandıkları teknik öğrencilere yazılı ve sözlü olarak gezinin anlatılması ve gezi ile ilgili resimlerle çizim çalışması yaptırılmasıdır. Nadiren bazı öğretmenler ise gezi videolarını öğrencilere izletmekte ve fotoğraf sergileriyle dönüt almaktadır. Öğretmenler geziyi genellikle belirli günlerde derslerle eş zamanlı olacak şekilde hava şartlarının uygunluğuna göre düzenlemektedir. Öğretmenler gezi programlarını öğrencilerden para toplamanın zorluğu, araç ve gezi düzenlenecek yerlerdeki maliyetler gibi ekonomik durumlardan ötürü ya az uygulamakta ya da hiç uygulayamamaktadır.

Erdem (2007)'in *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Tekniğine İlişkin Görüşleri* isimli araştırmasında gezi gözlem gezilerinin düzenlenmesini öğrencilerin maddi durumlarının dikkate alınarak hazırlanmasına, gezi sonrasında, izin alınan makamlara teşekkür yazılarının yazılması hususunda kadın öğretmenler erkek öğretmenlere nazaran daha fazla katılmaktadır. Gezi-gözlem gezilerinde oluşabilecek kazalara karşı erkek öğretmenler kadın öğretmenlerden daha fazla telaşlı olmakta, gezi gözlem organizasyonlarını yapılması konusunda daha çok zorlanmakta ve sosyal bilgiler dersinin

kısa mesafeli gezilerin kullanılmasıyla en iyi şekilde işlenebileceği konusunda daha fazla katılmaktadır. Öğretmenler gezi düzenlemesinde ekonomik durumun göze alınmasında ve gezilerin yasal sorumluluğunun ağır olduğu görüşünde hem fikirdirler. Gezi gözlemle ilgili sosyal etkinlikler yönetmeliğinde düzenlemelerin yeterliliği konusuna, gezi gözlem sırasında oluşabilecek kazalara karşı öğretmenlerin tedirgin olması görüşünde, öğretmenlerin gezi-gözlem metoduna yatkın olmama görüşünde gezi planlaması bakımından öğretmenlerin kendilerinin yeterliliği konusunda, gezilerin belirli bir düzeyde zorunlu olmasına katılma düzeyleri arasında gezi-gözlem gezilerinin yapılma sırasında öğrenci görüşlerinin alınması ve gezi planlaması konularına katılma düzeylerinde kıdem bakımından anlamlı bir fark oluşmuştur.

Şahin (2019)'in *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Gezi-Gözlem Tekniğine İlişkin Görüşleri* isimli araştırmasında sosyal bilgiler aday öğretmenlerinin sosyal etkinlikler yönetmeliğindeki gezi gözlem kısmıyla ilgili bilgi sahibi oldukları, gezi gözlem tekniği konusunda da yeterli bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca iyi bir gezi planının olmasında gezinin amacının, gidileceği yerin, gezi mekânına gidiş dönüşte kullanılacak güzergâhın gezinin hangi tarihte yapılacağı, ne kadar zamanı kapsayacağı ve gezide kullanılacak aracın belirlenmesinin gerekliliği öğretmenler tarafından ortaya konmuştur. Öğretimin somutlaşmasının sağlandığı ve gerçek hayat tecrübesi edinilmesini artırdığı, işbirlikçi öğrenmenin sağlandığı, öğrencinin derse ilgisinin bu teknik sayesinde arttığı sonucu elde edilmiştir. Zaman yönünden ekonomik olmaması ve öğrencilerin belli bir düzende tutulamayarak disiplin problemlerine yol açacağı, gezinin iktisadi açıdan pahalı olacağı, gezi araç gereçleri bulmada sıkıntı yaşanabileceği, izin işlemlerinin kolaylaştırıcı olmadığı, gezi esnasında çok fazla uyarıcının bulunmasının öğrenciyi gezi hedefinden uzaklaştırabileceği gezinin olumsuzlukları hususunda ulaşılan sonuçlar arasındadır. Sosyal bilgiler aday öğretmenlerinin görüşlerine göre gezi-gözlem uygulamasının akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucu elde edilmiştir. Gezi-gözlemden dönüt alma konusunda öğretmenlerin görüşlerine göre: gezi sırasında not defteriyle not alınmasının sağlanması, anket, test gibi uygulamalar ve soru sorup cevaplanmasını isteme gibi tekniklerin kullanılmasının faydalı olacağı ulaşılan sonuçlar arasındadır. Öğretmenler gezinin hedefine ulaşmasının ölçülmesini ise ön test ve son test sonuçlarının karşılaştırılarak değerlendirilmesinin sağlayacağını ifade etmişlerdir.

Yıldırım(2012), *İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Derslerinde Gezi-Gözlem Yönteminin Uygulanma Durumunun İncelenmesi* isimli çalışmada elde edilen verilere

göre ulaştığı sonuçlar şoyledir: planlama boyutuna göre öğretmenlerin gezi konusunda deneyim sahibi olup olmamaları ve gezi esnasında oluşabilecek bazı riskleri göze alma konularında kararsız oldukları ortaya konmuştur. Yönlendirme boyutuna göre eğitciler gezi düzenlenmeden önce hangi konuların ya da problemlerin gözlemlenmesi hususunda geziye katılan öğrencilere bilgi vermektedirler. Bu olayda gezi düzenlemelerinde gözlemlerin gezi öncesi yapılandırıldığını ortaya koymaktadır. Sorun boyutuna göre eğitcilerin gezi esnasında karşı karşıya kalınan problemlerle konusunda düşüncelerinde ortak problemlerle ilgili ifadelere katılım oranlarının fazla olduğu görülmüştür. Memnuniyet boyutuna göre öğrencilerin gezi hedefleri doğrultusunda kazanımlara ulaşarak bilgilerini artırmaları eğitcileri memnun etmiştir.

2. Diğer Bilim Dallarında Yapılan alışmalar

2.1. Gezi-Gözlem Metodunun Akademik Başarı zerinde Etkisi Araştırılan alışmalar

Kazak (2019)'ın *9. Sınıf Biyoloji Dersi Güncel evre Sorunları ve İnsan nitesinin Gezi-Gözlem Yöntemi İle ğretilmesinin Akademik Başarıya Etkisi* isimli çalışmasında elde edilen verilere göre deney grubuna uygulanan gezi-gözlem metodunun eğitimde hedeflenen kazanımların edinilmesinde kontrol grubuna uygulanan anlatım yönteminden daha etkili olduğu sonucu ulaşılmıştır.

Korkmaz (2006)'ın *Volkan Topografyası Konularının ğretiminde Gezi-Gözlem Yönteminin ğrenci Başarısına Etkisi* isimli çalışmada elde edilen verilere göre deney grubuna uygulanan gezi gözlem tekniğinin geleneksel yöntemlerden öğretimin gerçekleşmesinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Namlı (2018)'nın *Bilgisayar Destekli ğretim ve Gezi Gözlem Tekniğinin Işık nitesinin ğretiminde Kullanılması* isimli çalışmasında, ülkemizdeki okullarda 2010 senesinde uygulamaya konan BD temelli olan eğitim faaliyetlerinde FATİH projesi kapsamında uygulanan akıllı tahta uygulamalarının öğrencinin akademik yönlü başarısını pozitif yönlü etkilediği görülmüştür. Eğitimde kullanılan bu yöntemin daha da verimli bir şekilde uygulanabilmesi için GGT gibi alternatif ynetmelerle desteklenerek kullanılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu tür farklı yöntemlerle BD'nn desteklenmesinin

akademik başarıyı artıracığı sonucu elde edilmiştir.

Şen (2011)'in *10. Sınıf Biyoloji Dersinde Okutulan Popülasyon Ekolojisi Konusunun Öğretilmesinde Sunuş Yolu ve Gezi-Gözlem Yöntemi Kullanılarak Öğrenme Üzerindeki Etkisinin Karşılaştırılması* isimli araştırmasında elde edilen verilere göre öğrencilerin gözlem yapmasıyla öğrenmenin gerçekleştiği yöntemin geleneksel yöntemle dersin anlatıldığı gruba göre öğrencinin konuyu anlamasında daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tosun (2012)'un *İlköğretim Canlılar Dünyasını Gezelim Tanıyalım Ünitesinin Anlaşılmasında Gezi Gözlem ve Düz Anlatım Yöntemlerinin Karşılaştırılması* isimli çalışmada uygulaması yapılan etkinlikler ile uygulama boyunca ulaşılan veriler neticesinde deneysel ve uygulamaya dayalı öğretim yöntem ve tekniklerinin öğretimde ne kadar verimli olduğu neticesine ulaşılmıştır

2.2. Gezi-Gözlem Metodunun Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Açısından Araştırılan Çalışmalar

Ata (2002)'nin *Müzelerle Ve Tarihî Mekanlarla Tarih Öğretimi : Tarih Öğretmenlerinin "Müze Eğitimine" İlişkin Görüşleri* isimli araştırmasına göre akademik tarih ülkemizde, kitaplar, makaleler gibi yazılı belge üzerine kurulmuştur. Tarih bölümünde okutulan sanat tarihi dersleri müzenin etkili kullanılmasında, somut veriler sağlayan görsel kaynakların kullanılmasında yeterli düzeyde etki edememektedir. II. Meşrutiyetten beri müze eğitiminin öneminin bilincinde olunsada geleneksel tarihçilik eğitimi müzeleri eğitim yapılabilecek bir konuma getirmemiştir. Tarih öğretmeni, müze gezisi yapmak istediğinde öğrenciyi ve öğrenme yöntemlerini, tarih bilgisiyle beraber müze gezisinde yapılması gerekenleri bilmelidir. Başlangıcından sonuna kadar iyi bir planlama gerektiren gezi-gözlem yöntemi ile yapılan öğretimler unutulmaya karşı dirençli olmakla birlikte, hatırlamayı kolaylaştıran bir tekniktir. Eğitimde tarih dersi öğretilirken objenin resimlerinin ve maketlerinin kullanılması yerine, nesnenin bulunduğu yerlerde eğitim yapılarak objenin kendisi birincil kaynak olarak kullanılmalıdır. Başlangıcından sonuna kadar planlama yapılması gereken müze gezileri sadece hoş vakit geçirilecek mekânlar olarak görülmemelidir. Eğitim sistemimizin müze gezilerinin pek etkin kılmadığının farkındalığı içerisinde olan tarih öğretmenleri müze eğitimine karşı olumlu tavır

takınmakla beraber müzede görev yapan insanlarla da iş birliği içerisinde olunmasından yana tavır sergilemektedirler.

Ballı (2009)'ın *9. Sınıf Fiziki Coğrafya Konuları Öğretiminde Gezi Gözlem Yönteminin Önemi (Bağcılar İlçesi Örneği)* isimli çalışmasında coğrafya eğitiminde eğitim gören öğretmen adaylarının büyük bir kısmı gezi-gözlemin nasıl olacağına dair biraz bilgi sahibi olduklarını, ancak üniversite hayatlarına kadar olan eğitimlerinde herhangi bir gezi-gözlem uygulamasına katılmadıklarını, okul yönetimlerinin gözlem gezilerine bakış açıları ve yasal prosedür uygulamada yaşanabilecek durumlar ve ekonomik nedenlerle gezi gözlemi yeterince uygulayamadığını söylemişlerdir. Öğretmen adaylarının çoğunluğu maddi imkânların kısıtlı olmasından ve gezi gözlem metodunun uygulanmasında yöneticilerin problem oluşturması ve öğretmenlerin uygulamada yetersiz kalması gibi nedenlerden bu tekniği kullanamamaktadırlar. Gezi gözlem yönteminin önemini farkında olan öğretmen adayları imkânların elverişliliğine göre bu metodu kullanmaya çalıştıklarını söylemişlerdir.

Öz (2015)'ün *Öğretim Yöntemlerinden Gezi Gözlem ve İnceleme Metodunun Uygulanmasında Ortaya Çıkan Problemlere İlişkin Öğretmen Görüşleri (Güngören İlçesi Örneği)* isimli araştırmasında çalışmaya katılan eğitimciler gezi-gözlem tekniğini kullanırken yönetimden kaynaklı bazı zorluklarla karşı karşıya kaldığını ifade etmişlerdir. Bu zorluklar ise; uygulanacak gezilerin maliyeti konusunda destek verilmemesi, ulaşım ve öğrencilerin yemek ihtiyaçlarına yönelik yardımda bulunulmaması olarak sıralanabilir. Ayrıca okul yönetiminin gezi düzenlenmesinde tecrübe sahibi olduğu ve gezi düzenlemesi hususunda olumlu tutuma sahip oldukları ulaşılan sonuçlardan birisidir. Eğitimciler uygulanan anket sonucu öğrencilerin geziye katılmakta olumlu bir tutuma sahip oldukları ve gezi kurallarına uymaya özen gösterdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Velilerin gezi uygulamasına sıcak bakmalarıyla birlikte gezi-gözlem tekniği konusunda bilinçsiz olması ve gezi için ekonomik olarak yardımda bulunmaması bu araştırmanın bir başka sonucu olarak ortaya konmuştur. Ayrıca gezi sırasında oluşabilecek olumsuz durumlarda eğitimcileri gezi düzenleme konusunda olumsuz bir tutuma soktuğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin gezi-gözlem tekniğinin genellikle hedefine ulaştığını söylerken gezi sırasında gelen öğrenci sorularının cevaplanmasında da olumlu bir bakış geliştirdikleri ortaya konmuştur. Ayrıca geziler konusunda panolara içerik asılarak öğrencinin panolar aracılığıyla bilgi sahibi olmasının sağlanması da bu tekniği olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Eğitimcilerin gezi mekânlarının önceden ziyaret edilmesi konusunda kararsız oldukları ortaya konmakla birlikte yöntemin ders konularıyla bütünleşmiş olarak

uygulanmasının başarıyı artıracığı öğretmenler tarafından ortaya konmuştur.

3. Müzelerin Eğitimde Kullanılmasıyla İlgili Yapılan Çalışmalar

Meydan ve Akkuş (2014) *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin Tarihi ve Kültürel Değerlerin Kazandırılmasındaki Önemi* isimli çalışmalarında müzelere yapılan gözlem gezilerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı ilgiyi yükselteceğini, kalıcı izli öğrenmelerin gerçekleşeceğini, bilgilerin somutlaştırılmasına büyük katkı sağlayacağı eğitimin bir boyutluluktan kurtularak çeşitleneceğini ve öğrenmelerin artacağı sonucu ortaya konmuştur. Çalışmada ortaya konan verilere göre öğrencinin öğrenmede aktif kılındığı bu gezilerde öğrenen birçok uyarıcıyla karşı karşıya kalır. Algılarının seçiciliğiyle birlikte öğrenmeler gerçekleşir. Bu gezilerin tarihi ve kültürel değerlerin öğrenciye aktarılmasında etkili derecede rol oynadığı ve bu değerlerin korunması hususunda öğrencide bilinç oluşturduğu ortaya konmuştur. Araştırmaya katılan aday öğretmenler; öğretmenliğe başladıklarında imkânlar dâhilinde bu tür gezileri derslerinde kullanma konusunda şimdiden planlamalar yaptıklarını ve mesleğe başladıklarında ders işlemlerinde kullanacaklarını ifade etmişlerdir.

Selanik Ay ve Kurtdede Fidan (2014)'ın *Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri* isimli makalelerinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının hemen hemen hepsi müzelerde görevli personelin öğrenciye görelilik ilkesine göre öğrenci seviyesine uygun olarak bilgi verilmesini istemişlerdir. Eğitsel açıdan bakıldığında müzelerin yeterliliği konusunda öğretmen adaylarının çoğunluğu müzelerin eğitime katkısının çok fazla olduğunu ancak müzelerdeki yetkililerin bilgi verirken öğrenciye görelilik ilkesine uygun bilgi veremediklerini ve eğitimimizde müze gezilerinin yeterli düzeyde olmadığını vurgulamışlardır. Bu araştırmaya göre öğretmen adayları ilköğretim içinde en çok sosyal bilgiler dersinde müze kullanımının dersin işlenmesinde büyük katkı sağlayacağını, müze kullanımının yapılandırmacı eğitim kapsamında yaparak yaşayarak öğrenmeyi ön plana çıkardığını, görsel materyaller sundukları için somutlaştırma yaptıklarını, geçmişle günümüz arasında bağlantı kurulabileceğini söylemişlerdir.

Üztemur, Dinç ve Acun (2017)'un *Müze ve Tarihi Mekân Uygulamalarının 7. Sınıf Öğrencilerinin Müze ve Tarihi Mekân Algularına Etkisi: Bir Eylem Araştırması* isimli

araştırmalarında yapılan çalışmalar öncesinde öğrencilerin aklına müze denilince daha önce müzelerde görme imkânı buldukları araçlar gelirken çalışma sonrası bu konudaki algılarının değişim gösterdiği gözlemlenmiştir. Çalışma sonrasında öğrenciler müzelerin ve tarihi yerlerin estetik, kültürel özellikler ve sanat faaliyetlerinin ne kadar geliştiğinin maddi kanıt sayılacak kalıntılarını içerisinde bulduklarının farkına varmışlardır. Öğrenciler bu çalışmadan edindikleri bilgilerden sonra yaşamları süresince kendi tarihi olaylarından ve atalarının faaliyetlerinden bahsederken yalnızca savaş alanlarındaki kahramanlıklarıyla değil sanat ve kültür bakımından ortaya koydukları eserlerle övgü duyacaklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler, müzelerin bu kalıntıların korunması ve sergilenmesinde gerekli sorumluluğu üstlendiğinin farkına varmışlardır. Çalışmaya katılan öğrenciler müzelerin birçok ulus ve kültürün eserlerini sergileyebileceğini bu çalışma sonucunda görmüşlerdir. Bu çalışmanın bir başka sonucu olarak öğrencilerin tarihi varlıkların değerinin anlamaları ve bu eserlerin korumasında farkındalık kazanmaları olarak söylenebilir. Bu çalışmada elde edilen bulgulara bakarak öğrencilerin müzelerin hedefleri konusunda ve müzelerin üstlendikleri görevler hususunda bakış açıları ve algılarının çalışma öncesine göre değişim gösterdiği sonucuna varılabilir.

Gezi-gözlem metodunun ğrenci başarısına etkisi açısından sosyal bilgiler dersi kapsamında yapılan araştırmalardan: Açar (2010), Ay (2015), Badem (2010), Gökkaya & Yeşilbursa (2009), zkan, (2009), ve diğer bilim dallarında yapılan araştırmalardan: Kazak (2019), Korkmaz, (2006), Namlı (2018), şen (2011) ve Tosun (2012)'un çalışmaları incelendiğinde gezi-gözlem metoduyla yapılan eğitimin öğrencinin akademik başarısı üzerinde pozitif yönlü etkiye sahip olduğu bu araştırmalar için ortak bir sonuç olarak söylenebilir. Öğretmen görüşleri açısından yapılan sosyal bilgiler ve diğer alanlardaki çalışmalarda ise gezi-gözlem metodunun uygulanma durumunun; çeşitli nedenlerden(izin işlemlerinin sıkıntılı olması, gezinin ekonomik boyutunun külfetli olması, sorumluluk gerektirmesi vb.) tr uygulanmasının azlığı, ğrenci başarısı üzerinde etkili olacağı için uygulanmasının artırılması gerektiği ortak görüş olarak ortaya konabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. Eğitim Öğretim

Eğitim, bir ülkenin kültürel değerlerini yaşatarak gelişmesi ve halkının refah kalitesini artırması açısından vazgeçilmez bir unsurdur. Eğitim yaşamın her evresinde ve her türlü koşulda devam etmekle birlikte genellikle okul dediğimiz binalar içerisinde belirli yaş gruplarındaki insanlara her gün bir yenisinin hayatımıza girdiği bilgileri planlı ve programlı bir şekilde öğretmekle gerçekleşir. Her yeni güne uyandıığımızda yeni bir bilgiyle karşılaştığımız günümüz dünyasında değişmeyen tek şeyin değişimin kendisinin olduğu ifade edilebilir. Bu tür değişimlerin yaşandığı bu yeni devirde eğitim ortamlarında öğrenci becerilerinin artırılması, kişinin kendini geliştirme ve kendi gelişimini sağlama yolunda adımlar atması, kapasitesini son evresine kadar kullanarak kendini yetiştirmesi sağlanmalıdır. Bireyin bilginin merkeze alındığı bir yaşam biçiminin gerekliliğini sağlayarak, çözümlenme odaklı düşünüp, sentez yapabilme ve insanlarla etkili iletişim kurabilme becerileri edinmesi gerekir (Arı, 2014:14). Çok çabuk bir şekilde artan bilgi karşısında, her türlü bilgiyi öğrenmeye çalışmak yerine gerekli gördüğü bilgilere nereden ne şekilde ulaşması gerektiğini öğrenen, seçici olan yani öğrenmeyi öğrenen bireylere gereksinim duyulmaktadır (Numanoğlu, 1999)'dan akt. Arı, 2014:14). Her gün yeni bir bilginin ortaya çıkması ve hayatımızda meydana gelen değişimlerle beraber, bu değişimlere ve yaşama ayak uydurabilmek için eğitimin önemi de gitgide artmaktadır. Eğitim ve öğretim ile ilgili yapılan çalışmalarda bu kavramların uzmanlar tarafından yapılan tanımlarından bazıları şöyledir:

Kişilerin hayatlarında ve tutumlarında belirlenmiş amaçlara uygun olarak değişim olması sürecine eğitim denir (Vural, 2004:107). Eğitim, her şeyden önce bireyin şimdiki ve gelecekteki hayatına yönelik bir karışma, müdahale etme hareketidir (Hesapçioğlu, 2008:43). En genel çerçevede eğitim, toplumun kendi kültürel özelliklerini bireye

aktarması olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2017:5). Kişinin duyuşsal, fiziksel ve zihinsel içerikli davranışlarının kendi benliğine ve içerisinde yaşadığı topluma fayda sağlayacak şekilde geliştirilmesi durumuna eğitim denir (Güneş, 2015:137). Kişide davranış değişiklikleri meydana getirmek veya öğrenmenin oluşması amacıyla çevresel koşulların düzene sokulması işlemine öğretim denir (Özdemir vd., 2008:6). Öğrenimin sağlanması için yapılan öğretiler veya öğrenmenin oluşması için yapılan aktiviteler serisine öğretim denir (Nas, 2003:45) Öğretim, öğrenmenin oluşmaya başlaması, devam etmesi ve oluşması için belirli bir plan çerçevesinde kişinin gelişmesini hedefleyen süreçlerdir (Vural, 2004:108).

Yukarıdaki tanımlara baktığımızda genellikle eğitim faaliyetinin toplumsal tarafına vurgu yapıldığı gözlenmektedir. Bu görüş çerçevesinde eğitimin kişilere yaşadıkları toplumun kültürel özelliklerinin aktarılması ve bu toplumun özelliklerine uyması için geliştirilen bir yönü vardır (Arı, 2014:3). Tanımlardan anlaşılacağı üzere birey üzerinde istendik türden davranışlar oluşturulması için yapılan faaliyetler eğitim ve öğretim kapsamında değerlendirilmektedir. Eğitim öğretim kapsamında yapılan bu faaliyetlerin öğrenmeye dönüşerek bireyde davranış değişikliği oluşturulması için tüm bu sürecin bir plan dâhilinde yapılması gerekir. Belirlenen hedefler kapsamında eğitim öğretim sürecinin en başından, yöntemlerin seçilmesi ve uygulanmasına, öğrenimler oluştuktan sonra yapılacak dönüt uygulamalarına kadar planlı bir program geliştirilerek öğrenmenin oluşması sağlanmalıdır. Tüm bu süreçleri kapsayan öğrencilerin belirli yönlerden etkilenmelerini sağlayarak karakterlerinin gelişmesini sağlamak için düşünülmüş durumlara öğretim programı denir(Gökçeğöz Karatekin, ve Durmuş, 2012: 26). Bu düzenleme ve plan yapma faaliyetini program hazırlama olarak tanımlayabiliriz. Etkili bir öğrenmenin oluşması için planlı bir programın yanı sıra bunları uygulayacak olan öğretmenlerin mesleki yeterliliği ve öğrendiklerini uygulama kapasiteleri de yadsınamaz bir gerçektir. Bu kapsamda öğretmen yansıtıcı bir kişiliğe sahip olmalıdır. Çünkü iyi bir öğretmenin öne çıkan özelliği düşünüldüğünde bu derste yaptığı uygulamaların iyi uygulanmış bir yansıtma neticesine sahip olmasıdır. Bu öğretmenler her yaptığı uygulamada yeni bir şeyler öğrenirler, derste neler yaptıklarının bilincinde olarak değerlendirme yaparlar ve öz eleştirilerini sonraki uygulamaları hazırlarken değerlendirmeye alırlar (Ofsted, (2004:8)'den akt. Scales, vd.'den çev. Köymen, 2015:19). Birçok kişinin görüşlerinde de görüldüğü üzere bilginin unutulmasının zorlaştığı tesirli bir öğretim faaliyeti, bireye öğretim aşamasında dayanak olan, onların görüşlerine önem veren, bireyin kendisini iyi hissetmesiyle ilgilenen, alanında

yeterlilik düzeyine sahip, çalışma arkadaşları, okul yönetimi ve velilerle iyi ilişkiler geliştiren, mesleğinin heyecanını yitirmemiş ve işini ilk günkü aşkla yapan öğretmenlerimizin varlığıdır. (Özdemir vd., 2008:92). Öğretmenler, eğitim öğretim müfredatına göre eğitimini aldıkları alanlarda öğrenim faaliyetinin oluşması için öğretim programları çerçevesinde kendi derslerinin planlamalarını yaparak öğrencinin gelişimlerini sağlamaya çalışırlar. Bütün ihtimaller ve gerçekleşebilecek durumlar göz önünde tutularak, üzerinde yeterince düşünülerek hazırlanmış bir öğretim planı, ders konularının işlenmesinde ve öğreticinin sınıf ortamındaki çalışmaları için bir kılavuz niteliğindedir (Hesapçioğlu, 2008:148). Öğrenmenin oluşmasında öğretimin planlanması, çevrenin öğretime göre düzenlenmesi gibi faktörlerin yanında öğretimde kullanılan yöntem teknikler de oldukça etkilidir. Eğitim sistemindeki değişmelere ve gelişmelere bağlı olarak birçok öğretim tekniği ortaya çıkmıştır. Bizim eğitim sistemimizde eski ve yeni teknikler konunun içeriğine göre bir arada kullanılmaktadır. Birçok yöntem tekniğin kullanıldığı öğretim sistemi içerisinde her yöntem ve tekniğin kendine has kullanım alanları ve özellikleri vardır. Bu çalışma kapsamında kullandığımız sunuş yoluyla öğrenme yaklaşımında kullanılan düz anlatım tekniğiyle gezi-gözlem tekniğinin özellikleriye şöyledir:

1.1. Düz Anlatım Yöntemi

Düz anlatım kimi zaman bir teknik olarak kimi zaman da bir yöntem olarak öğretmenlerin öğretimde en fazla kullandığı bir ders anlatma aracıdır. Bu yöntemle bilişsel alanın bilgi, duyuşsal alanın alma ve tepkide bulunma, devinişsel alanın uyarılma basamağındaki davranışlar kazandırılabilir (Sönmez, 2017:221). Bu teknik bireylerin öğretim aşamasında etkisiz kalmalarına sebebiyet verdiği ve öğrencinin fikirlerini ifade etmesine fırsat vermediği için öğretimde tesirsiz ve sıkıcı olarak görülmektedir (Vural, 2004:37). Üst düzey becerilerin tam olarak ölçülmesinde yetersiz kalsa da öğretimin oluşması için sık sık başvurulmuş bir tekniktir. Her yöntemde olduğu gibi bu yöntemin de öğrenimde yararlı ve sınırlı yönleri vardır. Bu sınırlılıklar ve faydalı yönlerin bazıları Vural (2004:39-44)' ın belirttiği üzere şöyledir:

Düz anlatım yönteminin yararlı tarafları aşağıda sıralanmıştır:

- Uygulanmasında zaman yönünden ekonomiktir.
- Bilgilerin özet olarak sunumunda kullanılabilir.

- Başka yöntemlere göre gider, harcanan çaba ve zamanın verimli kullanılması açısından ekonomik bir tekniktir.
- Öğreticinin bildiklerini ve deneyimlerini bireylere iletir.
- Öğrencilere etkili bir dinleyici ve not tutma özelliği kazandırabilir.
- Birçok kişiye aynı anda bilgi iletilebilir.
- İşitme duyusu ön planda olan bireyler için faydalı bir tekniktir.
- Öğrenciye görelilik ilkesine göre ayarlanabilir ve öğrenmede meydana gelebilecek aksaklıklar giderilebilir.
- Öğretimde öğretici ve öğrenciyi fazla yormaz.
- Dinleyiciler konu içeriğiyle ilgili ortak bir görüş edinir.
- Öğreticinin ders hazırlığı zaman yönünden ekonomik olabilir.
- Kalabalık ortamlarda bilginin aktarılmasında faydalıdır.
- İçeriğin belirlenen program çerçevesinde düzenli bir şekilde aktarılmasını sağlar.
- Kara tahta, mikrofon ya da bir kürsüde iyi bir öğrenme oluşturulabilir.
- Başka tekniklerle birlikte kullanılması uygundur.
- Bir sıra dâhilinde konular işleneceğinden öğretimin akışı kolay olur.
- Gözlem, araştırma, inceleme gibi konular bireye kolaylıkla iletilir.
- En esnek yöntemlerden birisidir. Hemen hemen bütün derslerde, bütün dinleyicilere, yer ve zamana uyarlanabilir.

Düz anlatım yönteminin sınırlılıkları aşağıda sıralanmıştır:

- Öğreticiyi aktif, öğreneni pasif duruma soktuğu için yorucudur ve bir süre sonra isteksizlik verir.
- Ferdî ihtiyaçlar ve özellikler dikkate alınmaz.
- Detaylar içinde temel öğrenilmesi gereken bilgiler gözden kaçabilir.
- Öğrencilerden geri dönüt alınmadığından onların özelliklerini öğrenmek zorlaşır.
- Öğrenenin hazırcı, ezberci, kalıpcı olarak öğrenmeye intiba etmesine neden olur.
- Öğrenilenlerin başka durumlarda kullanımı zordur ve bu bilgilerin kalıcılığı da düşüktür.
- Öğrenenlerin hepsinin aynı içeriğe gereksinim duyduklarına ve herkesin aynı zamansal süreçte öğrenmeyi gerçekleştireceğine inanılması bu anlatım tekniğinin başarılı olmasını zorlaştırır.
- Tekrarlanan anlatımlar çabucak sıkılğan durum alabilir.
- Yalnızca dinleme yetisi ön plana çıkmış bireylere göre öğretim verebilir.

- Dinleyicilerden soru cevaplarla geri dönüt alınmadığı için iletişimin yetersiz olmasına sebebiyet verir.
- Detaylı bilgilerin öğrenene aktarılması epeyce güçtür.
- Öğrenenler aşırı edilgendir. Bireyleri öğrenme sorumluluğunun dışına çıkarır.
- Bireyler pasif olduğundan yüksek düzeyli kognitif öğrenmeler oluşmaz.
- Sadece duyuşsal alana hitap ederek öğrenmeyi oluşturur. Oysa öğrenmeye ne kadar fazla uyarıcı dâhil olursa o kadar kaliteli olur.
- Öğrencilerle etkili iletişim kurulamazsa konunun öğrenilip öğrenilmediği konusunda etkili dönütler alınamaz.

Bu yöntemin kullanımında etkili öğrenmelerin oluşması için öğretimin ve içeriğin bir düzen ve sıraya göre ayarlanması gerekir. Bunun için de tekniğin kullanımını ve öğretimi planlamak gereklidir. Anlatım tekniğinin planlanmasında uygulanacak adımları Vural (2004:50-52) şöyle sıralamıştır:

- Anlatımın planlama aşamasında hususi ve umumi hedeflerin belirlenmesi,
- Anlatıcıyı dinleyecek bireylerin özelliklerini ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olma,
- Anlatımı iyi bir planlayarak iyi bir örgütlenme yapma,
- Etkili bir anlatım için görsel ve işitsel araçlardan, modellemelerden ve resimlerden yararlanarak öğretimi çeşitlendirmek,
- Anlatıcının ses tonunu iyi ayarlamasıyla monoton anlatımdan kaçınmak,
- Uygulama aşamasında soru cevap tekniğini de kullanarak anlatımı yalınlıktan kurtarmak,
- Öğrenenlerin soru sormasına olanak tanımak,
- Dinleyenlerin etkili bir dinleme yapıp yapmadığını gözlemleyerek anlatımın etkililiği konusunda bilgi sahibi olma,
- Dinleyicilere sunulacak içeriğin bir özetini önceden verme,
- Anlatımın sona erme aşamasında içeriğin daha anlaşılır bir hal alması amacıyla diğer teknik ve yöntemleri işin içine sokarak küçük grup çalışmaları düzenlemek bu yöntemin planlanmasında dikkat edilecek hususlardır.

Öğretim yapılırken düz anlatımın bir yöntem olarak kullanıldığı durumlarda kullanılabilir alt teknikleri Sönmez (2017:222-225) şu şekilde sıralamıştır:

- Günlük Konuşma
- Panel
- Diyalog

- Forum
- Komite görüşmesi
- Sunu (Brifing)
- Sempozyum
- Konferans
- Söylev
- Demeç
- Mektup-Telgraf Oyunu
- Nesi Var
- Doğru mu, Yanlış mı?

Anlatım yöntemini etkili kullanmak için yapılması gerekenleri Tok, (2017:178-179) şöyle sıralamıştır: Anlatıcının dinleyicinin özelliklerini bilmesi, iyi organize edilmiş bir plan yapılması görsel ve işitsel materyallerle öğretimin desteklenmesi, arada bir sorular sorulması, konunun yazılı bir kopyasının öğrenciye verilmesi anlatımın dikkatleri toplayıcı ve kısa olması gereklidir. Sınıfta anlatılan konunun öğrenen tarafından iyi anlaşılabilmesi için öğreticinin diksiyon ve ses tonunu iyi ayarlayarak öğrenimi gerçekleştirmesi gerekir. Öğrenci dikkatinin derse çekilmesi amacıyla öğretici jest ve mimiklerini kullanmalıdır. Öğrencilerin dikkat düzeylerinin azlığı hatırdan çıkarılmamalıdır. Bu kapsamda anlatımlar 5- 10 dakika olacak şekilde kısa tutulmalıdır. Öğrenci seviyesi anlatımda dikkate alınmalıdır. Yapılan anlatım belli bir sistematikte ilerlemelidir: mantıksal bir sıra takip edilmeli; ders konusunun ana hatları anlatıldıktan sonra içerik kısmı belirli bir sıraya göre anlamlı bir şekilde verilmelidir. İçeriğin anlatımında, bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa, örnek olaylardan kurala gibi öğrenciye görelilik ilkesi kapsamında bir düzen ile anlatılmalıdır. Basit anlaşılır ifadeler anlatımda tercih edilmeli, sıkı sık tekrarlara başvurarak konunun hatırdan kalması sağlanmalı, ses tonu jest mimiklerin kullanımı iyi organize edilmeli, anlatım farklı teknik ve materyallerle desteklenmeli, konunun analizi yapılmalı, konunun ana hatları çizilmeli, öğrencilerle göz teması kurulmalıdır.

1.2. Gezi Gözlem Metodu

Eğitim konusunda yapılan en eski tenkitlerden birisi de öğretimin dört duvar arasında yapılmasıyla hakiki öğrenmelere yer açılmamasıdır. Gözlem yapma tekniği bu tenkitleri biraz olsun karşılar (Vural, 2004:147). Çünkü bu teknikle bireylere hakiki dünyayı görme

fırsatı sunulur (Meydan, 2014:257). Herhangi bir obje, olgu ya da durumu iyi bir şekilde anlayabilmek amacıyla bu kavramların özelliklerini bir plana göre gözleme yapılacak araçlarla ya da doğrudan gözlemlerle oluşum aşamalarını sırasıyla tetkik ederek seyretmeye gözlem denir (Vural, 2004:122). Gözlemleyerek öğrenmek, bireylerin toplumdaki diğer insanları izlemesi usulüyle öğrenmeyi gerçekleştirmesidir (Kan, 2014:77). Gözlem, bir bakıma öğrencide var olan tetkik etme ve araştırma eğiliminin öğretim aşamasında bilimsel bir hal kazanmasıdır (Hesapçıoğlu, 2008:301). Eğitimde kullanılan bir öğretim metodu olarak gözlemin bir plan dâhilinde tertiplenerek kullanılmasıyla oldukça fazla fayda sağlanacaktır. Bu teknikle bireyler, objelerin, hadiselerin hayattaki hakikatlerini gözlemleyerek gerçek biçimleriyle doğru bir şekilde öğrenip öğretime katkı sağlarlar (Tok, , 2017:224). Bu süreçte öğrenenin gözleme etkinliğini bilinçli bir biçimde gerçekleştirmesi yani kurallara uyarak gözlem yapması gerekmektedir. Bu teknik kullanılırken öğrenci gözlem yapılacak yer, olay, olgu hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Ayrıca gözlem tekniğinin yapılacağı becerileri ve bilgileri öğrenmelidirler (Sönmez, 2017:249-250). Çünkü gözlem bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanların özellikleriyle ilgili oluşturulan amaçlar çerçevesinde hedeflenen tutumların edinilmesi için kullanılan bir öğretim tekniğidir (Sönmez, 2017:250).

Gözlemin yapılışına süresine ve biçimine göre birkaç çeşide ayrıldığını ifade eden Hesapçıoğlu (2008:302) bunları şöyle sıralamıştır:

Süresi yönünden gözlemler üç çeşide ayrılmaktadır:

- Sürekli gözlem
- Zamanı gelince yapılan gözlem
- Ani gözlem

Uygulanış biçimine göre gözlem ise ikiye ayrılmaktadır:

- Doğrudan doğruya gözlem
- Araç ile yapılan gözlem

Her teknikte olabileceği gibi öğretimin oluşmasında bu tekniğin de eksiklikleri ve faydalı yönleri bulunmaktadır. Vural (2004:151-153)'a göre bu tekniğin yararları ve sınırlı yönleri aşağıda listelenmiştir:

Bu tekniğin yararları şöyledir:

- Öğrencilerin dört duvar arasından, sınıf ortamının sıkıcılığından kurtulup, kendilerinin doğrudan bilgiye ulaştıkları, deneyim edindikleri ve severek katılım sağladıkları öğrenim görülen ortamlardır.
- Öğrenciler doğrudan, birincil elden deneyim kazanırlar.
- Bu teknikle öğrenenin birden fazla duyusuna hitap edildiği ve bu duyu organları aktifleştiği için sağlıklı ve daimi olacak bilgiler kazanılır.
- Sınıfta yapılan öğretimlerden gerçek ortamda öğrenim sağlamaya yönelik bir basamaktır.
- Günlük hayatta kullanılan deneyimler, öğrenenin yeni öğreneceği konuların belli bir tabana oturmasını sağlar.
- Öğrenci zihnindeki okul-çevre ilişkisi gelişerek devam eder. Çevredeki gelişmeleri daha iyi öğrenirler.
- Öğrenenin birden fazla duyu organı, öğrenmede bu teknikle aktif olarak kullanılır.
- Hemen hemen bütün derslerde gezi gözlemlerle işlenebilecek konular mevcuttur. Bu açıdan baktığımızda tekniğin kullanılabilen etkinlik alanı da oldukça fazladır.
- Çevrede yaşayan insanlar okul etkinliklerini görme imkânı bulacağı için okul çevre ilişkisi oldukça gelişme gösterir.
- Tekniğin sınırlı yönleri ise şöyledir:
- Yasalara göre sorumluluğu fazla olan bir tekniktir. Gözlem gezisinin düzenleneceği mekânlar için bazı durumlarda izin alınması lazımdır. Gezi alanında tehlike içerecek durumlar varsa güvenlik yönünden de önlemler alınmalıdır.
- Disiplin kolaylıkla probleme dönüşebilir. Öğrenciler arasında gidiş, dönüş ve gezi sırasında kargaşa çıkmaması için gezinin ayrıntılı organize edilmesi gerekir.
- Organize edilmesi yönünden çok karmaşıktır.
- Gidiş dönüş masrafları dolayısıyla ekonomik değildir.
- Oldukça fazla zaman ayırmak gerekiyor. Fazla zaman alan bir tekniktir.
- Gözlem yapan grubun başında bulunup organize edecek bireyler olması gerekir. Bu kişilerin ayarlanması bazı durumlarda zor olabilir.
- Planlama kısmı eksik olursa boş vakit harcanmasından başka bir işe yaramaz.
- Eksik planlanmış bir gezi organizasyonu bu tekniğin uygulanmasında diğer öğretmenler üzerinde olumsuz etki yaratabilir.

Öğretimde tekniklerin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için düzenli bir organizasyon yapılarak bir program dâhilinde öğretimin gerçekleşmesi gerekir. Bu durumda gözlem gezisinden maksimum seviyede yararlanabilmek için teknik kullanılmadan bir planlama

yapılmasının gerekliliği ortaya koyulmaktadır. Bir gözlem planında ana hatlarıyla bulunması gerekenleri Hesapçioğlu, (2008:302) şu başlıklar altında toplamıştır:

- Gözlemin yapılacağı yer
- Gözlemin tarihi ve süresi
- Nelerin gözleneceği
- .Gözlemin niçin yapılacağı
- Gözleme katılacak olanlar
- Gidiş dönüşün nasıl yapılacağı
- Gözlemin nasıl yapılacağı
- Gözlem sonunda sonuçlarının sınıfta değerlendirilmesi

Etkili bir planlama yapıldıktan sonra sıra bu plana göre tekniğin uygulanarak öğretimin gerçekleştirilmesine gelir. Gezi gözlem tekniği uygulanırken uyulması gereken kurallar Sönmez (2017:250-251)'e göre şöyledir:

Gözlem yaparken uyulması gereken uygulamalar:

- Gözlemlene işleminin yapılacağı doğal veya sosyal vakalar belirlenip, araştırmanın hudutları çizilerek sınırlandırma yapılmalıdır.
- Gözlemlene işleminin yapılacağı zaman aralığı belirlenmelidir. Belirlenen olguların hangi zaman aralığında, hangi süreyle kaç defa gözlem yapılacağı ve gözlemlene yapılacak kişiler belirlenmelidir.
- Gözlem verilerinin toplanacağı araçlar belirlenerek bu araçlar geliştirilmelidir.
- Gözlemlene işleminin yapılırken not alınmalı ve gözlem işleminin ölçmenin yapılacağı araçlardaki kişilerce belirlenen zaman aralığında ve belirlenen sıklıkla yapılmalıdır.
- Önceden saptanan hedefler gerçekleşinceye dek gözlemlene işleminin belirlenen kurallar çerçevesinde sürdürülmelidir.
- Belirlenen zamanlarda başka kişiler tarafından yapılan gözlem uygulamalarının sonuçları incelenerek karşılaştırma yapıp bir netice elde edilmelidir.
- Gözlemlene işleminin sonucunda gözlem rapor edilerek öğrencilere verilip sınıfta tartışılmalıdır. Tartışmada ortaya çıkan verilere göre gerekirse gözlem yeniden yapılmalı, kusurlu yerler düzeltilerek noksan yerler tamamlanmalıdır.

Gezi yapılırken uyulması gereken uygulamalar:

- Öğrencide oluşması amaçlanan davranışlar öğrenciler etkin kılınarak birlikte belirlenmelidir.
- Gezi faaliyeti öncesinde gezinin yapılacağı kuruluşlar saptanmalıdır.
- Gezi düzenlenecek kuruluşlardan izin alınarak gezide ulaşılmak istenen hedefler, gezinin düzenleneceği zaman aralığı ve gezide sorulacak sorular öğrenci ve kurumdaki görevlilerle birlikte belirlenmelidir.
- Öğrenciler aktif kılınarak beraber gezi planı yapılmalıdır. Gezinin yapılacağı tarih aralığı, ulaşımında hangi araçların kullanılacağı, kimlerle görüşme yapılacağı, gezi giderlerinin karşılanma şekli, sorulacak sorular, kimlerin film, fotoğraf çekeceği, yemek ve dönüş saati gibi unsurlar planda yer almalıdır.
- Plan; geziye katılacak tüm öğrencilere, okul idarecisine ve gezi düzenlenecek kuruluşa önceden verilerek onların onayları alınmalıdır.
- Gezi plana göre düzenlenmelidir.
- Gezi sonunda aktiviteler düzenlenerek sınıfta tartışma ortamı sağlanmalı ve bir neticeye varılmalıdır. Ortaya çıkan sonuçlar okul idaresine ve gezi yapılan kuruluşa rapor olarak verilmelidir.

2. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler

2.1. Sosyal Bilimler

İnsanın toplumsal hayattaki ilişkilerini, toplumun diğer üyeleriyle olan bağlarını, çevresel ve kurumsal bağlantılarını inceleyen birçok sosyal bilim dalı bulunmaktadır. Bu bilim dallarının bir araya gelerek oluşturdukları sosyal bilimlerin konunun uzmanları tarafından yapılan tanımlarından bazıları şöyledir:

Sosyal Bilimler, bilimlerin sınıflandırılması kapsamında “insani bilim” adında vasıflandırılmıştır (Bilgili, 2008:2). Sosyal Bilimler, bilimsel bir tutum çerçevesinde toplumun tetkik edildiği disiplinlerin kendisidir; ilgi alanını oluşturan esaslar, bu toplumsal gruplar içerisinde varlık sürdüren insanoğlunun faaliyetleridir; hedef ise insani anlayışın gelişmesine katkıda bulunmaktır (Köstüklü (2001:9)’den akt. Kılıçoğlu, 2009:9).

Birçok alt disiplini kapsayan sosyal bilimler bu bilimlerin bir bütünü olarak değerlendirildiğinde ortaya çıkan özellikleri Bilgili (2008:4) şöyle sıralamıştır:

- Birden fazla nedene sahip bilimlerdir. Bir sosyal durumun ya da olgunun açıklanmasında sadece bir neden gösterilemez.
- Nesnel bilimlerdir. Toplumda meydana gelen durumların açıklanmasında nesnelliğin kanıtı olarak belgeler ya da kanıtlar kullanılır.
- Pozitif niteliktedir. Bu bakımdan metafizik ve teoloji ile alakalıdır.
- Etkenlerin etkililiğine göre durumların zamanına göre yapılan yorumlamalar da değişebilir.
- Durumların açıklanmasında sebep-sonuç bağları ehemmiyetlidir.
- Belli başlı kurallar ile beraber toplumda oluşan durumlar başka taraflarıyla eleştirilebilirler.
- Genel bir sosyal bilim teorisi yapılamamıştır. Toplumda tek bir gerçekliği bulunan bir olgu tüm sosyal bilimlerin kendi disiplinlerine göre görüşülüp, tenkit edilir. Bundan kaynaklı olarak sosyal olgunun bütünündeki kısımlar arasındaki bağlar gözden kaçırılmaktadır. Bunun bir gerekliliği olarak da disiplinler arası ilişkilendirme yapılır.
- Tüm sosyal bilimlerin kendi teorileri vardır.
- Sosyal bilim yönteminin temel ögesi olan gözlemlene sistemli ve düzenli bir yapıdadır.
- Toplumda meydana gelen olayları analiz ve sentez yaparak problem durumunun çözüme kavuşturmaya çalışan bir bilim dalıdır.

2.2. Sosyal Bilgiler

Bir toplumun geleceğinin nasıl şekilleneceğini, sahip olduğu değerleri özümsemiş ve bu değerlerin hepsine yeterlilikleri içinde en üst seviyede hayat veren bireylerin varlığının sağlayacağı tartışılmayacak bir durumdur. Bunun için eğitim öğretim sistemimizdeki her bir kişinin davranışlarında ahlaka uygun karar alması gerekli görülür. Eğitim-öğretim kişiyi yalnızca ders başarısını artırmak yönünde bazı bilgileri ve becerileri edinmiş olarak değil, kişinin temel ahlaki değerlerini kazanan ve bunu davranışlarında uygulayan kişiler olarak yetiştirmeyi görev edinir. Öğretim programı hazırlanırken değerlerimize, hazırlana öğretim programlarının hepsinde ve her bölümünde değinilmesine dikkat edilmiştir. Öğretim programında yer verilen “*kök değerler*” şöyledir: “*adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik*”. Bu değerlerde öğrenmenin oluşması sürecinde sosyal bilgiler dersi kazanımlarında yer bulacaktır.(MEM, 2018:4). Bir değer eğitimi dersi olan sosyal bilgiler alanı yıllar boyu birbiriyle çelişkiye

düşen tanımlardan, işlev örtüşmesi ve felsefi karmaşıklıktan negatif yönde etkilenmiştir (Wesley (1978)'den akt. Öztürk, 2012:3). Bu bakımdan sosyal bilgiler alanı araştırılırken işin felsefi yönü iyi irdelenmelidir. Sosyal bilgiler alanında uzmanlık kazanmış kişilerin sosyal bilgiler için yaptıkları tanımlardan bazıları ise şöyledir:

Sosyal bilgiler, bireyin yaşadığı toplumun geçmişinden süzülerek gelen kültürünün günümüzdeki sahibi olarak bu mirasın bugünkü özelliklerini ve bireyin yaşantısına tesirlerini, toplumsal ve fiziksel çevresiyle bağımlı temel alan bir derstir. (Güngördü, 2002:130). Sosyal bilgiler, öğrenim gören bireylerin sorumluluk sahibi bir yurttaş olarak yetişmesi için yapılan teşebbüstür (Bilgili, 2008:5). Sosyal bilgiler, insani bilimlerin ve sosyal bilimlerin birlikte kullanılmasıyla bireyde vatandaşlık bilinci oluşturulmasının hedeflenmesidir (Barr, Barth, Shermis'den çev. Dönmez, 2013:16). Sosyal bilgiler, toplum içinde demokratik bir birey olarak vatandaşlık geliştirilmesi için toplumsallaşma sürecidir (Engle, Ocha (1998)'dan akt. Safran, 2011:2). “Sosyal bilgiler toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma sürecidir” (Sönmez (2005:455)'den akt. Kılıçoğlu, 2009:5). Sosyal bilimler içerisinde eğitim öğretim hedefleri doğrultusunda düzenlenerek, yalınlaştırıp alınmış disiplinlerin tamamını sosyal bilgiler olarak tanımlarız. (Akdağ, 2014:4). Sosyal bilgilerin uzmanlar tarafından farklı yorumlanmasıyla birçok tanım ortaya çıkmıştır. Bu karışıklığa son vermek amacıyla sosyal bilgilerin çıkış yeri olan ABD’de Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi(NCSS) tarafından yapılan tanımlama şöyledir (Savage ve Armstrong (1996:9)'dan akt. Öztürk, 2012:4):

Vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerinin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler; antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülerek sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır.

İlköğretim 4. sınıftan 7. sınıfa kadar okutulan sosyal bilgiler dersinin ülkemizde en kapsamlı tanımını ise MEB bünyesinde 2005 sosyal bilgiler programını hazırlayan komisyonca yapıldığı görülmektedir. Bu tanım ise şöyledir:

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.(MEB, 2005:51).

Coğrafya, vatandaşlık ve tarih dersi alanlarında daha çok bilgi verilen 2005 öncesi programa göre 2005'te hazırlanan bu yeni programda felsefe, hukuk, antropoloji, ekonomi, sosyoloji ve psikoloji alanlarını da kapsayan çok disiplinli bir yapıya dönüşmüştür.(Koca ve Yazıcı, 2011:22). Sosyal bilgiler alanında yapılan tanımlardan anlaşılmaktadır ki bu dersin öğretimde kullanılması kendi kendine yetebilen, öğrenmeyi öğrenmiş iyi bir vatandaş yetiştirmek amacıyla bireylerin kişisel ve toplumsal gelişimlerini sağlamaktır.

2.2.1. Sosyal Bilgilerin Tarihçesi

Sosyal bilgiler eğitiminin hangi zamanda hangi yerde nasıl başladığı net olarak bilinmiyor. Fen bilimleri ve sosyal bilimlerin tarihsel zaman sürecinde varlığının ortaya çıktığı ifade edilebilir. İnsanoğlu doğa ve toplumla iç içe yaşamını sağlarken bu yaşantıyı anlamlı kılabilmek için doğanın kurallarını öğrenmeye ve toplumun diğer bireylerinin özelliklerini anlayarak etkili bir iletişim kurmaya çalışmıştır. (Safran, 2011:10).

Bir eğitim programı kapsamında değerlendirildiğinde ilerici bir eğitim reformunun mühim bir kısmı olarak sosyal bilgiler ilk Amerika'da düzenlenerek ortaya çıkarılmıştır (Barth ve Spencer (1990)'den akt. Öztürk, 2012:23). Amerika kıtasının keşfedilmesiyle birlikte bölgeye başka kıtalardaki insanların gelmesiyle bu coğrafyada heterojen bir toplum yapısı oluşmuştur. Göç eden insanların kültür farklılığından kaynaklı olarak bu durum bölgenin çok kültürlü bir yapıya sahip olmasına sebebiyet vermiştir. Sanayi inkılabının yaşanmasıyla da toplumsal, kültürel ve ekonomik alanda bölgede bir çok problem doğmuştur. Çok kültürlü yapının tek bir kültür çatısı altında toplanması, herkesin birlikte yaşama bilincine sahip olması ve ortak hedeflerin konulabilmesi yani *yeni Amerikan toplumunu yaratmak* adına 19. Yüzyılda ABD'de topluma öncülük eden liderler eğitimi sorunun çözümünde bir araç olarak görmüşlerdir. Bu sebeple 1982'de Anglosakson kültürünü temel alan bir sosyal bilgiler ders programı hazırlayarak Amerikan toplum bilinci oluşturmak için Ulusal Eğitim Konseyi toplanmıştır. Bu programın içeriğini ise Amerika coğrafyası, gündelik yaşamda ve toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemler ve bu problem durumlarının çözüm yolları, demokrasi, yönetim konusuna katılım gösterme ve Amerikan anayasasına bağlılık gibi konular oluşturmuştur. Hazırlanan bu programın *Sosyal Bilgiler* adı altında 1916'da resmi olarak kabul görmesiyle birlikte bu program günümüz eğitim dünyasına kadar gelerek varlığını devam ettirmiştir (Bilgili, 2008:19-20).

Türkiye’de ise ilk kez Osmanlı padişahlarından 2. Abdülhamit Han devrinde sosyal bilgiler dersinin içeriğini yansıtabilecek konular ilköğretim programlarına alınmıştır (Öztürk, 2012:26). Türkiye eğitim sisteminde 1924, 1926, 1936, 1948, 1968 ve 1985-1988 senelerinde programlar üzerinde birçok reformlar ve düzeltmeler yapılmıştır. Türk eğitiminde bir başka mühim gelişme de 1992 ve 1998 yıllarında yapılan düzenlemeyle de 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmesidir (Akdağ, 2014:14). İlkokullarda 1968 senesi ortaokullarda da 1975 senesinde öğretilmeye başlanan sosyal bilgiler dersi 1985 senesinden 1997 senesine kadar ortaokullarda Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi dersleri adında öğretilmiştir. 1997-1998 eğitim öğretim senesiyle birlikte 4, 5, 6, 7. sınıflarda tekrardan sosyal bilgiler ismi altında toplanan bu derslerin öğretimine devam edilmiştir (Safran (2008: 14)’dan akt. Kılıçoğlu, 2009:9). 1998 senesinde ise dünyada meydana değişim ve gelişmelerden ülkemiz de nasibini almış ve program geliştirmek için adımlar atılmıştır. Bu kapsamda 2005 yılındaki pilot uygulamalar sonucunda öğretimin verimliliğinin arttığı gözlemlenmesiyle yeni geliştirilen eğitim programı 2005-2006 eğitim öğretim senesinde 4, 5, 6 ve 7. sınıflarda eğitim öğretimi aksatmayacak bir düzenlemeyle ülke genelinde uygulamaya konulmuştur. Sosyal yapılandırmacı programın esas teşkil ettiği bu yeni öğretim programında tematik öğrenme, işbirlikli öğrenme, problem çözme becerilerinin ön plana çıktığı görülmüştür (Öztürk, 2006:47). 2005 senesinde yapılan bu yeni programa kadar kullanılan programların, temel yapı taşı olan felsefi kısmı ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık anlayışıyla geliştirilse de, uygulama kısmında esasicilik ve daimicilik anlayışlarının öğretime etkisi gözlenmektedir (Tay, 2011:15).

2.2.2. Sosyal Bilgilerde Gezi Gözlem Metodunun Kullanılması

08.06.2017 tarihli Resmî Gazete 30090 sayısı ile yayınlanan MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğindeki 7. Maddesine eğitim veren kurumlarda öğrencilerin kendine güvenlerinin ve sorumluluk alma duygularının gelişmesini sağlayarak öğrencilerin şiddet içeren ve insanlara zarar verecek kötü davranışlardan koruması yönünde onlara yeni ilgi alanları kazandırarak yeni beceriler edinmelerini sağlamak, öğrenenlerin yeteneklerine göre çalışmalar yapmasının önünü açıp bu yetenekleri izlenime sunmasına imkân sağlamak, millî, manevi ve kültürel değerlerin korunarak yaşamasını sağlamak ve bu değerleri yaygınlaştırarak yeni nesillere geçmesini sağlayıp, öğrencilerin gönüllülük bilincinin oluşmasına katkıda bulunarak: *engellilik, yaşlılık, insan ve çocuk*

hakları ile (Mülga ibare:RG-12/9/2019-30886) (...) hususunda öğrencilerde farkındalık bilinci oluşmasını sağlamak amacıyla bilim bazlı, sosyal alanda, kültürel içerikli, sanat ve spor alanlarında sosyal etkinlik çalışmaları düzenlenir ibaresi yer almıştır. Bu kapsamda düşünüldüğünde sosyal bilgiler dersinin öğretiminde kullanılabilecek en etkili yöntemlerden birisi de gezi gözlem metodudur. Çünkü bireyin içinde bulunduğu hayatın gerçeklerine hazır olması gene bu hayat gerçeklerinin içerisinde gerçekleşecektir. Öğrencilerin bu gerçeklikleri yaparak yaşayarak hayatın içerisinde tecrübe edinecekleri göz önünde tutulursa eğitim yeri sadece sınıf ortamları olarak görülmemelidir (Nas, 2003:173). Sınıf dışı eğitimin giderek daha da önem kazandığı günümüz dünyasında doğada kendiliğinden var olan doğal çevre ve insanların yapımı sonucu ortaya çıkan beşeri(sosyal) çevre olmak üzere iki tip çevreden bahsedebiliriz. Bahsettiğimiz bu çevre tiplerinin her ikisinde de sosyal bilgiler dersinde öğrenciye kazandırılması gereken hedeflerin olduğu açıkça ortadadır. Eğitimin çocukluk dönemini kapsayan bu yıllarda doğada yapılacak derslerin önemi üzerinde ayrıca durulmalıdır (Altın, Demirtaş, 2009:511). Bireyin hayatında çocukluk dönemi olarak anılan kısım öğrenmede merakın en fazla olduğu ve keşif yeteneğinin yüksek olduğu bir bölümdür. Olağan dışı yaşamı güçlü kılabilecek ve değiştirecek keşifler de bu dönemde doğada keşfedilir. Birey doğuştan gelen yetileri doğrultusunda içinde bulunduğu evreni ve gezegeni anlayabilmek için sürekli bir araştırma merakı ve keşfetme arzusu içerisinde dir. Diğer omurgalı canlılarla da aynı özelliğin görülmesiyle beraber Piaget'e göre bu öğrenme ve keşif arzusu çocukluk döneminde en yoğun dönemini yaşar. İnsan yaşlandıkça doğayla olan bu bağlar her geçen gün biraz daha azalmaktadır. Çocuklukta kurulan bu bağ bireyin gelişimine önemli derecede katkı sağlayacak mükemmel bir haldir (Tai, Haque, McLellan, Knight, (2006)'den akt. Altın, Demirtaş, 2009:511).

Çocuğun eğitim öğretim faaliyeti içerisinde doğayla bağının sağlanacağı birçok yöntem teknik vardır. Bunlardan bir tanesi de gezi-gözlem metodudur. Sosyal Bilgiler dersinde uygulanan gezi-gözlem metodu ile pazar yerlerinde, kamu kurumlarında, arkeolojik kazı çalışmalarının yapıldığı mekânlarda, sanayi çalışmalarının yapıldığı fabrikalarda bilimsel ve sanatsal sergilemelerde, öğrenenlerde, müzelerde ve tarihi mekânlarda gözleme yapılması sağlanabilir. Ders gezilerinin yapılmasıyla bireylerde doğamızı, ormanlarımızı ve çevremizdeki diğer varlıkları korumaya yönelik bir bilinç ve sanatsal faaliyetlerde bir farkındalık oluşturarak estetik duygularının oluşmasına yardımcı olunabilir (Yaşar, Gültekin, 2012:96). Uygulaması yapılmış bir gezi sonrası bireylerde çevre bilincinin

oluşması, doğaya ilgisinin artması, çevrede meydana gelebilecek problemlerin çözüme kavuşturulmasında bilinçli bir birey olarak hareket edebilecek kabiliyet oluşması, yaşadığı toplumun bir parçası olarak çevresel olaylara duyarlılığının artması sağlanır. Çevremizdeki ve doğamızdaki güzellikleri gören öğrencilerin bu güzelliklerden etkilenmemesi düşünülemez. Bireyler, bu güzel doğa kaynaklarımızın bir sonunun olduğunu, bunlarında yediğimiz ekmek içtiğimiz su gibi bir gün bitip yok olabileceğini algılayarak bu kaynakların korunarak etkili kullanılmasında bilinç kazanır (Güngördü, 2002:97).

Sosyal bilgiler dersi gerek doğal gerekse beşeri çevrede gezi gözlem metodunun etkin bir şekilde kullanılmasıyla kişinin gerçek hayatla öğrendikleri arasında bağ kurmasını sağlayacak, kişiye yaşamı ve hayat şartlarını yakından tanıttak bir eğitim programıdır. Gezi- gözlem yönteminin kullanımının mümkün olmadığı durumlarda da sanal alan gezileriyle öğretimin desteklenebilmesi ve birçok olgunun derslik ortamına taşınabilme olanağının yanında öğrencinin bilgi teknolojilerini geliştirme yeteneklerinin de artmasına katkı sunar. Sanal ortamda düzenlenen bu geziler öğrenenlerin dersle ilgili derinlemesine bilgilere ulaşmasına imkân verir. Ayrıca bu gezi türü gerçek mekânlara yapılan gezilere göre de zaman yönünden daha tasarrufludur. Bu gezinin de etkili kullanılabilmesi için öğreticinin sanal mekanları önceden ziyaret ederek öğretimi planlaması gereklidir (Yaşar ve Gültekin, 2006:127)

Genel olarak bir yargıya varmamız gerekirse bu dersin müfredata konmasında amacımız bireylere, üzerinde yaşam bulduğumuz gezegenin coğrafi ya da doğasal güzelliğini anlatmaksa bunu için doğanın kendisine ziyaretler yapılmalı, geçmişimizin öğretilmesini hedefliyorsak tarihin canlı tanıkları olan müze ve öğrenme yerleri gibi tarihi mekânlara ziyaretler yapılması gereklidir. Bu tip gezilerle desteklenmeyecek bir sınıf içi eğitim soyut bilgi öğreniminden ileriye gidemeyecektir. Bu nedenle öğrenciye olanaklar sunularak gerçek hayatla bağ kurabilmesi için sosyal bilgiler dersinde her imkân kullanılarak sınıf dışı geziler desteklenmeli ve her fırsat değerlendirilmelidir (Altın ve Demirtaş, 2009:517).

Bu alanda yapılan çalışmaların bulgularına göre: Açar (2010) çalışmasında deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin çevresel duyarlılık ölçeği son test toplam puanları karşılaştırıldığında deney grubu lehine manidar farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ay (2015) Üzerinde çalıştığı araştırmasında gezi gözlem ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarı düzeylerini ve derse olan tutumlarını artırmada önemli bir yöntem olduğu sonucuna ulaşmıştır. Badem (2010) çalışmasında öğrencilerin çevre kirliliği konusuna farkındalıkları ve duyarlılıklarıyla ilgili gezi-gözlem çalışmasının ders anlatım yönteminden daha başarılı

olduğu gözlemlenmiştir. Özkan (2009) araştırmasında, gezi gözlem tekniğinin uygulandığı deney grubundaki bireylerin öğrenme sonrasında düz anlatım ve soru cevap kullanılan kontrol grubundaki talebelere göre konular arasındaki ilişki düzeylerini daha iyi analiz edip değerlendirmeye aldıkları gözlemlenmiştir. Sosyal bilgiler alanında yapılan bu araştırmaların bulgularına göre gezi gözlem metodunun öğrenci akademik başarısı üzerinde pozitif yönde etkili olduğu, gezi gözlem metodunun anlatım yöntemine göre öğrencinin kazanımlara ulaşmasında daha başarılı olduğu, gezi gözlem tekniğiyle öğrenim gören öğrencilerin anlatım yöntemiyle öğrenim gören öğrencilere göre bilginin etkili değerlendirilmesinde daha başarılı oldukları söylenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, kaynak taraması ve alan incelemesi yapılarak gerekli bilgiler toplandıktan sonra 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı ve ünitesi, “Nasıl Bir Yönetim, Üç Kuvvet, Yöneticilerimiz ve Biz, Hayatın İçinde Demokrasi, Haklarımın Bilincindeyim, Kadın ve Toplum” konuları kapsamında gözlem gezisini kapsamaktadır. Araştırma, gözlem öncesi ve sonrasında uygulanacak veri toplama aracının geliştirilerek uygulanması ve uygulanmasıyla elde edilen verilerin değerlendirme sonuçlarından oluşmaktadır.

Bu araştırmada, sosyal bilgiler dersi kapsamında yukarıda belirtilen konuların öğretimi aşamasında öğrencinin kazanımı elde etmesinde gezi-gözlem metodunun etkisini incelemek için bu yöntemin sınıf ortamlarında uygulanan düz anlatım yöntemiyle karşılaştırılıp öğrenci başarı durumları göz önünde tutularak iki yöntem arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ön test ve son test uygulamalı deney ve kontrol gruplarının bulunduğu deneysel desen araştırma modeli kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisini belirleme doğrultusunda doğrudan araştırmayı yapan kişinin kontrolünde, gözlemlenmek istenilen verilerin ortaya konduğu araştırma modelleridir deneme modelleri. (Karasar, (2004:87)’dan akt. Açar, 2010:103). Ön test son test uygulaması yapılan kontrol gruplu modelde, gruplar yansız atama ile oluşturulur ve iki grup vardır bu modelde. Bunlardan birisi deney grubu olarak kullanılır, diğeri kontrol grubu olarak. Her iki grupta da deney öncesinde ve deney sonrasında ölçümler yapılır (Karasar, (2004:97) ’dan akt. Açar, 2010:103). Deneysel desenin kullanıldığı, ön test ve son test uygulaması yapılan çalışmalar da deney ve kontrol grubunda

yer alacak kişiler bu gruplara yansız bir şekilde atanır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2011:194).

Deneysel desen araştırma modelinin uygulandığı bu çalışmada: Deney ve kontrol grupları yansızlık ilkesine göre belirlenmiştir. Araştırmada ön test ve son test olarak hem deney grubuna hem de kontrol grubuna araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanan başarı testleri uygulanmıştır. Araştırmanın uygulama aşamasında, deney grubu öğrencilerine gezi gözlem metodu ile ders anlatımı yapılırken, kontrol grubu öğrencilerine ise sınıf ortamında düz anlatım tekniğiyle geleneksel bir öğretim yapılmıştır.

Tablo 1. *Araştırma Modeli Tablosu*

Gruplar	Ön Test	Uygulama	Son Test
Deney Grubu	Başarı testi uygulaması	Gezi gözlem metodu ile ders uygulaması	Başarı testi uygulaması
Kontrol Grubu	Başarı testi uygulaması	Düz anlatım yöntemiyle ders uygulaması	Başarı testi uygulaması

Tablo 1.'de yapılan çalışmanın uygulama aşamalarını gösteren bir araştırma modeli görülmektedir. Bu araştırmanın modelinin simgesel olarak gösterimi aşağıdaki gibidir.

Şekil 1. *Ön Test Son Test Gruplu Deneysel Desen*

		Ön Test		Son Test
G_D	R	O_1	X	O_3
G_K	R	O_2		O_4

G_D / G_K : Deney gurubu / Kontrol gurubu

R: Grupların oluşturulmasındaki yansızlık

O_1, O_2 : Deneş gurubunun ön test ve son test ölçümleri

O_3, O_4 : Kontrol gurubunun ön test ve son test ölçümleri

X : Deneş gurubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişken

2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Üzerinde çalışılan bir araştırma için evren, araştırma kapsamında sorulacak soruların yanıtlanması için ihtiyaç duyulan verilerin elde toplandığı canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruplardır. Başka bir anlatımla evren, çalışmada elde edilecek ölçümlerin analizi ile ortaya konacak sonuçların geçerli olacağı, yorumlanabileceği büyük grup olarak ortaya konulabilir. Örneklem ise üzerinde çalışılması planlanan evrenin özelliklerini yansıtacak, evren içerisinden alınan evrenin sınırlı parçalarıdır(Büyüköztürk vd, 2011:78-79)

Bu araştırmanın evrenini 2018/2019 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilindeki devlet okullarındaki ilköğretim 6. sınıf düzeyinde sosyal bilgiler dersi gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem grubunu ise 2018/2019 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinde devlet okulu 6. sınıf düzeyindeki 4 şubesinde (50 kişilik deneş grubu 50 kişilik de kontrol grubu) eğitim öğretim faaliyeti içerisinde bulunan 100 öğrenci grubu oluşturmaktadır.

Tablo 2. *Örneklem Tablosu*

Grup	Okul	Sınıf/Şube	Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Deneş Grubu	Devlet	6/B-C	50	100
	Okulu			
Kontrol Grubu	Devlet	6/D-E	50	100
	Okulu			

Tablo 2.'de evreni temsil eden başarı testinin uygulanacağı örneklemede deneş ve kontrol grubunun okul statüsü, sınıf düzeyi, öğrenci sayısı görülmektedir. Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere yansız bir grup şeması ortaya koymak için MEB içerisinde daha önceden

oluşturulmuş olan sınıf yapılarından sırasıyla 2 şube kontrol grubu, 2 şube ise deney grubu olarak seçilmiştir. Bu sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin bir önceki yıldaki puan ortalamaları incelenerek deney ve kontrol grubunun denkliği açısından örnekleme uygun görülmüştür. Öğrenci velilerinden onay formları alınarak oluşturulan gruplardaki kız erkek dağılımını eşitlemek amacıyla ilk etapta öğrencinin çalışmaya katılmasına izin vermeyen bazı velilerle tekrardan görüşme yapılarak bu öğrenciler için de izin alınıp grup denklikleri sağlanmıştır. Amaçlı örnekleme olarak ifade edilebilecek olan bu örneklem grubunun dışında kalarak çalışmaya katılmayan sınıfın diğer öğrencileri veli izni olmadığı için bu araştırmanın dışında kalmışlardır. Amaçlı örnekleme de araştırmayı yapan kişi kimlerin çalışmaya katılacağı konusunda kendi görüşünü ortaya koyar ve çalışmanın hedefine göre en uygun kişileri örnekleme dâhil eder. (İşçil, (1973:300)' den akt. Balcı, 2018:105).

Tablo 3. *Deney ve Kontrol Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı*

Cinsiyet	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%
Kız	25	50	25	50
Erkek	25	50	25	50
Toplam	50	100	50	100

Tablo 3.'te deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet faktörüne göre dağılımı görülmektedir. Tabloda da görüldüğü üzere bu çalışmaya katılan öğrencilerden hem deney hem de kontrol grubundaki bireylerin %50'si kız, %50'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Cinsiyet faktörü açısından birbirine denk olan bu gruplarda eğitim öğretim faaliyeti MEB ders saatlerine göre her iki grupta da eşit süre uygulanarak araştırmacı tarafından yapılmıştır.

3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplamak için kullanılan ölçme aracı , başarı testi olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde öncelikle 6. sınıf

sosyal bilgiler dersinde üzerinde çalışılması planlanan ünite ve konularla ilgili tarama yapılmıştır. Tarama sonrasında üzerinde çalışılan ünite ve konularla ilgili öğrenciye kazandırılması planlanan MEB müfredatındaki kazanımlara uygun olarak başarı testinin bir belirtke tablosu oluşturularak testte kullanılacak sorular hazırlanmıştır. Başarı testinde kullanılan sorular Bloom Taksonomisi'ndeki bilişsel alan basamakları dikkate alınarak MEB müfredatındaki kazanımların bu basamaklardan hangi düzeye hitap ettiği belirlenip kapsam geçerliliği de göz önünde tutularak kazanımlardaki bilişsel alan düzeylerine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Soruların hazırlanma aşamasında uzman görüşleri de alınarak veri toplama aracının bilişsel alan basamaklarına ve öğrenci düzeylerine uygun olarak hazırlanması sağlanmıştır. Toplam 35 soru olarak hazırlanan veri toplama aracındaki soruların madde güçlük ve madde ayırt edicilik indekslerini ortaya koymak için başarı testi 120 kişilik bir gruba uygulanarak soruların pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama sonrasında ortaya çıkan veriler SPSS programında incelenerek analiz edilmiş ve 3 sorunun madde ayırt edicilik indeksinin altında kalması sonucu testten çıkarılması sağlanmıştır. Testten çıkarılan 3 sorudan sonra kalan 32 sorunun tamamı başarı testinde kullanılmıştır. Başarı testinin belirtke tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. *Başarı Testi Belirtke Tablosu*

Belirtke Tablosu					
Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı					
Konular	Kazanımlar	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz
Nasıl Bir	Demokrasinin temel ilkeleri				
Yönetim?	açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.	2	3		
Üç Kuvvet	Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki	4			

ilişkiyi açıklar.

Yöneticilerimiz ve Biz	Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder.	1	2	2	2
Hayatın İçinde Demokrasi	Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder.	1	2	2	2
Haklarımın Bilincindeyim	Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.	3			
Kadın ve Toplum	Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.	1	1	2	2

Tablo 4.'te 6. sınıf sosyal bilgiler "Etkin Vatandaşlık" ünitesi başarı testinde kullanılan soruların belirtke tablosundaki dağılımı görülmektedir. Belirtke tablosunda verilen konular ve kazanımlar araştırma izni alınan okulun 6. Sınıf sosyal bilgiler dersi ünitelendirilmiş yıllık ders planından alınarak hazırlanmıştır. Başarı testinde üç konudan analiz düzeyinde kazanım içerdiği için fazla soruya yer verilmiştir. Bu konuların da analiz düzeyindeki soruları bilgi düzeyini de ölçtüğü için bilgi düzeyindeki sorular diğer konulara bakarak az tutulmuştur. Kapsam geçerliliğini sağlamak için tüm konulardan kazanım düzeyine göre soru sorulmuştur. MEB müfredatındaki ünite kazanımlarında sentez ve değerlendirme

düzeylerinde kazanım olmadığı için bu düzeylerden soru sorulmamıştır. Başarı testinde kullanılan soruların tamamı “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanındaki konulardan sorulmuştur. Başarı testinde kullanılan soruların Bloom Taksonomisi’nde bilişsel alan düzeyindeki dağılımı ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Ölçme Aracındaki Soruların Bloom Taksonomisi’ndeki Bilişsel Alan Basamaklarına Dağılımı

Konular	Bilişsel Alan Basamakları					
	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme
Nasıl Bir Yönetim?	1-2	3-4-23				
Üç Kuvvet	5-6-7-24					
Yöneticilerimiz ve Biz	8	9-26	11-27	10-25		
Hayatın İçinde Demokrasi	9	3-15	14-30	12-28		
Haklarımın Bilincindeyim	6-17-18					
Kadın Ve Toplum	20	19	21-31	22-32		

Tablo 5.’te 6. sınıf sosyal bilgiler “Etkin Vatandaşlık” ünitesi başarı testinde kullanılan soruların Bloom Taksonomisi’ndeki bilişsel alan basamaklarına göre dağılımı görülmektedir. Sorular ünite kazanımlarına göre bilişsel alan düzeylerinden öğrenciye kazandırılması beklenen düzeye göre hazırlanmıştır.

Başarı testinde kullanılan soruların pilot uygulama sonucu ortaya çıkan madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleriye şöyledir;

Tablo 6. Ölçme Aracındaki Soruların Pilot Uygulama Sonucu Madde Güçlük ve Madde Ayırt Edicilik İndekslerine Göre Analizi

Başarı Testi Soru Analizi	

Sorular	P_j	R_{jx}
1.	0,68	0,58
2.	0,73	0,40
3.	0,72	0,56
4.	0,56	0,34
5.	0,85	0,36
6.	0,71	0,46
7.	0,57	0,42
8.	0,49	0,41
9.	0,68	0,53
10.	0,82	0,38
11.	0,83	0,33
12.	0,63	0,37
13.	0,84	0,36
14.	0,84	0,36
15.	0,34	0,32
16.	0,84	0,36
17.	0,45	0,41
18.	0,69	0,32
19.	0,43	0,54
20.	0,66	0,40
21.	0,57	0,52

22.	0,70	0,64
23.	0,36	0,54
24.	0,65	0,35
25.	0,51	0,66
26.	0,41	0,49
27.	0,57	0,39
28.	0,70	0,51
29.	0,63	0,34
30.	0,59	0,42
31.	0,63	0,32
32.	0,23	0,42

Tablo 6.'da 6. sınıf sosyal bilgiler "Etkin Vatandaşlık" ünitesi başarı testinde kullanılan soruların pilot uygulama sonucu elde edilen madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleri görülmektedir. Analiz tablosunu gördüğümüz 32 soruluk başarı testi Ek 3.'te verilmiştir. Ayrıca ölçme aracı pilot uygulama sonucu Ek 4'te verilmiştir.

Madde ayırt edicilik indekslerinin düşük çıkması sonucu bazı sorular ölçme aracından çıkarılmıştır. Testten çıkarılan bu üç sorunun analiz tablosu ise şöyledir:

Tablo 7. Pilot Uygulama Sonucu Başarı Testinden Çıkarılan Soruların Madde Güçlük ve Madde Ayırt Edicilik İndekslerine Göre Analizi

Sorular	P_j	R_{jx}
1.	0,82	0,25
2.	0,55	0,20
3.	0,77	0,11

Tablo 7.'de pilot uygulama sonucu elde edilen verilere göre 6. sınıf sosyal bilgiler "Etkin Vatandaşlık" ünitesi başarı testinden çıkarılan soruların madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleri görülmektedir. Madde ayırt edicilik indekslerinin düşük çıkması sonucunda ölçme aracından çıkarılan bu sorulardan:

1. soru "Üç Kuvvet" konusundan bilgi düzeyindedir. Bu soru ise şöyledir:

Yasama, yürütme, yargı yetkilerinin farklı organlar tarafından kullanılmasına.....denir

Yukarıda verilen metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A. Kuvvetler birliği
- B. Güçler ayrılığı
- C. Çoğunluk
- D. Katılım

2. soru: "Haklarımın Bilincindeyim" konusundan bilgi düzeyindedir. Bu soru ise şöyledir:

Toplumun ilgilendiren herhangi bir sorun üzerinde halkın benimsediği ortak görüşe ne denir?

- A. Siyasi parti
- B. Medya
- C. Kamuoyu
- D. Sivil toplum kuruluşu

3. soru: "Kadın ve Toplum" konusundan kavrama düzeyindedir. Bu soru ise şöyledir:

"Erkeklerden kurduğumuz ordumuzun hayat kaynaklarını kadınlarımız işlemiştir. Çift süren, tarlayı eken, kar kış demeyip cephenin ihtiyaçlarını taşıyan hep onlar, Anadolu kadınları olmuştur."

Mustafa Kemal Atatürk

Buna göre Türk kadının özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A. Temizliğe düşkünlük

- B. Çalışkanlık
- C. Fedakârlık
- D. Destek olma

4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın çalışma grubunda bulunan öğrencilerin tamamına başarı testi ilk test olarak uygulanmıştır. MEB müfredatına göre 5 haftalık bir süreyi kapsayan 14 saatlik ders kapsamında deney grubuna gezi gözlem yaparak kontrol grubuna ise okulda düz anlatım tekniğiyle öğretim faaliyeti yapıldıktan sonra tüm öğrenci grubuna başarı testi son test olarak tekrar uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubunun başarı testine verdikleri cevaplar bilgisayar ortamına aktarılarak başarı testine verilen cevaplar veri analizine hazır duruma getirilmiştir.

4.1. Dersin Uygulanma Süreci

Sosyal bilgiler dersinin MEB müfredatındaki uygulanma süresi haftalık üç ders saati olduğu için uygulama haftalık üç ders saati üzerinden yapılmıştır. Bu dersin uygulama sürecinde “Etkin Vatandaşlık” ünitesi “Nasıl Bir Yönetim?” konusunda uygulamanın ilk haftasındaki 1 saatlik ders müfredatına göre bir önceki ünite kapsamına girdiği için haftanın son 2 ders saatini kapsayacak şekilde 80 dakika süreyle deney ve kontrol gruplarında öğretim yapıldı. Bu öğretim kontrol grubuna Ek 6.’daki “Nasıl Bir Yönetim?” konusunda hazırlanan günlük planına göre anlatım yöntemi ile ders uygulaması yapıldı. Deney grubuna ise Ek 7.’deki “Nasıl Bir Yönetim?” konusunda hazırlanan günlük planına göre sınıf ortamında gözlemlene yapılarak ders uygulaması yapıldı. Deney grubunun 16.04.2019 tarihinde çıkarıldığı İl Genel Meclisi gezisinde bu konuya gezi sırasında tekrar değinilerek ders işlendi.

Bu ünitenin ikinci konusu olan “Üç Kuvvet” konusunda uygulamanın ikinci haftasında haftanın ilk 2 ders saatini kapsayacak şekilde 80 dakika süreyle deney ve kontrol gruplarında öğretim yapıldı. Bu öğretimde kontrol grubuna Ek 6.’daki “Üç Kuvvet” konusunda hazırlanan günlük planına göre anlatım yöntemi ile ders uygulaması yapılırken deney grubuna akıllı tahta kullanılarak sanal meclis gezisi ile Ek 7.’deki “Üç Kuvvet”

konusunda hazırlanan günlük plana göre ders uygulaması yaparak öğrencinin gözlem yoluyla kazanımlara ulaşması sağlandı.

Ünitenin üçüncü konusu olan “Yöneticilerimiz ve Biz” konusu kapsamında uygulamanın ikinci haftasının 3. ders saatini ve uygulamanın 3. haftasının 1. ders saatini kapsayacak şekilde 80 dakika süreyle deney ve kontrol gruplarında öğretim yapıldı. Öğretimde kontrol grubuna Ek 6.’daki “Yöneticilerimiz ve Biz” konusunda hazırlanan günlük planına göre anlatım yöntemi ile ders uygulaması yapılırken deney grubu 16.04.2019 tarihinde İl Genel Meclisine ders gezisine çıkarılarak Ek 7.’deki “Yöneticilerimiz ve Biz” konusunda hazırlanan günlük plana göre ders uygulaması yaparak öğrencinin gözlem yoluyla kazanımlara ulaşması sağlandı.

Ünitenin dördüncü konusu olan “Hayatın İçinde Demokrasi” konusu kapsamında uygulamanın üçüncü haftasının son iki ders saatini kapsayacak şekilde 80 dakika süreyle deney ve kontrol gruplarında öğretim yapıldı. Öğretimde kontrol grubuna Ek 6.’daki “Hayatın İçinde Demokrasi” konusunda hazırlanan günlük planına göre anlatım yöntemi ile ders uygulaması yapılırken deney grubu 18.04.2019 tarihinde 15 Temmuz Demokrasi Müzesi ve Atatürk Müzesine ders gezisine çıkarılarak Ek 7.’deki “Hayatın İçinde Demokrasi” konusunda hazırlanan günlük plana göre ders uygulaması yaparak öğrencinin gözlem yoluyla kazanımlara ulaşması sağlandı.

“Etkin Vatandaşlık” ünitesinin beşinci konusu olan “Haklarımın Bilincindeyim” konusu kapsamında uygulamanın dördüncü haftasının 3 ders saatini kapsayacak şekilde 120 dakika süreyle deney ve kontrol gruplarında öğretim yapıldı. Öğretimde kontrol grubuna Ek 6.’daki “Haklarımın Bilincindeyim” konusunda hazırlanan günlük planına göre anlatım yöntemi ile ders uygulaması yapılırken deney grubu 18.04.2019 tarihinde 15 Temmuz Demokrasi Müzesi’ne yapılan ders gezisindeki gözlemler hatırlatılarak Ek 7.’deki “Haklarımın Bilincindeyim” konusunda hazırlanan günlük plana göre ders uygulaması yaparak öğrencinin gözlem yoluyla kazanımlara ulaşması sağlandı.

“Etkin Vatandaşlık” ünitesinin altıncı konusu olan “Kadın ve Toplum” konusu kapsamında uygulamanın beşinci haftasının ilk iki ders saatini kapsayacak şekilde 80 dakika süreyle deney ve kontrol gruplarında öğretim yapıldı. Öğretimde kontrol grubuna Ek 6.’daki “Kadın ve Toplum” konusunda hazırlanan günlük plana göre anlatım yöntemi ile ders uygulaması yapıldı. Deney grubuna ise 18.04.2019 tarihinde Atatürk Müzesi’ne yapılan ders gezisindeki müzede bulunan Atatürk hatıratlarındaki Atatürk’ün kadına verdiği

önemle ilgili gözlemlerinin hatırlamaları ve 15 Temmuz Müzesi'ndeki gözlemlerindeki kadın kahramanlarımızla ilgili görselleri hatırlamaları sağlanarak Ek 7.'deki "Kadın ve Toplum" konusunda hazırlanan günlük plana göre ders uygulaması yapıldı. Öğrencinin gözlem yoluyla kazanımlara ulaşması sağlanarak ders işlendi.

5. Verilerin Analizi

Uygulama sonrası bilgisayar ortamına aktarılan verilerin analizini yapabilmek ve verilerin frekans değişkenleri arasındaki anlamlılığını belirleyebilmek için ilişkisiz örneklem grubundan t Testi uygulaması yapılmıştır. Bağımlı gruplar için t Testi ve bağımsız gruplar için t Testi incelemesi yapılarak elde edilen bulgular ardından t testi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bağımlı örneklem için t Testi aynı gruba ait ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını araştırmada kullanılır. Bu analizin bazı varsayımların bulunmaktadır. Aynı gruba ait iki ölçüm olmalıdır. Bağımlı değişkene ait veriler en az eşit aralık ölçeği düzeyinde olmalı ve iki ölçüm arasındaki farklar normal dağılımalıdır (Field (2009); Gravetter ve Wallnau (2007)'dan akt. Kilmen, 2015).

Bağımsız örneklem için t Testi birbiriyle ilişkisi olmayan iki gruba ait ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını araştırmada kullanılır. Bu analizin yapılabilmesi için bazı varsayımların yerine getirilmesi gerekir. Bunlardan biri, iki grubun birbirinden bağımsız olmasıdır. Veriler en az eşit aralık düzeyinde elde edilmiş olmalıdır. Örneklemin geldiği evrenin varyansları eşit olmalı ve normal dağılım sergilemelidir (Büyüköztürk (2004); Field (2009); Weinberg ve Abramowitz (2002)'den akt. Kilmen, 2015).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, verilerin analizi sonucunda her bir alt probleme ait bulgular ve bu bulgulara dayalı yorumlar yer almaktadır. Öncelikli olarak bağımlı gruplar için t Testi ve bağımsız gruplar için t Testi yapılabilmesi için gerekli varsayımların test edilmesine ilişkin bulgulara, ardından t Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi “Sosyal Bilgiler tarih konularının öğretiminde deney ve kontrol gruplarının konular işlenmeden uygulanan ön testten aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklinde düzenlenmişti. Bu sorunun cevabını bulmak üzere, deney ve kontrol gruplarına ön test olarak uygulanan 6. sınıf sosyal bilgiler ‘Etkin Vatandaşlık’ ünitesi başarı testinden alınan puanlarla bağımsız gruplar t Testi yapılmıştır.

Bağımsız gruplar t Testini yapabilmek için iki gruba ait verilerin her ikisinin de normal dağılım göstermesi gerekmektedir. Bu nedenle hem deney grubuna ait hem de kontrol grubuna ait ön test puanlarının ayrı ayrı normalliğinin test edilmesi gerekmektedir. Normallik testi sonuçları Tablo 8.’de verilmiştir. Ayrıca değişkenler için normallik varsayımının incelendiği grafikler Ek 5.’de verilmiştir.

Tablo 8. Birinci Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

	<i>K-S</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Deney Grubu	0,103	50	0,200
Kontrol Grubu	0,113	50	0,151

* $p < 0,05$

Tablo 8.'de deney ve kontrol gruplarına ait ön test puanlarının ayrı ayrı normalliğinin test edildiği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi sonuçları görülmektedir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde hem deney grubu hem kontrol grubu için anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç dağılımının her iki grup için de normal olduğu anlamına gelmektedir ($K-S_{50}=0,101$; $p > 0,05$ ve $K-S_{50}=0,113$; $p > 0,05$). Analiz yapılabilmesi için gerekli varsayımların test edildikten sonra Bağımsız gruplar t Testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9.'da verilmiştir.

Tablo 9. Ön Test Puanlarına Ait t-Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>Sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Deney Grubu	50	43,062	15,221			
				98	0,942	0,349
Kontrol Grubu	50	40,437	12,522			

* $p < 0,05$

Tablo 9.'da deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı ön testi puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan t Testi ve sonuçları görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre deney grubunda yer alan öğrencilerin ön testten aldıkları puan ortalaması ile ($x_1=43,062$; $ss=15,221$) kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön testten aldıkları puan ortalaması ($x_2=40,437$; $ss=12,522$) arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(98)} = 0,942$; $p > 0,05$).

Bu sonuca göre deney ve kontrol grubunun uygulama süreci başında, başarı yönünden birbirleri ile benzer özelliklere sahip oldukları ifade edilebilir. Sağlıklı bir araştırma için deney ve kontrol gruplarının ön bilgilerinin aynı seviyede olması beklenmektedir. Tablo 9.'daki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, üzerinde çalışılan 6. Sınıf sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık ünitesi ilgili bilgileri bakımından uygulama öncesi başarıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemini oluşturan sorunun cevabını bulmak üzere, kontrol gruplarına ön test ve son test olarak uygulanan 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı testinden alınan puanlarla bağımlı gruplar t Testi yapılmıştır.

Bağımlı gruplar t Testini yapabilmek için aynı gruba ait iki ölçüm arasındaki farkın normal dağılması gerekmektedir. Normallik testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Ayrıca değişkenler için normallik varsayımının incelendiği grafikler Ek 5.'de verilmiştir.

Tablo 10. İkinci Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

	<i>K-S</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Kontrol Grubu	0,113	50	0,151

* $p < 0,05$

Tablo 10.'da kontrol grubuna ait ön test ve son test olmak üzere iki ölçüm arasındaki farkın normalliğinin test edildiği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi sonuçları görülmektedir. Elde edilen veriler incelendiğinde fark puanları için anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu durum fark puanlarının dağılımının normal olduğu anlamına gelmektedir ($K-S_{50}=0,113$; $p > 0,05$). Analiz yapılabilmesi için gerekli varsayımlar test edildikten sonra bağımlı gruplar t Testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 11.'de verilmiştir.

Tablo 11. Kontrol Gruplarının Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait t-Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>Sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Ön Test	50	40,437	12,522			
				49	-9,769	0,000
Son Test	50	66,250	17,923			

*p<0,05

Tablo 11.'de kontrol grubundaki öğrencilerin 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan t Testi ve sonuçları görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön testten aldıkları puan ortalaması ile ($x_1=40,437$; $ss=12,522$) son testten aldıkları puan ortalaması ($x_2=66,250$; $ss=17,923$) arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(49)} = -9,76$; $p<0,05$). Bu farklılığın kontrol grubunun son test başarı puanları lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuç sosyal bilgiler tarih konularının öğretiminde kontrol grubuna uygulanan düz anlatım yönteminin de öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemini oluşturan sorunun cevabını bulmak üzere, kontrol guruplarına ön test ve son test olarak uygulanan 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı testinden alınan puanlarla bağımlı gruplar t Testi yapılmıştır.

Bağımlı gruplar t Testini yapabilmek için aynı gruba ait iki ölçüm arasındaki farkın normal dağılması gerekmektedir. Normallik testi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir. Ayrıca değişkenler için normallik varsayımının incelendiği grafikler Ek 5.'de verilmiştir.

Tablo 12. Üçüncü Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

	<i>K-S</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Deney Grubu	0,090	50	0,200

*p<0,05

Tablo 12.'de deney grubuna ait ön test ve son test olmak üzere iki ölçüm arasındaki farkın normalliğinin test edildiği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi sonuçları görülmektedir. Elde edilen veriler incelendiğinde fark puanları için anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu durum fark puanlarının dağılımının normal olduğu anlamına gelmektedir ($K-S_{50}=0,090$; $p>0,05$). Analiz yapılabilmesi için gerekli varsayımların test edildikten sonra bağımlı gruplar t Testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 13.'de verilmiştir.

Tablo 13. Deney Grubunun Ön Test Puanlarına Ait t-Testi Sonuçları

	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>Sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Ön Test	50	43,062	15,221	49	-12,350	0,000
Son Test	50	79,000	17,553			

* $p<0,05$

Tablo 13.'de deney grubundaki öğrencilerin 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan t Testi ve sonuçları görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre deney grubunda yer alan öğrencilerin ön testten aldıkları puan ortalaması ile ($x_1=43,062$; $ss=15,221$) son testten aldıkları puan ortalaması ($x_2=79,000$; $ss=17,553$) arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(49)} = -12,350$; $p<0,05$). Bu farklılığın deney grubunun son test başarı puanları lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgu sosyal bilgiler tarih konularının öğretiminde deney grubuna uygulanan tarihi mekânlarda gezi-gözlem metodunun öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemini oluşturan sorunun cevabını bulmak üzere, deney ve kontrol gruplarına son test olarak uygulanan 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı testinden alınan puanlarla bağımsız gruplar t Testinin parametrik olmayan karşılığı Mann Whitney U Testi yapılmıştır.

Bağımsız gruplar t Testini yapabilmek için iki gruba ait verilerin her ikisinin de normal dağılım göstermesi gerekmektedir. Bu nedenle hem deney grubuna ait hem de kontrol grubuna ait son test puanlarının ayrı ayrı normalliğinin test edilmesi gerekmektedir. Normallik testi sonuçları Tablo 14.'de verilmiştir. Ayrıca değişkenler için normallik varsayımının incelendiği grafikler Ek 5.'de verilmiştir.

Tablo 14. *Dördüncü Alt Probleme Ait Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları*

	<i>K-S</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>
Deney Grubu	0,206	50	0,000
Kontrol Grubu	0,115	50	0,093

* $p < 0,05$

Tablo 14.'de deney ve kontrol grubuna ait son test puanlarının ayrı ayrı normalliğinin test edildiği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi sonuçları görülmektedir. Elde edilen veriler incelendiğinde deney grubu için anlamlılık değerinin 0,05'ten küçük olduğu; kontrol grubu için anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç dağılımın deney grubunun normal dağılmadığı; kontrol grubunun normal dağıldığı anlamına gelmektedir ($K-S_{50}=0,206$; $p < 0,05$ ve $K-S_{50}=0,115$; $p > 0,05$). Bağımsız gruplar t Testi yapılabilmesi için dağılımın gruplarda normal dağılması gerekmektedir. Deney grubu normal dağılmadığı için bağımsız gruplar t Testinin parametrik olmayan karşılığı Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Mann Whitney U Testi ve sonuçlar Tablo 15.'te verilmiştir.

Tablo 15. *Son Test Puanlarına Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları*

	<i>N</i>	<i>Sıra ortalaması</i>	<i>Sıra toplamı</i>	<i>U</i>	<i>P</i>
Deney Grubu	50	79,000	17,553		
				708,00	0,000
Kontrol Grubu	50	43,062	15,221		

* $p < 0,05$

Tablo 15.'de deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin 6. sınıf sosyal bilgiler 'Etkin Vatandaşlık' ünitesi başarı son testi puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan Mann Whitney U Testi ve sonuçları görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre deney grubunda yer alan öğrencilerin son testten aldıkları puanlar ile kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son testten aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($U=708,00$; $p=0,00$; $p<0,05$). Bu sonuca göre tarihi mekânlarda gezi-gözlem metodu ile öğrenim gören öğrencilerin sıra ortalamaları düz anlatım uygulaması ile öğrenim gören çocukların sıra ortalamasından daha büyüktür. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin sıra ortalamalarının yüksek olması puanların da yüksek olması anlamına gelir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma 2018/2019 eğitim-öğretim yılı ilköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” ünitesi kapsamında yapılan deneysel bir çalışmadır. Bu bölümde yapılan bu deneysel araştırmanın sonuçlarına, tartışmalarına ve önerilerine yer verilmiştir.

1. Sonuçlar ve Tartışma

Sosyal bilgiler tarih konularının öğretiminde tarihi mekânlarda uygulanan gezi- gözlem metodu öğrencinin kazanımı elde etmesinde düz anlatım tekniğine göre daha çok etkilidir. Gezi-gözlemin öğrenci başarısını artırdığı bu çalışmada elde edilen bulgulara görülmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgularla ulaşılan sonuçlara ve bu alanda yapılan çalışmaların sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

Bu çalışmada ön test uygulamasından elde edilen bulgulara bakıldığında deney grubu ve kontrol grubunun anlamlılık değerinin 0.05’ten büyük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre dağılımın her iki grup içinde normal olduğu gözlemlenmektedir. Birinci alt problem bulgularına göre uygulama yapılmadan önce deney ve kontrol grubu öğrencilerinin arasında anlamlı bir farklılık görülmediği, grupların birbirine benzer özellikler taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gökkaya & Yeşilbursa (2009)’nın “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi” isimli araştırmasına göre, deney ve kontrol gruplarının ön test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olmadığını, her iki gruptaki öğrencilerin bilgi düzeyleri bakımından bir birleriyle yakın olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonuç araştırması yapılan bu çalışmanın birinci alt probleminde ulaşılan sonuçla paralellik göstermektedir.

Kazak (2019)'ın "9. Sınıf Biyoloji Dersi Güncel Çevre Sorunları ve İnsan Ünitesinin Gezi-Gözlem Yöntemi ile Öğretilmesinin Akademik Başarıya Etkisi" isimli araştırmasında gezi-gözlem tekniğinin derslerin işlenmesinde uygulanacağı deney grubu öğrencilerinin ön test uygulamasından aldıkları başarı puanları ile geleneksel anlatım yönteminin ders işlenmesinde uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test uygulaması başarı puanlarının birbirine benzer sonuçlar içerdiği görülmüştür. Bu sonuçta araştırma öncesinde grupların birbirine başarı düzeyleri açısından denk olduğunu gösterir. Bu sonuç araştırması yapılan çalışmanın birinci alt probleminde elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir.

İkinci alt problem bulgularına göre kontrol grubunun ön test ve son test sonuçlarına bakıldığında grupların birbirlerine benzer özellikler taşıdığı gözlenmiştir. Ayrıca iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre öğretmen merkezli geleneksel anlatım (düz anlatım) tekniğinin uygulanması sonucu son testte başarıyı artırdığı ve öğrencilerin kazanımı elde etmesinde etkili olduğu söylenebilir.

Açar (2010)'ın "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi" isimli çalışmasında kontrol grubundaki öğrencilerin öğretmen kılavuz kitabındaki yönlendirmelere göre öğretimin yapılması neticesinde eleştirel düşünme becerilerinde etkili bir farklılık gözlemlenmemiştir. Çalışmada elde edilen bu sonuç düz anlatım yönteminin eleştirel düşünme konusunda öğrenci duyarlılıklarında etkili olmadığını ortaya koymaktadır. Ulaşılan bu sonuç, araştırması yapılan bu çalışmanın ikinci alt problem bulgularında ulaşılan sonuçlarla zıtlık göstermektedir.

Üçüncü alt problem verilerine göre deney grubunun ön test ve son test sonuçlarına bakıldığında grupların birbirine benzer yani normal dağılım gösterdiği gözlemlenmektedir. Deney grubunun ön test ve son test sonuçlarına göre iki aşamada bu gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu veri ışığında deney grubu öğrencilerinin başarı düzeylerini gezi gözlem tekniğiyle yapılan öğretimin artırdığını söylenebilir.

Açar (2010)'ın "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi" isimli çalışmasında deney grubundaki öğrencilerin gezi uygulaması sonucunda eleştirel düşünme becerilerinde etkili bir artış gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçta gezi gözlem tekniğinin öğrencilerin çevresel duyarlılık hassasiyetlerini artırdığı sonucunu ortaya

koymaktadır. Ulaşılan bu sonuç araştırması yapılan bu çalışmanın üçüncü alt problem bulgularında elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Dördüncü alt problem verilerine göre yapılan normallik testi incelendiğinde deney grubu için anlamlılık değerinin 0,05'ten küçük olduğu; kontrol grubu için anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç dağılımın deney grubunun normal dağılmadığı; kontrol grubunun normal dağıldığı anlamına gelir. Normallik testi verilerine Tablo14.'den, normallik grafiklerine ise Ek 5.'ten bakabilirsiniz. Deney grubu normal dağılım göstermediği için grupların son test incelemesinde Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre deney grubunda yer alan öğrencilerin son testten aldıkları puanlar ile kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son testten aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu veriye göre gezi-gözlem tekniğiyle öğrenim gören deney grubu öğrencilerinin düz anlatımla öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerinden kazanımları elde etmede daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açar (2010)'ın "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi" isimli araştırmasında deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin çevresel duyarlılık ölçeğine verdikleri yanıtlar doğrultusunda son test toplam puanları karşılaştırıldığında deney grubu lehine manidar farklılık gözlemlendiği tespit edilmiştir. Bu sonuçta gözlem tekniğinin anlatım tekniğine göre öğrenci üzerinde çevresel duyarlılık konusunda daha etkili olduğunu ve araştırması yapılan bu çalışmanın dördüncü alt probleminde elde edilen bulgularla benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Badem (2010)'ın "4. Sınıf Öğrencilerinde Gezi-Gözlem İle Desteklenmiş Öğretimin Çevre Kirliliği İle İlgili Farkındalıklarının Oluşumuna Etkisi" isimli çalışmasında gezi-gözlem uygulaması yapıldıktan sonra öğrenciler köylerindeki yerlerde meydana gelen çevre kirliliği konusunda daha fazla bilgi sahibi olmuşlardır ve bu konudaki farkındalıkları artmıştır. Yapılan bu çalışmada öğrencilerin çevre kirliliği konusuna farkındalıkları ve duyarlılıklarıyla ilgili gezi-gözlem çalışmasının ders anlatım yönteminden daha başarılı olduğu ve ulaşılan bu sonucun araştırması yapılan çalışmanın dördüncü alt probleminde elde edilen bulgularla paralellik gösterdiği ortaya konan verilere göre tespit edilmiştir.

Özkan, (2009)'ın "Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarılarına Etkisi" isimli araştırmasında elde edilen veriler neticesinde içeriğin öğrenciye kazandırılmasında gezi gözlem ve inceleme

yöntemiyle öğretim faaliyetine katılan öğrencilerle, geleneksel yöntemlerden düz anlatım ve soru cevap tekniğinin uygulanmasıyla öğretim faaliyetine katılan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Gezi gözlem tekniği uygulanarak eğitim verilen deney grubu öğrencilerinin, düz anlatım ve soru cevap tekniğiyle öğrenim gören öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Elde edilen bu verilere göre derste elde edilen başarının yükselmesi bakımından gezi-gözlem ve inceleme tekniğinin düz anlatım ve soru cevap gibi geleneksel yöntemden daha verimli olduğu neticesine ulaşılabilir. Ortaya konan bu sonuç araştırması yapılan bu çalışmanın dördüncü alt problem bulgularında ulaşılan sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Yapılan çalışmaların birçoğunda gözlem yapma, bilgileri öğrenme ve yaşamda gerçekliği olan durumları hatıra getirme yetenek ve becerilerinin, bilimsel düzeyde düzenlenen doğa gezilerine katılarak gözlemleyen öğrenci gruplarının bu gezilere katılım sağlamayan öğrenci gruplarına göre manidar seviyede farklılığın görüleceğini ifade etmektedir (Folkmer (1981), Mac, Kenzie ve White (1982)'den akt. Kazak, 2019:30). Buradaki bilgiler ise bu araştırmayla elde edilen bulgularla ortaya konan sonuçları destekler niteliktedir.

Gezi-gözlem tekniğiyle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında gözlem tekniğinin öğrenci başarısı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Gezi-gözlem alanında yapılan çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşılan bu araştırmanın genel bir değerlendirmesi yapıldığında kontrol grubu ve deney grubu öğrencilerinin ön testten aldıkları puanlara göre son testte başarıyı artırdıkları gözlenmektedir. Bu da kontrol grubunda uygulanan düz anlatım tekniği ve deney grubunda uygulanan gezi-gözlem tekniğinin öğrencinin kazanımlara ulaşmasında etkili olduğunu göstermektedir. Düz anlatım tekniği ve gezi-gözlem tekniğinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi karşılaştırıldığında geleneksel öğretim tekniği olan düz anlatıma göre gezi-gözlem tekniğinin öğrencilerin kazanımı elde etmesinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Öneriler

- Bu çalışmada elde edilen verilere göre gezi-gözlem tekniğinin düz anlatım tekniğine göre öğrencilerin kazanımı elde etmesinde daha etkili olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinin birçok konusunda uygulanabilecek olan gezi- gözlem tekniğinin bu derste kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

- Araştırmada elde edilen verilere göre gezi-gözlem tekniğinin bilginin kalıcılığını artırdığı görülmektedir. Kazanımların elde edilmesinde etkili olan bu yöntemin uygulanmasının sosyal bilgiler dersinde artırılması için derste tekniğin uygulanabileceği konular gözden geçirilerek yıllık planlamalar hazırlanması önerilmektedir.
- Gezi-gözlem sırasında dersin verimliliğinin artırılması ve tekniğin etkili kullanılabilmesi için gezi öncesi bir gezi planı düzenlenmesi, gezi sırasında bu plan çerçevesinde hareket edilmesi ve planın dışına çıkılmaması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açar, S. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde gözlem gezisi uygulamasının öğrencilerin eleştirel düşünme becerisine ve çevre duyarlılığına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Ata, B. (2002). *Müzelerle ve tarihi mekânlarla tarih öğretimi: tarih öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akdağ, H. (2014). Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. H. Akdağ, A. M. Sünbül ve R. Turan (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-1* içinde (ss. 4-14). Ankara: Pegem Akademi.
- Akgün, Ö. E., Büyüköztürk, Ş., Demirel, F., Karadeniz, Ş. ve Kılıç Çakmak, E. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aktaş, R. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin gezi-gözlem tekniğini kullanırken yaşadıkları problemler ve kazanımlara ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Altın, N. ve Demirtaş, S. (2009). Sosyal bilgiler dersinde sınıf dışı eğitim etkinlikleri. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (ss. 511-517). Ankara: Pegem Akademi.
- Arı, E. (2014). Temel kavramlar. S. Büyükalın Filiz (Ed.), *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları* içinde (ss. 3-14). Ankara: Pegem Akademi.
- Atayeter, Y. ve Tozkoparan, U. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenleri ve 6. Sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde gezi gözlem yönteminin uygulanmasına

- yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(5). 1-21.
- Ay, M. A. (2015). *Gezi gözlem ve inceleme yönteminin 7. sınıf sosyal bilgiler programında "ekonomi ve sosyal hayat" ünitesinde vakıflar konusunun işlenmesinde öğrenci başarı ve tutumları üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Badem, N. (2010). *4. sınıf öğrencilerinde gezi-gözlem ile desteklenmiş öğretimin çevre kirliliği ile ilgili farkındalıklarının oluşumuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Ballı, A. (2009). *9. sınıf fiziki coğrafya konuları öğretiminde gezi gözlem yönteminin önemi (bağcılar ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Barr, R., Barth, J. L. ve Shermis, S. S. (2013). *Sosyal bilgilerin doğası* (C. Dönmez, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Bektaş, M. ve Horzum, M. B. (2014). *Otantik öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bilgili, A. S. (Ed.). (2008). *Sosyal bilgilerin temelleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, T., Kuş, Z. ve Karatekin, K. (2010). Sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin gezi-gözlem yöntemine ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2). 158-180.
- Demirel, Ö. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme öğrenme sanatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2017) Öğretim Amaçlarının Belirlenmesi, İfade Edilmesi ve Uygun İçeriğin Seçimi. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* içinde (ss. 43). Ankara Pegem Akademi.
- Erdem, M. (2007). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin gezi-gözlem tekniğine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökçeğöz Karatekin, N. ve Durmuş, A. (2012). Eğitimde Genel İlkeler. H. Işıkal ve A. Durmuş (Ed.), *Kara Tahtayı Aşmak Öğrenci Merkezli Öğretmenlik* içinde (ss. 26). İstanbul: Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi Eğitim Kitaplığı.

- Gökkaya, A. K. ve Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2). 483-506.
- Güneş, H. (2015). *Eğitim bilimleri terimleri sözlüğü*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Gültekin, M. & Yaşar, Ş. (2006). Anlamli öğrenme için etkili öğretim stratejileri. C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi yapılandırıcı bir yaklaşım içinde* (ss. 127). Ankara: Pegem Akademi.
- Gültekin, M. & Yaşar, Ş. (2012). Anlamli öğrenme için etkili öğretim stratejileri. C. Öztürk (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi içinde* (ss. 96). Ankara: Pegem Akademi.
- Güngördü, E. (2002). *Coğrafya'da öğretim yöntemleri, ilkeler ve uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hesapçioğlu, M. (2008). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kan, A. (2014). Albert Bandura ve sosyal öğrenme kuramı. S. Büyükalan Filiz (Ed.), *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları içinde* (ss. 77). Ankara: Pegem Akademi.
- Kazak, N. (2019). *9. sınıf biyoloji dersi güncel çevre sorunları ve insan ünitesinin gezi-gözlem yöntemi ile öğretilmesinin akademik başarıya etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Van.
- Kılıçoğlu, G. (2009). Sosyal bilgiler tanımı, dünya ve ülkemizde gelişimi ve önemi. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (ss. 5-9). Ankara: Pegem Akademi.
- Kilmen, S. (2015). *Eğitim araştırmacıları için spss uygulamalı istatistik*. Ankara: Edge Akademi.
- Koca, K. ve Yazıcı, H. (2011). Sosyal bilgiler öğretimi programı. A. Öcal ve B. Tay (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (ss. 22). Ankara: Pegem Akademi.
- Korkmaz, İ. (2017) Eğitim programı: tasarımı ve geliştirilmesi. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri içinde* (ss. 5). Ankara Pegem Akademi.

- Korkmaz, N. (2006). *Volkan topografyası konularının öğretiminde gezi-gözlem yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB(2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB(2005). Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 25Ocak 2020 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.23639&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=sosyal%20etkinlikler> adresinden erişilmiştir.
- MEB(2018). Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Sistemi. 25Ocak 2020 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354> adresinden erişilmiştir.
- Meydan, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde gezi gözlem ve doğa eğitimi. A. M. Sünbül, H. Akdağ ve R. Turan (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-1* içinde (ss. 257). Ankara: Pegem Akademi.
- Meydan, A ve Akkuş, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 402-422.
- Namlı, M. (2018). *Bilgisayar destekli öğretim ve gezi gözlem tekniğinin ışık ünitesinin öğretiminde kullanılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Nas, R. (2003). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Öz, G. (2015). Öğretim yöntemlerinden gezi gözlem ve inceleme metodunun uygulamasında ortaya çıkan problemlere ilişkin öğretmen görüşleri (*güngören ilçesi örneği*). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, S., Sezgin, F. ve Yalın, H. İ. (2008). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkan, İ. (2009). *Gezi-gözlem ve inceleme yönteminin 6.sınıf sosyal bilgiler programı ülkemizin kaynakları ünitesindeki öğrenci başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış

Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Öztürk, C. (2006). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi yapılandırmacı bir yaklaşım* içinde (ss. 47). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. C. Öztürk (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi* içinde (ss. 3-23). Ankara: Pegem Akademi.
- Safran, M. (2011). Sosyal bilgiler öğretimine bakış. A. Öcal ve B. Tay, (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* içinde (ss. 2-10). Ankara: Pegem Akademi.
- Slaces, P., Briddon, K. ve Senior L. (2015) Yaşam Boyu Öğrenme ve Öğretim (Ü. Köymen Çev.). Ankara : Palme Yayıncılık.
- Selanik Ay, F. ve Kurtdede Fidan, N. (2014). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48). 70-89.
- Sönmez, V. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, S. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının gezi-gözlem tekniğine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Giresun.
- Şen, A. N. (2011). *10. sınıf biyoloji dersinde okutulan populasyon ekolojisi konusunun öğretilmesinde sunuş yolu ve gezi-gözlem yöntemi kullanılarak öğrenme üzerindeki etkisinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tay, B. (2011). Sosyal bilgiler öğretiminin dünü bugünü ve yarını. K. Ulusoy ve R. Turan (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* içinde (ss. 15). Ankara: Pegem Akademi.
- Tok, Ş. (2017) Etkili öğretim için yöntem ve teknikler. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (ss. 178-225). Ankara Pegem Akademi.
- Tosun, O. (2012). *İlköğretim canlılar dünyasını gezelim tanıyalım ünitesinin anlaşılmasında gezi gözlem ve düz anlatım yöntemlerinin karşılaştırılması*.

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun

Uysal, M. (2013). *Müze tasarımında ortaya çıkan kriterler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Üztemur, S., Dinç E. ve Acun İ. (2017). Müze ve tarihi mekân uygulamalarının 7. sınıf öğrencilerinin müze ve tarihi mekân algılarına etkisi: bir eylem araştırması. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 1(1), 9-20

Vural, B. (2004). *Eğitim-öğretimde planlama-ölçme ve stratejiler*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Vural, B. (2004). *Öğretim faaliyetlerinde yöntem-teknik ve etkinlikler*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Yıldırım, R. (2012). *İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler derslerinde gezi-gözlem yönteminin uygulanma durumunun incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

EKLER

EK 1. Araştırma İzin Belgesi	66
EK 2. Gezi İzin Belgesi	68
EK 3. Veri Toplama Aracı (Başarı Testi ve Cevap Anahtarı)	70
EK 4. Ölçme Aracı Pilot Uygulama Sonucu	76
EK 5. Değişkenler İçin Normallik Varsayımının İncelendiği Grafikler.....	77
EK 6. Kontrol Grubu Günlük Ders Planları.....	81
EK 7. Deney Grubu Günlük Ders Planları.....	87
EK 8. Gezi Planları	93

EK 1. Araştırma İzin Belgesi

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34659092-605.01-E.8041353
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Halil İbrahim AYDOĞAN)

22.04.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) 15.04.2019 tarihli ve 7550084 sayılı valilik oluru.
b) 08.04.2019 tarihli ve 7122547 sayılı valilik oluru.

Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Halil İbrahim AYDOĞAN'ın “ Sosyal Bilgilerde Tarih Konularının Öğretiminde Tarihi Mekanlarda Uygulanan Gezi Gözlem Metodunun Kazanımı Elde Etmeye Etkisinin İncelenmesi” konulu araştırma çalışma isteğinin, İlimiz Şahinbey İlçesine Bağlı Barak Ortaokulu 6-B ve 6-C, sınıf öğrencilerine uygulanması ilgi (b) oluru ile uygun görülmüştür.

Ancak bahse konu olan çalışma isteği sehven yanlış yazıldığından uygulanacak olan anketin 6-B, ve 6-C, 6-D VE 6-E 6-B, sınıflarına da uygulanmasıyla ilgili Valilik Makamının 15.04.2019 tarihli ve 7550084 sayılı valilik oluru yazımız ekinde gönderilmiş olup konunun İlçenizde bulunan Barak Ortaokuluna duyurulması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Cengiz METE
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

EK:
Yazı ve ekleri
DAĞITIM:
Şahinbey İlçe MEM

BİLGİ:
Aksaray Üniversitesi

Adres: gaziantep valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji
Geliştirme birimi oda numarası 530
Elektronik Ağ: gaziantep.meb.gov.tr
e-posta: gaziantepmem@mcb.gov.tr

Bilgi için: Memur Sadullah AYYILDIZ dahili no 4450

Tel: 0 (342) 230 10 58
Faks: 0 () _____

Bu evnik güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c835-b806-3468-84a9-efd kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34659092-605.01-E.7550084
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Halil İbrahim AYDOĞAN)

15/04/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi:08.04.2019 tarihli ve 7122547 sayılı olur örneği.

İlgide kayıtlı Valilik Oluru ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Halil İbrahim AYDOĞAN'ın “ Sosyal Bilgilerde Tarih Konularının Öğretiminde Tarihi Mekanlarda Uygulanan Gezi Gözlem Metodunun Kazanımı Elde Etmeye Etkisinin İncelenmesi” konulu araştırma çalışma isteğini İlimiz Şahinbey İlçesine Bağlı Barak Ortaokulu 6-B ve 6-C, sınıf öğrencilerine izin verilmişti .

Ancak bahse konu olan çalışma isteği sehven yanlış yazıldığından uygulanacak olan anketin 6-B, ve 6-C, 6-D VE 6-E 6-B, sınıflarına uygulanması Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Metin KILIÇPARLAR
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
<...>

Cengiz AYHAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: gaziantep valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji
Geliştirme birimi oda numarası 530
Elektronik Ağ: gaziantep.meb.gov.tr
e-posta: gaziantepmem@meh.gov.tr

Bilgi için: Memur Sadullah AYYILDIZ dahili no 4450

Tel: 0 (342) 230 10 58
Faks: 0 () _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0b38-a26e-3010-b01a-6301 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2. Gezi İzin Belgesi

T.C
ŞAHİNBEY KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 74027108-200-E.7199817
Konu : Gezi Düzenlenmesi

09.04.2019

BARAK ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 08/04/2019 tarih ve 7087325 sayılı yazınız.

İlgi tarih yazı gereği; Okulunuz Sosyal Bilgileri Öğretmeni Halil İbrahim AYDOĞAN sorumluluğunda 6/B sınıfı ve 6/C sınıfı öğrencileriyle 16/04/2019 ve 18/04/2019 tarihlerinde İl Genel Meclisi, 15 Temmuz Demokrasi Müzesi ve Atatürk'ün Gaziantep'teki Evi'ne gezi düzenlenmesinin uygun görüldüğüne dair 09/04/2019 tarih ve 7176185 sayılı Müdürlük oluru yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Hüseyin KAYA
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:
Müdürlük Oluru (1 sayfa)

Adres: Kolektepe Mah. Yeşil Cami Cad. Kaymakamlık Binası Yanı Kat: 3 Şahinbey/GAZİANTEP
Elektronik Ağ: <http://sahinbey.meb.gov.tr> – e-posta: temelegitim27@hotmail.com
Telefon: (0 342) 230 31 92 – 230 13 51 – Faks: (0 342) 230 88 02

Bilgi için: Şb. Md. Hüseyin KAYA
Şef Pınar ÖZKÖMÜRCÜ
Memur Mesude AYIK

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 05a2-8d99-3dfc-b0d2-7a23 kodu ile teyit edilebilir.

T.C
ŞAHİNBİY KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 74027108-200-E.7176185
Konu : Gezi İzin İsteği

09.04.2019

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlçemiz Barak Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni Halil İbrahim AYDOĞAN sorumluluğunda 6/B sınıfı ve 6/C sınıfı öğrencileriyle 16/04/2019 ve 18/04/2019 tarihlerinde İl Genel Meclisi, 15 Temmuz Demokrasi Müzesi ve Atatürk'ün Gaziantep'teki Evi'ne gezi düzenleneceği adı geçen okul müdürlüğünün 08/04/2019 tarih ve 7087325 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Söz konusu okulun, belirtilen tarihlerde İl Genel Meclisi, 15 Temmuz Demokrasi Müzesi ve Atatürk'ün Gaziantep'teki Evi'ne gezisi İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinin 10. Maddesi doğrultusunda okul müdürlüğü sorumluluğunda düzenlenmesi, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Hüseyin KAYA
Şube Müdürü

OLUR
09.04.2019

Osman TÜRE
İlçe Millî Eğitim Müdür V.

Adres : Kolejtepe Mah. Yeşil Cami Cad. Kaymakamlık Binası Yanı Kat: 3 Şahinbey/GAZİANTEP
Ayrıntılı bilgi için : Şube Müdürü Hüseyin KAYA – Şef Pınar ÖZKÖMÜRÜ – Memur Mesude AYIK – Temel Eğitim Hizmetleri
Elektronik Ağ : <http://sahinbey.meb.gov.tr> – e-posta: temelegitim27@hotmail.com
Telefon : (0 342) 230 31 92 – 230 13 51 – Faks: (0 342) 230 88 02

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d234-0e30-3818-ba36-a749 kodu ile teyit edilebilir.

EK 3. Veri Toplama Aracı (Başarı Testi ve Cevap Anahtarı)

2018 / 2019 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ ETKİN VATANDAŞLIK ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ

- 1-Milli egemenlik
- 2-Katılımcılık
- 3-Hürriyet ve eşitlik

1. Yukarıdakilerden hangilerinin demokrasinin temel ilkelerinden olduğunu belirleyiniz.

- A. 1 ve 3
- B. 1 ve 2
- C. 2 ve 3
- D. 1, 2 ve 3

- Hâkimiyetin kaynağı Tanrı'dır.
- Yönetici sadece Tanrı'ya karşı sorumludur.
- Yöneticilerin seçiminde halkın etkisi yoktur.

2. Yukarıda bilgileri verilen dini kurallara dayanan yönetim şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Teokrasi
- B. Oligarşi
- C. Cumhuriyet
- D. Monarşi

Monarşi yönetim biçiminde yönetme yetkisi bir kişinin elinde toplanmıştır. Cumhuriyette ise bu yetki halkın elindedir.

3. Yukarıda verilen açıklamalardan yola çıkarak demokrasinin temel ilkelerinden hangisine değinildiğini belirleyiniz.

- A. Çoğulculuk
- B. Çoğunluk
- C. Eşitlik
- D. Milli Egemenlik

- 1. () Yöneticiler padişah, kral gibi unvanlara sahip olmaktadır.
- 2. () Yöneticiler ülkede zengin, güçlü, askeri bir grubun elindedir.
- 3. () Ülkeyi din adamları yönetmesi veya Tanrı'nın temsilcisi olduğuna inanılan kişiler yönetmektedir.

4. Yukarıda verilen ifadelerin aşağıdakilerden hangileriyle ilişkili olduğuna bakarak cümle başındaki parantezlere gelecek uygun ifadeleri belirleyiniz.

- A. 1 -Monarşi 2-Oligarşi 3 - Teokrasi
- B. 1 -Oligarşi 2-Monarşi 3- Teokrasi
- C. 1-Teokrasi 2-Monarşi 3- Oligarşi
- D. 1 -Monarşi 2-Teokrasi 3 - Oligarşi

Türkiye Cumhuriyeti devletin temel görevleri vardır. Devlet bu görevlerini yerine getirmek için üç temel organ oluşturmuştur.

5. Aşağıdakilerden hangisi bu temel organlardan birisi değildir?

- A. Yasama
- B. Yürütme
- C. Yargı
- D. Monarşi

Devleti oluşturan yasama yürütme ve yargı yetkilerinin hepsinin tek bir elde toplanmasına denir

6. Yukarıda tanımlanan olgu aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Kuvvetler birliği
- B. Güçler ayrılığı
- C. Eşitlik
- D. Kanun

Ülkemizde yasama yürütme ve yargı yetkileri farklı kurumlara aittir.

7. Bu yetkilere sahip olan kurumlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

- A. Yasama-cumhurbaşkanı, yürütme-bakanlar kurulu, yargı- bağımsız mahkemeler
- B. Yasama-cumhurbaşkanı, yürütme-TBMM, yargı- bağımsız mahkemeler
- C. Yasama-TBMM, yürütme-Bağımsız mahkemeler, yargı-cumhurbaşkanı
- D. Yasama-TBMM, yürütme-Cumhurbaşkanı, yargı- bağımsız mahkemeler

8. Toplumunu ilgilendiren herhangi bir sorun üzerinde halkın benimsediği ortak görüşe ne denir?

- A. Siyasi parti
- B. Medya
- C. Kamuoyu
- D. Sivil toplum kuruluşu

Kamuoyu, haberleşme özgürlüğü başta olmak üzere tüm temel hak ve özgürlüklerin olduğu bir ortamda oluşur.

Kitle iletişim araçları kamuoyunu oluşturmada etkilidir. Ülkemizde:

- 1) Televizyon
- 2) İnternet
- 3) Radyo
- 4) Gazete

9. Gibi araçlardan hangileri kamuoyu oluşturmada etkili olduğu söylenebilir.

- A. 1 ve 2
- B. 2 ve 4
- C. 1,3 ve 4
- D. 1,2,3 ve 4

Demokrasi egemenlik hakkının kayıtsız şartsız millete ait olduğu yönetim şeklidir. Demokraside ülkeyi yönetme gücü halka aittir.

Demokrasilerde halk bu yetkiyi seçimler aracılığıyla kullanır.

10. Yukarıdaki bilgilere verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olur?

- A. Milli egemenlik
- B. Hürriyet ve eşitlik
- C. Katılım
- D. Çoğulculuk

11. Demokratik bir toplumda yaşayan insanlar birbirlerinin farklı düşüncelerine ve yaklaşımlarına karşı aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilerse demokrasiye uygun hareket etmiş olur.

- A. Konuşma yapan arkadaşının sözünü keserek tartışmaya katılmak
- B. Konuşmacının söylediği her şey doğru olarak kabul etmek
- C. Söz hakkı kendisine geldiğinde düşüncelerini ifade ederek tartışmaya katkıda bulunmak
- D. Bir kişi söz almışken yanındaki kişiyle konuşmak

Yakın tarihimizde meydana gelen 15 Temmuz darbe girişiminde terör örgütü grupları başarılı olsaydı.

12. Bu durumda aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi mümkün olmazdı.

- A. Ülkede demokrasi askıya alınabilirdi
- B. Sokağa çıkma yasağı ilan edilebilirdi
- C. Haklarımızı ve özgürlüklerimizi rahatça kullanabilirdik.
- D. Hükümet görevinden zorla alınabilirdi.

- 1) Seçme seçilme
- 2) Özgür düşünce
- 3) Eşitlik
- 4) Adalet

13. Yukarıdaki değerlere sahip olan bir toplumda insanlar yaşamlarına nasıl bir zenginlik katar?

- A. Yazdığı bir eseri kendi isteğine göre yayımlayamaz
- B. Demokratik bir toplum düzeyinde yaşam sürer.
- C. Seçimlerde cumhurbaşkanını parti üyeleri seçer
- D. Okullarda sınıflar kız ve erkek olarak ayrılır.

14. Derste demokrasi konusunu öğrenen öğrenciler aşağıdaki davranışlardan hangisini yaparsa demokrasi bilincine göre hareket etmiş olur?

- A. Okuldaki kütüphaneye giderek araştırma yapmak
- B. Okulda sınıf başkanını seçmek için oy kullanmak
- C. Okulda düzenlenen sosyal etkinliklere katılmak
- D. Okulun kütüphane, laboratuvar, spor salonu ve bilgisayarlarından yararlanmak

1-Cumhuriyet ve demokrasi insan hakları, özgürlük, eşitlik gibi kavramlara uygun bir yönetim biçimi ve ilkelerdir.

2-Anayasamıza göre temel haklarımız olağanüstü hal durumunda kullanılmaz.

3-Demokraside egemenlik genellikle yöneticilerin elinde bulunmaktadır.

4-Yöneticiler halk tarafından seçilir ve seçilen yöneticiler halkın refahı için en iyi yasaları meclise taşırlar.

15. Cumhuriyet ve demokrasi hakkında yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A. 1 ve 2
- B. Yalnız 4
- C. 2 ve 3
- D. 1 ve 4

16. Demokrasinin bir gereği olarak insanların güvence altına alınması gereken en temel hakkı aşağıdakilerden hangisidir ?

- A. Yaşama hakkı
- B. Düşünce özgürlüğü
- C. Seçme ve seçilme hakkı
- D. Özel yaşamın gizliliği

17. Aşağıdakilerden hangisi siyasi haklardan değildir?

- A. Seçme ve seçilme hakkı
- B. Dilekçe hakkı
- C. Toplu iş sözleşmesi ve grev hakkı
- D. Kamu hizmetine girme hakkı

18. Katılım hakkının tanımı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir.

- A. Hiçbir baskı zorlama olmadan düşüncelerini açıklayabilmesidir.
- B. Kişinin hiçbir ayırım gözetmeksizin eğitim ve öğretimi almasıdır.
- C. Kişilerin kendilerini ilgilendiren konularda hiçbir baskı altında kalmadan özgürce seçim yapabilmesi, kendi iradesini ortaya koymasısıdır
- D. Tek başına veya topluca, kamuya açık veya kapalı yerlerde ibadetini yapmasıdır.

Atatürk cumhuriyetin ilanından sonra Türk kadınına gerektiği değeri görmesi için birçok düzenleme yapmıştır.

19. Buna göre aşağıda verilenlerden hangileri bu düzenlemeler arasında yer almamaktadır ?

- A. Belediye seçimlerine katılma hakkı vermiştir.
- B. Seçme ve seçilme hakkı vermiştir.
- C. Eğitim ve öğretim hakkı vermiştir.
- D. Kılık kıyafetlerde ise bazı sınırlamalar koymuştur.

20. Türkiye'nin ilk kadın muhtarı kimdir?

- A. Gül ESİN
- B. Tansu ÇİLLER
- C. Şadiye ARDAHAN
- D. Sabiha GÖKÇEN

Okulda demokrasi konusunu işledikten sonra öğrenciler kadının toplumdaki yerini konu alan drama etkinliği yapmışlardır.

21. Buna göre öğrencilerin aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilemesi kadın haklarının ihlal edildiğini gösterir.

- A. Hümeyra: Seçme ve seçilme hakkını kullanarak milletvekili olur.
- B. Belinay: MEB'in görevli bir personeli olarak seçim sandığında görev alır.
- C. Müjde: Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşı olarak seçim sandığın da oy kullanır.
- D. Narin: Dışarı çıkamayacak düzeyde engelli olduğu için evinde kalır ve oyunu kullanamaz

- 1) Kara Fatma : 1. Dünya Savaşı'na katılmış Türk kadınıdır
- 2) Tansu ÇİLLER: İlk kadın başbakanımız
- 3) Sabiha GÖKÇEN :İlk kadın pilotumuz
- 4) Müfide İLHAN: İlk kadın belediye başkanımız.

Yukarıdaki örneklere baktığımızda Türk kadınının tarih boyunca birçok alanda görev aldığını görmekteyiz

22. Bu durumu inceleyen bir öğrenci aşağıdakilerden hangisinin farkına varır.

- A. Türkiye'de kadınların seçme seçilme hakkı kısıtlanmıştır.
- B. Kadınlara negatif ayrımcılık yapılmıştır.
- C. Türkiye'de kadın toplum içinde kendini gerçekleştirme imkanı bulmuştur.
- D. Türkiye'de cinsiyet ayrımcılığı vardır.

- 1) Milli egemenlik
- 2) Seçme ve seçilme hakkı
- 3) Çoğunluk
- 4) Özgürlük

23. Yukarıda verilen demokrasinin temel ilkelerinden hangileri monarşi yönetiminde yer almaz?

- A. 1 ve 2
- B. 1,2 ve 4
- C. 1,2 ve 3
- D. 2,3 ve 4

24. Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görev ve yetkileri arasına girmez?

- A. Kanun yapmak, değiştirmek ve kaldırmak.
- B. Savaş ilanına karar vermek.
- C. Para basılmasına karar vermek.
- D. Savaş suçlularını yargılamak.

- 1) Milli Güvenlik Kurulunu toplamak
- 2) Üniversite rektörlerini seçmek
- 3) TBMM'yi gerektiğinde toplantıya çağırarak
- 4) Uluslararası antlaşmaları onaylamamak

25. Yukarıdaki maddelere başlık olarak aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A. Bakanlar Kurulunun Görev ve Yetkileri
- B. Cumhurbaşkanının Görevleri
- C. TBMM'nin Görevleri
- D. Milletvekillerinin Görevleri

- 1) Resmi Gazete 'de yayımlanması
- 2) Genel kurulda görüşülmesi
- 3) Cumhurbaşkanının onaylaması
- 4) Bakanlar Kurulunun imzalaması

26. TBMM tarafından çıkarılan bir kanunun yürürlüğe girebilmesi için son aşama olarak yukarıda verilenlerden hangisi yapılır.

- A. 1 C.3
- B. 2 D. 4

27. Okulda TBMM'nin görevleriyle ilgili piyes gösterisi yapan bir grup öğrenci aşağıdakilerden hangisini yaparsa TBMM'nin görevlerine aykırı davranmış olur.

- A. Bütçe görüşmeleri yapmak
- B. Bütçe kanunu hazırlamak
- C. Bütçe görüşmeleri için milletvekillerini toplantıya çağırarak
- D. Bütçe kanununu onaylayıp yayımlamak için oylama yapmak

İnsanların fikirlerini serbestçe söylemek ve yaymak hakkıdır. Vatandaşlar kendi eğitim ve öğretimleri için ve halkın yararları konusunda fikirlerini karşılıklı olarak alıp vermelidirler, düşündüklerini istedikleri gibi söylemelidirler. En büyük gerçekler ve ilerlemeler, fikirlerin serbest ortaya konması ve karşılıklı alıp verilmesi ile ortaya çıkar ve yükselir.

28. Atatürk tarafından kaleme alınan gazete haberine göre bu parçaya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olur?

- A. İnsanlar ve düşünme
- B. Düşünce nedir?
- C. Düşünce özgürlüğünün sınırlanabileceği durumlar
- D. Düşünce özgürlüğünün önemi

29. Aşağıdaki seçeneklerin hangisi 15 Temmuz 2016 yılında yaşanan darbe girişiminin milletimiz ve güvenlik güçlerimiz tarafından püskürtülmesinden sonra bu güne verilen isimdir?

- A. Cumhuriyet Bayramı
- B. Demokrasi ve Milli Birlik Günü
- C. Gençlik ve Spor Günü
- D. Demokrasi Bayramı

30. Okulda yaşadığı bir problem durumuna karşı okul yetkililerinin tepkisiz kalması halinde öğrenci aşağıdakilerden hangisini yaparsa hakkını demokratik yollardan aramış olur?

- A. Okul yetkililerinin kararına saygı duyması
- B. Konunun takibini bırakması
- C. Bir üst kuruma dilekçe yazması
- D. Ailesinin problemi çözmesini beklemesi

31. Hacer aşağıdakilerden hangisini yaparsa siyasi hakları çerçevesinde hareket etmiş olur?

- A. Evlenirken resmi nikâh kıyılmasını istemesi
- B. Muhtarlık seçimlerine aday olması
- C. Bir işte çalışmaya başlaması
- D. Sendikaların faaliyetlerinde görev alması

İlk Türk devletlerinde hatun kağan ile yana oturur, kurultaylara katılır ve yabancı elçileri karşılardı.

32. Bu durum ilk Türk devletleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A. Kadınların yönetimde söz hakkının olduğunu
- B. Demokrasinin olmadığını
- C. Kadın – erkek eşitliğinin olmadığını
- D. Kadın hükümdarların bulunduğunu

SORULAR	CEVAPLAR
1.	D
2.	A
3.	D
4.	A
5.	D
6.	A
7.	D
8.	C
9.	D
10.	A
11.	C
12.	C
13.	B
14.	B
15.	C
16.	A
17.	C
18.	C
19.	D
20.	A
21.	D
22.	C
23.	C
24.	D
25.	B
26.	A
27.	D
28.	D
29.	B
30.	C
31.	B
32.	A

EK 4. Ölçme Aracı Pilot Uygulama Sonucu

TITLE: test

COMMENT:

Item and Test Analysis

Item	Key	Number Correct	Item Diff	Disc. Index	# Correct in High Grp	# Correct in Low Grp	Point Biser	Adj PtBis
Item 01	(4)	81	0,68	0,58	31 (0,86)	11 (0,28)	0,60	0,55
Item 02	(1)	88	0,73	0,40	32 (0,89)	19 (0,49)	0,48	0,42
Item 03	(4)	87	0,72	0,56	36 (1,00)	17 (0,44)	0,55	0,50
Item 04	(1)	67	0,56	0,34	28 (0,78)	17 (0,44)	0,22	0,15
Item 05	(4)	102	0,85	0,36	36 (1,00)	25 (0,64)	0,52	0,48
Item 06	(2)	98	0,82	0,25	33 (0,92)	26 (0,67)	0,39	0,34
Item 07	(1)	85	0,71	0,46	33 (0,92)	18 (0,46)	0,44	0,38
Item 08	(4)	68	0,57	0,42	30 (0,83)	16 (0,41)	0,36	0,29
Item 09	(3)	59	0,49	0,41	26 (0,72)	12 (0,31)	0,34	0,27
Item 10	(4)	81	0,68	0,53	32 (0,89)	14 (0,36)	0,57	0,52
Item 11	(1)	98	0,82	0,38	35 (0,97)	23 (0,59)	0,51	0,46
Item 12	(3)	100	0,83	0,33	35 (0,97)	25 (0,64)	0,50	0,45
Item 13	(3)	76	0,63	0,37	29 (0,81)	17 (0,44)	0,30	0,23
Item 14	(2)	101	0,84	0,36	36 (1,00)	25 (0,64)	0,56	0,52
Item 15	(2)	103	0,86	0,36	35 (0,97)	24 (0,62)	0,54	0,50
Item 16	(3)	41	0,34	0,32	18 (0,50)	7 (0,18)	0,37	0,30
Item 17	(1)	101	0,84	0,36	36 (1,00)	25 (0,64)	0,43	0,38
Item 18	(3)	54	0,45	0,41	25 (0,69)	11 (0,28)	0,42	0,35
Item 19	(2)	66	0,55	0,20	22 (0,61)	16 (0,41)	0,18	0,11
Item 20	(3)	83	0,69	0,32	30 (0,83)	20 (0,51)	0,26	0,19
Item 21	(4)	52	0,43	0,54	25 (0,69)	6 (0,15)	0,39	0,33
Item 22	(1)	79	0,66	0,40	29 (0,81)	16 (0,41)	0,48	0,42
Item 23	(4)	68	0,57	0,52	27 (0,75)	9 (0,23)	0,46	0,39
Item 24	(3)	84	0,70	0,64	35 (0,97)	13 (0,33)	0,54	0,49
Item 25	(3)	43	0,36	0,54	24 (0,67)	5 (0,13)	0,44	0,37
Item 26	(4)	78	0,65	0,35	31 (0,86)	20 (0,51)	0,22	0,15
Item 27	(2)	61	0,51	0,66	32 (0,89)	9 (0,23)	0,50	0,44
Item 28	(1)	49	0,41	0,49	25 (0,69)	8 (0,21)	0,42	0,35
Item 29	(4)	68	0,57	0,39	26 (0,72)	13 (0,33)	0,38	0,31
Item 30	(4)	84	0,70	0,51	34 (0,94)	17 (0,44)	0,52	0,47
Item 31	(2)	75	0,63	0,34	29 (0,81)	18 (0,46)	0,27	0,20
Item 32	(3)	71	0,59	0,42	27 (0,75)	13 (0,33)	0,37	0,30
Item 33	(1)	92	0,77	0,11	29 (0,81)	27 (0,69)	0,21	0,14
Item 34	(2)	76	0,63	0,32	28 (0,78)	18 (0,46)	0,29	0,22
Item 35	(1)	28	0,23	0,42	17 (0,47)	2 (0,05)	0,42	0,37

These results have been sorted by item number

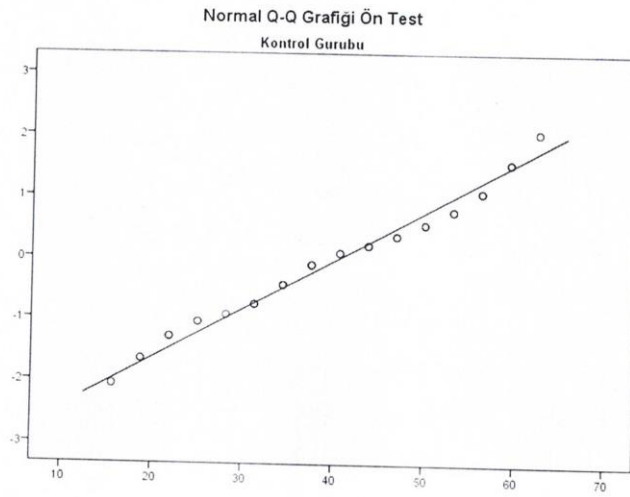
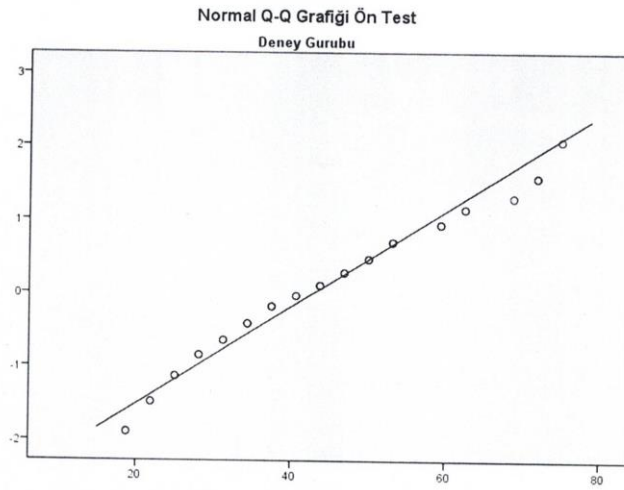
Number of Items Excluded = 0
 Number of Items Analyzed = 35
 Mean Item Difficulty = 0,630
 Mean Discrimination Index = 0,411
 Mean Point Biserial = 0,413
 Mean Adj. Point Biserial = 0,353
 KR20 (Alpha) = 0,851
 KR21 = 0,830
 SEM (from KR20) = 2,505
 High Grp Min Score (n=36) = 27,000
 Low Grp Max Score (n=39) = 20,000

Split-Half (1st/ 2nd) Reliability = 0,606 (with Spearman-Brown = 0,755)
 Split-Half (Odd/Even) Reliability = 0,796 (with Spearman-Brown = 0,887)

Minimum Item Diff. = 0,233, Maximum Item Diff. = 0,858
 Minimum Disc. Index = 0,113, Maximum Disc. Index = 0,658

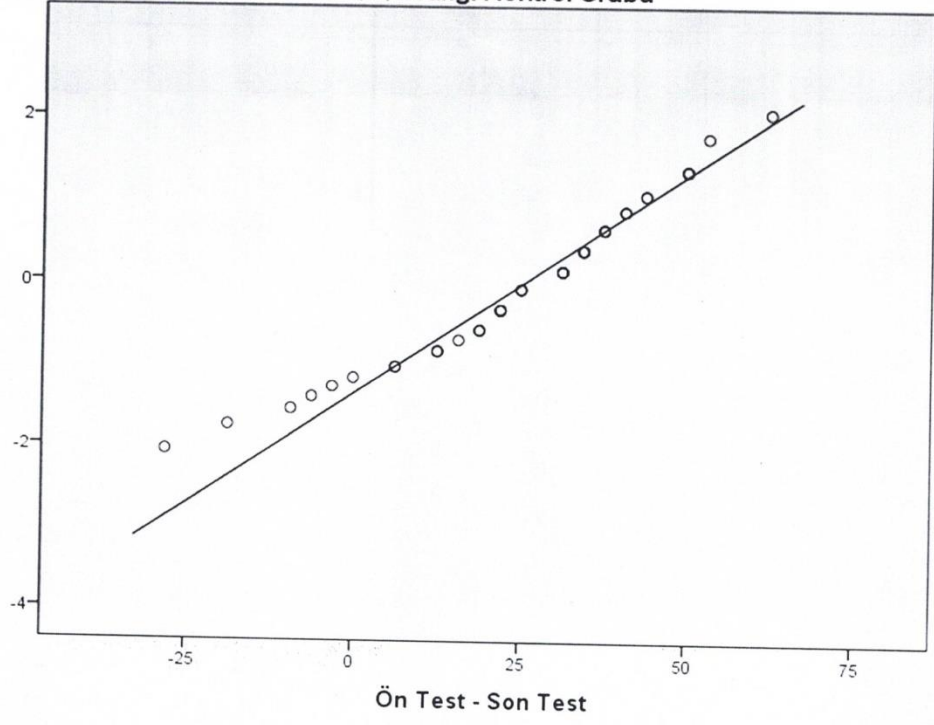
EK 5. Değişkenler İçin Normallik Varsayımının İncelendiği Grafikler

Birinci Alt Probleme Ait Normal Dağılım Grafikleri

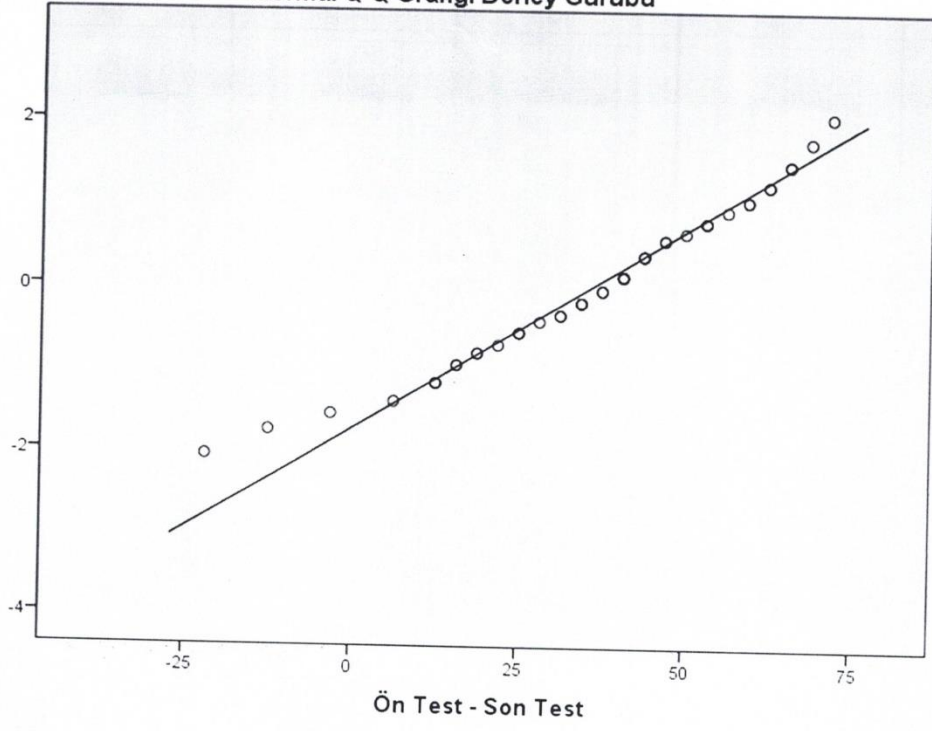
İkinci Alt Probleme Ait Normal Dağılım Grafiği

Normal Q-Q Grafiği Kontrol Grubu

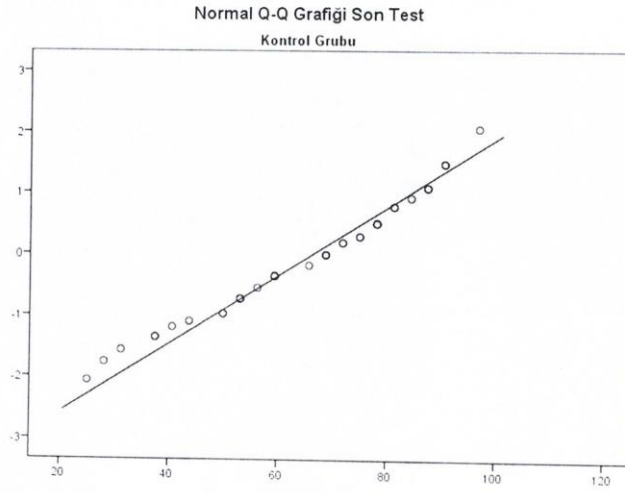
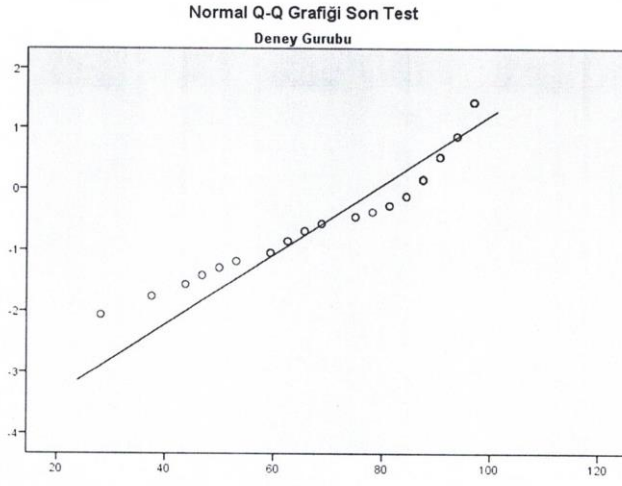

Üçüncü Alt Probleme Ait Normal Dağılım Grafiği

Normal Q-Q Grafiği Deney Gurubu

Dördüncü Alt Probleme Ait Normal Dağılım Grafiği

EK 6. Kontrol Grubu Günlük Ders Planları

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

01.04.2019–05.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Nasıl Bir Yönetim?
SÜRE	40'+40'=80dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Anlatım Yöntemi kullanılan bu derste düz anlatım yöntemini etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Kendinizi hiç padişah olmuş gibi hayal ettiniz mi? Peki padişahlık ile yönetilmek isteyeniniz var mı? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek; Demokrasi: Halkın kendi kendini yönetmesidir. Kendi hak ve özgürlüklerinin bilincinde olan, diğer insanların haklarına saygılı, hukuka, adalete güvenen, eşitliği savunan modern insanların yaşam biçimi olarak da tanımlanabilir. Demokrasilerde hâkimiyetin asıl sahibi millettir. Herkesin oy hakkı vardır. Çoğulculuk, çoğunluk ve eşitlik prensipleri vardır.</p> <p>Demokrasinin temel ilkeleri Siyasi partiler, milli egemenlik, hürriyet ve eşitlik, seçim, hukukun üstünlüğü, çoğulculuk ve katılım... Demokrasinin var olduğu bir ülkede bunlar mutlaka olmalıdır.</p> <p>Özgürlük; başkalarına zarar vermeden bireylerin istediği her şeyi yapabilmesidir. Bir insanın özgürlüğü başka bir insanın özgürlüğü ile sınırlıdır. Sınırsız özgürlük yoktur.</p> <p>Hâkimiyetin Kaynağına Göre Devlet Çeşitleri</p> <ol style="list-style-type: none">1. Monarşi: Tek kişinin egemenliğine dayanılarak yönetilen devlettir. Tüm yetkilerin ve güçlerin tek kişide toplanmasıdır. Bu kişi kral, padişah veya prenstir. Örn. Suudi Arabistan, Ürdün, Körfez Ülkeleri2. Oligarşi: Hâkimiyet bir gruba, bir zümreye veya bir sınıfa aittir. Devleti idare edenler bu grup tarafından tayin edilir ve bu gruba karşı sorumludur. Örn. Suriye, Cezayir, Irak3. Teokrasi: Din kurallarına göre kurulup idare edilen devlettir. Dini düşünceye göre hâkimiyet tanrıya aittir. Örn. İran, Vatikan, İsrail4. Cumhuriyet: Millet egemenliğine dayanan, milletin egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için kullandığı bir yönetim sistemidir. Cumhuriyet yönetimi demokrasinin en iyi uygulandığı yönetim şeklidir.
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacaktır.	1-Demokrasi nedir? Demokrasinin temel ilkeleri nelerdir? 2-Özgürlük nedir? Sınırsız özgürlük diye bir şey var mıdır? 3- Monarşi, teokrasi, oligarşi ve cumhuriyetin tanımını yapıp açıklayınız.

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Üç Kuvvet
SÜRE	40' +40'=80dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi açıklar. Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile yasama, yürütme ve yargı güçlerinin her birinin kendine has yetki ve sorumluluklarının olduğu üzerinde durulur.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Anlatım Yöntemi kullanılan bu derste düz anlatım yöntemini etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Sınıf başkanının, yardımcılarının ya da sınıf nöbetçisinin görevlerini yapmaması veyabirbirlerinin görev alanlarına müdahâle etmesi durumunda neler yaşanabilir?</p> <p>Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır.</p> <p>Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>Cumhuriyet: Millet egemenliğine dayanan, milletin egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için kullandığı bir yönetim sistemidir. Cumhuriyet yönetimi demokrasinin en iyi uygulandığı yönetim şeklidir. Cumhuriyet yönetiminde devletin 3 temel görevi vardır. Bunlar; Yasama, yürütme ve yargı görevidir. Demokratik ülkelerde ülkeyi yönetenler devlet içinde işlerin düzenli bir şekilde yürütülebilmesi için çeşitli görev ve sorumlulukları üç ana güce dağıtmıştır. Bu görevlerin her birini farklı kurumlar yapar. Buna Kuvvetler(Güçler) Ayrılığı denir. Başka bir deyişle kuvvetler ayrılığı yasama, yürütme ve yargı güçlerinin birbirlerinin görev alanlarına müdahale etmeden ayrı ayrı çalışmasıdır. Bu durum demokrasinin temel özellikleri arasında yer alır. Bu anlamda demokrasi bir kuvvetler dengesi olarak da karşımıza çıkar. Demokrasilerde kuvvetler ayrılığı ilkesi devlet düzeninin doğru bir şekilde işleyişi açısından önemlidir. Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti Devleti kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul etmiştir.</p> <p>Yasama görevi: TBMM, (Kanun Yapar)</p> <p>Yürütme görevi: Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu yani hükümet (Devletin iç ve dış bütün sorunlarına çözümler arar, projeler hazırlar ve devlet işlerini yürütür)</p> <p>Yargı görevini ise bağımsız mahkemeler yerine getirir. (Adaleti sağlar)</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacaktır.	<p>1- Kuvvetler(Güçler) Ayrılığı nedir?</p> <p>2-Devletin yasama, yürütme ve yargı görevlerini açıklayınız.</p> <p>3- Yasama, yürütme ve yargı görevlerini sadece bir kurum yerine getirirse ne gibi sorunlar çıkar?</p>

Hatir İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

10.04.2019 – 17.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Yöneticilerimiz ve Biz
SÜRE	40'+40'=80 dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.3. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder. Konu siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve bireyler (kamuoyu) kapsamında ele alınır.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Anlatım Yöntemi kullanılan bu derste düz anlatım yöntemini etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Okul yönetimini bir konu hakkında uyararak, etkilemek ya da bir konuya yöneltmek için hangi demokratik yolları kullanırdınız? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır. Öğrencilere bilgi verilecek; Siyasi Parti: Ülke yönetimi ve ülke sorunlarının çözümü konusunda aynı düşüncüyü paylaşan insanların bir araya gelerek oluşturduğu siyasi birliğe siyasi parti denir. Ülkeyi yöneten partiye iktidar partisi, diğer partilere muhalefet partileri denir. Sivil Toplum Örgütü: Toplumu ilgilendiren bir sorunu çözmek için insanların bir araya gelerek oluşturduğu birliğe Sivil Toplum Örgütü denir. Memur, işçi, öğrenci, öğretmen, fırıncı, avukat...herkes üye olabilir. Her şeyi devletten beklememek gerekir. Birlik ve beraberlik içerisinde, yardımlaşma ve dayanışma duygusuyla toplum sorunlarının çözümüne katkıda bulunmalıyız. Duyarsız kalmamalıyız. Vakıflar, dernekler, sendikalar, mesleki örgütler sivil toplum örgütüne örnek olarak verilebilir. Tegv: Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Mor Çatı: Kadın Sığınağı Vakfı Tema: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve doğal varlıkları koruma vakfı ... Kamuoyu: Toplumu ilgilendiren bir sorun hakkındaki halkın ortak düşüncesine kamuoyu denir. Kamuoyu yaratmada ve yönetimi etkilemede basın, medyanın, sivil toplum örgütlerinin ve siyasi partilerin önemi büyüktür. Özellikle siyasipartiler ve sivil toplum örgütleri kendi üyeleri ile birlikte toplumu ve yönetimi etkileyebilmekte, insanları belli bir amaç etrafında toplayıp kamuoyu yaratabilmektedir.Ayrıca günümüzde televizyonların kamuoyu yaratmada yani toplumu ilgilendiren bir konu üzerinde ortak bir fikir oluşturmada rolü çok fazladır. Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı yıllarında halkı bilinçlendirmek, kamuoyu yaratmak, birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla İrade-i Milliye ve Hakimiyeti-i Milliye gazetelerinin çıkarılmasına ve de Anadolu Ajansının kurulmasına öncülük ettiği unutulmamalıdır.</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacak.	1-Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlar nelerdir? 2-Siyasi parti ve sivil toplum örgütlerinin kuruluş amaçları nelerdir? 3- Kamuoyu yaratmada sivil toplum örgütleri ve medyanın ne gibi etkileri vardır?

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KİLİNÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

17.04.2019 – 19.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Hayatın İçinde Demokrasi
SÜRE	40' +40' = 80dk.

2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar. Kazanımın işlenmesi sırasında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü ele alınır.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Anlatım Yöntemi kullanılan bu derste düz anlatım yöntemini etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-İnsanların bir arada yaşamasını kolaylaştıran unsurlar neler olabilir? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır. Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>Demokrasi insanın sırf insan olması nedeniyle sahip olduğu hak ve hürriyetlerini kullanmasına imkân tanıyan bir yönetimi savunur. Demokrasi bireylerin birbirlerine saygı duyduğu, düşüncelerini özgürce ifade edebildiği, yönetime katılabildiği bir toplumu amaçlar. Demokratik değerleri benimsemiş, özgür, eleştireldüşünen bireylerden kurulu, eğitilmiş bir toplum oluşturmayı hedefler. Bütün bunlar demokrasinin toplumsal hayatımızda ne kadar önemli olduğunu gösterir.</p> <p>Demokrasilerde özgürlük vardır ve tüm bireyler eşittir. Herkese kendi düşüncesini özgürce söyleme hakkına sahiptir. Ayrıcalık denilen şey demokraside kesinlikle olmayan bir şeydir. Demokrasilerde insanlara seçme ve karar verme şansı sunulur. Toplumsal yaşamın devamı demokrasi ile mümkündür. Toplumsal hayatımızın devamı, birlik ve beraberliğimizin sürdürülebilmesi, herkesin eşit ve özgür olmasına, toplum kurallarına uymasına bağlıdır. Tüm bu gereksinimler ancak demokrasi ile sağlanabilir.</p> <p>Darbe; askerin ya da diğer güçlerin baskı ve şiddet yoluyla yönetime el koymasındır. Darbe olduğunda hak ve özgürlükler kısıtlanır, insanlara seçme şansı tanınmaz ve demokrasi ortadan kalkar.15 Temmuz 2016 tarihinde Fetö örgütünün ve dış güçlerin yardımıyla bazı askerler, yönetime el koymaya çalışmış, halkımız canı pahasına, şehitler vererek, ülkesine, demokrasiye sahip çıkmış ve darbeyi önlemiştir. Böylece aziz milletimiz, 15 Temmuz darbe girişimine 'Dur' demiş, azim ve kararlılığı ile istiklaline ve istikbaline sahip çıkmıştır. Bu nedenle 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü olarak ilan edilmiştir.</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacaktır.	1-Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklayınız? 2-15 Temmuz 2016 darbe girişiminin nedenleri ve sonuçları nelerdir? 3- Türk halkı hain darbe girişimine karşı nasıl tepki göstermiştir?

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

22.04.2019 – 26.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Haklarımızın Bilincindeyim
SÜRE	40' + 40' + 40' = 120dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar. Pozitif ayrımcılık, ekonomik, siyasal ve toplumsal temsil gibi olumlu, kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi olumsuz konular üzerinde durulur.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Anlatım Yöntemi kullanılan bu derste düz anlatım yöntemini etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Temel haklarımız ve özgürlüklerimiz olmasaydı hayatımızda neler değişirdi? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek; Vatandaşlık Görev ve Sorumlulukları *Vergi vermek *Askerlik yapmak *Kanunlara uymak *Oy Kullanmak</p> <p>Sahip Olduğumuz Haklar Yaşama hakkı, Kişi dokunulmazlığı hakkı, Sağlık hakkı, Eğitim hakkı, Dilekçe Hakkı, Özel Yaşamın gizliliği, Seçme-seçilme hakkı, Konut dokunulmazlığı hakkı, Din ve Vicdan Özgürlüğü, Düşünce ve İfade Özgürlüğü, Tüketici Hakkı, Bilgi Edinme Hakkı...</p> <p>Dilekçe: Herhangi bir konuda bir kuruma istek ve şikayetlerimizi iletmek için yazdığımız belge.</p> <p>Hak ve sorumluluklarımız devletin temel kanunu olan anayasada güvence altına alınmıştır. Temel hak ve sorumluluklarını bilen bir vatandaş haklarını çiğnetmez, her zaman daha bilinçli bir yaşam sürme şansına sahiptir. Bu nedenle bir vatandaş olarak T.C. Anayasası hakkında bilgi sahibi olmamız gerekmektedir.</p> <p>-Savaş, sıkıyönetim, olağanüstü hal ve kamu sağlığını ilgilendiren durumlarda temel hak ve özgürlüklerimiz kısıtlanabilir</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacaktır.	1-Hak nedir? Vatandaşlık olarak sahip olduğumuz hak ve özgürlükler nelerdir? 2-"Hak ve özgürlüklerimiz anayasa ve kanunlar tarafından güvence altına alınmıştır" sözünden ne anlıyorsunuz? 3- Vatandaşlık görev ve sorumlulukları nelerdir?

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Kadın ve Toplum
SÜRE	40+40'dk. = 80 dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.6.Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Anlatım Yöntemi kullanılan bu derste düz anlatım yöntemini etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Toplumumuzda bazı durumlarda kadınlar için söylenen "Osmanlı kadını" ifadesi hangi anlamda kullanılır? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacak.</p> <p>Ders kitabındaki konu metni okutulacak. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacak.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>KADIN HAKLARI</p> <p>İlk Türk devletlerinde kadın haklarına önem verilirdi. Kurultay'da hükümdarın eşi olan Hatun'un da sözü sahibi olması, Hatun'un Kağan'la yan yana oturması, tanrının ülkeyi yönetme gücünü ("kut" inancı) Kağan ve Hatun'a verdiğinin belirtilmesi bunun en açık kanıtıdır (kurultay: ilk Türk devletlerinde, devletin önemli işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer). Basılan paraların üzerinde kadınların da resminin olması kadına verilen önemin kanıtıdır. 1913 yılında kadınlar ilk kez devlet memuru olarak çalışmaya başladılar. Cumhuriyetle birlikte yapılan kanuni düzenlemelerle birlikte kadına verilen daha da arttı. Çıkarılan Medeni Kanun ile aile hukukunda düzenlemeler yapıldı. Kadın-erkek eşitliği sağlandı. Türk kadını dünyadaki gelişmiş pek çok ülkedeki kadınlardan önce, 1930 yılında belediye seçimlerine katılma, 1933 yılında muhtarlık seçimlerine katılma hakkı, 1934 yılında milletvekili seçilme hakkı kazanmıştır.</p> <p>Atatürk Diyor ki:"Dünyada hiçbir milletin kadını, milletini kurtuluşa ve zafere götürmekte, Anadolu kadınından daha fazla çalıştırmıyabilir."</p> <p>Kendisini yeteri kadar temsil edemeyen kadınlar için, var olan eşitsizliği gidermek amacı ile pozitif ayrımcılık uygulanmaktadır. Bazı konularda kadınlara daha fazla hak tanınması anlamına gelir. Amaç, ülkemizde görülen kadına şiddeti, cinsiyet ayrımcılığını önlemek, kadın-erkek eşitliğini sağlayarak kadına hak ettiği değeri kazandırmaktır.</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacak.	<p>1-İlk Türk devletlerinde Kurultay'a hakanın eşi olan hatunun da katılmasını kadına verilen önem yönünden değerlendiriniz.</p> <p>2-Medeni Kanun ile Türk kadınına verilen haklara örnek veriniz.</p> <p>3- Türk kadını hangi yıllarda seçme ve seçilme hakkı elde etmiştir?</p> <p>4-Gelişmiş pek çok ülkeden önce Türk kadınına siyasi hakların verilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?</p> <p>5- Pozitif ayrımcılık nedir?</p>

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

EK 7. DeneY Grubu Günlük Ders Planları

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

01.04.2019–05.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Nasıl Bir Yönetim?
SÜRE	40'+40'=80dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
Değerler ve beceriler	Bu ğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Gözlem tekniği etkili kullanmak için drama, eğitsel oyun ve beyin fırtınası teknikleri bu teknikle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Drama Metni, Akıllı Tahta, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Kendinizi hiç padişah olmuş gibi hayal ettiniz mi? Peki padişahlık ile yönetilmek isteyeniz var mı?</p> <p>ğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacak.</p> <p>Yeterli bilgi verildikten sonra demokratik bir seçimi konu alan ve özgürlük alanlarının sınırsız olmadığını gösteren bir video gösterisi yapılarak öğrencilerin gözlem yapması sağlanacak. Aşağıda tanımları verilen bilgiler vurgulanarak öğrencinin kazanımı elde etmesine yardımcı olunacak.</p> <p>Demokrasi: Halkın kendi kendini yönetmesidir. Kendi hak ve zgrlklarının bilincinde olan, diğer insanların haklarına saygılı, hukuka, adalete güvenen, eşitliği savunan modern insanların yaşam biçimi olarak da tanımlanabilir. Demokrasilerde hâkimiyetin asıl sahibi millettir. Herkesin oy hakkı vardır. oğlcluk, oğnlk ve eşitlik prensipleri vardır.</p> <p>Demokrasinin temel ilkeleri</p> <p>Siyasi partiler, milli egemenlik, hürriyet ve eşitlik, seçim, hukukun üstünlüğü, oğlcluk ve katılım...</p> <p>Demokrasinin var olduğu bir ülkede bunlar mutlaka olmalıdır.</p> <p>zgrlk;başkalarına zarar vermeden bireylerin istediği her şeyi yapabilmesidir. Bir insanın özgürlüğü başka bir insanın özgürlüğü ile sınırlıdır. Sınırsız zgrlk yoktur.</p> <p>1.Drama gösterisi bitiminden sonra 2. Ders saatinde öğrencilere ön bilgiler verildikten sonra öncesinden hazırlıkları yapılmış olan drama grubu sınıfın farklı yerlerinden ayağa kalkarak hakimiyetin kaynağına göre devlet yönetim çeşitlerini anlatacaklar.</p> <p>Hâkimiyetin Kaynağına Göre Devlet eşitlerini Anlatan Drama Gösterisi</p> <ol style="list-style-type: none">Kişi: Ben Göktürk Devleti hükümdarı Bilge Kaan egemenliğim altındaki topraklarda tek söz sahibi benimdir. Devlet işlerinin görüşüldüğü kurultayda son söz bana aittir. Savaşa ve barışa ben karar veririm. Devleti töreye göre yönetir buna karşı gelenlerin cezasını keserim. Benim devletimin yönetim biçimi olan bu sistemin adı monarşidir.Kişi: Ben evremdeki soylu, din adamı gibi belli bir makamda bulunan kişiler tarafından devleti idare etmekle görevli bir yetkiliyim, devlet yönetimiyle ilgili kararlar alırken ben ve arkadaşarımdan oluşan bu seçkin grup toplanarak karar alırız. Halkın bir söz hakkının olmadığı devletimizde kullandığımız bu yönetim biçimi oligarşidir.Kişi: Ben Osmanlı sultanı Yavuz Sultan Selim benim devletimde yönetimin kaynağı dindir. Abbasilerden halifeliliği de alarak dini otoritemi daha da gçlendirdim. Devletimde kullandığım bu sistem teokrasidir.Kişi: Ben Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk'm benim kurduğum devletin yönetimi halka dayanır, egemenlik kayıtsız şartsız millettir, bu sistemde herkes seçme ve seçilme hakkı vardır, herkese özgürlük, eşitlik, adalet sağlayan bu sistemin adı cumhuriyettir.
3.BÖLÜM	
lme-Değerlendirme Eğitsel oyun kartları kullanılarak lme yapılacaktır	1-Demokrasi nedir? Demokrasinin temel ilkeleri nelerdir? 2-özgürlük nedir? Sınırsız zgrlk diye bir şey var mıdır? 3- Monarşi, teokrasi, oligarşi ve cumhuriyetin tanımını yapıp açıklayınız.

Halil İbrahim AYDOğAN
Ders ğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINçOğLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

08.04.2019 – 12.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Üç Kuvvet
SÜRE	40'+40'=80dk.

2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi açıklar. Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile yasama, yürütme ve yargı güçlerinin her birinin kendine has yetki ve sorumluluklarının olduğu üzerinde durulur.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Sanal meclis gezisi ile gözlem metodu etkin kılınarak işlenen derste bu tekniğin etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta,internet, Eba
Dersin İşlenişi	<p>1-Sınıf başkanının, yardımcılarının ya da sınıf nöbetçisinin görevlerini yapmaması veyabirbirlerinin görev alanlarına müdahâle etmesi durumunda neler yaşanabilir?</p> <p>Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır.</p> <p>konu kısaca öğrencilere anlatılacak ve akıllı tahta üzerinden sanal meclis gezisi yapılarak ders anlatımı meclisteki görsel ve yazılı metinlerin gözlemlenerek aktarılmasıyla devam edecek.</p> <p>2- Mecliste yer alan egemenlik kayıtsız şartsız milletindir sözü ne anlama gelmektedir?</p> <p>3- TBMM'nin Türk milleti açısından önemi nedir?</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>Cumhuriyet: Millet egemenliğine dayanan, milletin egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için kullandığı bir yönetim sistemidir. Cumhuriyet yönetimi demokrasinin en iyi uygulandığı yönetim şeklidir. Cumhuriyet yönetiminde devletin 3 temel görevi vardır. Bunlar; Yasama, yürütme ve yargı görevidir. Demokratik ülkelerde ülkeyi yönetenler devlet içinde işlerin düzenli bir şekilde yürütülebilmesi için çeşitli görev ve sorumlulukları üç ana güce dağıtmıştır. Bu görevlerin her birini farklı kurumlar yapar. Buna Kuvvetler(Güçler) Ayrılığı denir. Başka bir deyişle kuvvetler ayrılığı yasama, yürütme ve yargı güçlerinin birbirlerinin görev alanlarına müdahale etmeden ayrı ayrı çalışmasıdır. Bu durum demokrasinin temel özellikleri arasında yer alır. Bu anlamda demokrasi bir kuvvetler dengesi olarak da karşımıza çıkar. Demokrasilerde kuvvetler ayrılığı ilkesi devlet düzeninin doğru bir şekilde işleyişi açısından önemlidir. Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti Devleti kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul etmiştir.</p> <p>Yasama görevi: TBMM, (Kanun Yapar)</p> <p>Yürütme görevi: Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu yani hükümet (Devletin iç ve dış bütün sorunlarına çözümler arar, projeler hazırlar ve devlet işlerini yürütür)</p> <p>Yargı görevini ise bağımsız mahkemeler yerine getirir. (Adaleti sağlar)</p>

3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme TBMM' sinin Türk milleti için önemi konusunda sanal geziden aklınızda kalanlarla bir kompozisyon hazırlanacak.	1- Kuvvetler(Güçler) Ayrılığı nedir? 2-Devletin yasama, yürütme ve yargı görevlerini açıklayınız. 3- Yasama, yürütme ve yargı görevlerini sadece bir kurum yerine getirse ne gibi sorunlar çıkar?

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

10.04.2019 – 17.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Yöneticilerimiz ve Biz
SÜRE	40'+40'=80 dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.3. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder. Konu siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve bireyler (kamuoyu) kapsamında ele alınır.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Gezi – gözlem tekniği kullanılan bu derste gözlem tekniğini etkili kullanmak için soru-cevap, beyin fırtınası ve eğitsel oyunlar teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, gezi mekanı, Eba
Dersin İşlenişi	<p>Ders öncesinde il genel meclisine yapılan gezi hakkındaki düşünceleri alınarak ve sorular sorularak öğrencinin beyin fırtınası yapması sağlanır ve bu düşünme etkinlikleriyle birlikte derse geçilir.</p> <p>1-İl genel meclisinde dikkatinizi çeken en önemli gözleminizi bizimle paylaşınız.</p> <p>Gezi hakkında düşünceler alındıktan sonra ders kitabı üzerinden konu kısaca gezi ile bağlantı kurularak işlenir. Ders kitabındaki konu metni okutulacak. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacak.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>Siyasi Parti: Ülke yönetimi ve ülke sorunlarının çözümü konusunda aynı düşüncüyü paylaşan insanların bir araya gelerek oluşturduğu siyasi birliğe siyasi parti denir. Ülkeyi yöneten partiye iktidar partisi, diğer partilere muhalefet partileri denir.</p> <p>2-Siyasi partilerin yönetimin karar alma sürecindeki etkinliğini gezeledeki gözlemlerinize göre anlatınız.</p> <p>Sivil Toplum Örgütü: Toplumu ilgilendiren bir sorunu çözmek için insanların bir araya gelerek oluşturduğu birliğe Sivil Toplum Örgütü denir. Memur, işçi, öğrenci, öğretmen, fırıncı, avukat...herkes üye olabilir.</p> <p>Her şeyi devletten beklememek gerekir. Birlik ve beraberlik içerisinde, yardımlaşma ve dayanışma duygusuyla toplum sorunlarının çözümüne katkıda bulunmalıyız. Duyarsız kalmamalıyız.</p> <p>Vakıflar, dernekler, sendikalar, mesleki örgütler sivil toplum örgütüne örnek olarak verilebilir.</p> <p>Tegv: Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Mor Çatı: Kadın Sığınağı Vakfı</p> <p>Tema: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve doğal varlıkları koruma vakfı ...</p> <p>3-Sizce STK' lar yönetimin karar alma sürecinde yeterince etkili midir? Gezeledeki gözlemlerinizi bizle paylaşır mısınız?</p> <p>Kamuoyu: Toplumu ilgilendiren bir sorun hakkındaki halkın ortak düşüncesine kamuoyu denir. Kamuoyu yaratmada ve yönetimi etkilemede basın, medyanın, sivil toplum örgütlerinin ve siyasi partilerin önemi büyüktür. Özellikle siyasi partiler ve sivil toplum örgütleri kendi üyeleri ile birlikte toplumu ve yönetimi etkileyebilmekte, insanları belli bir amaç etrafında toplayıp kamuoyu yaratabilmektedir. Ayrıca günümüzde televizyonların kamuoyu yaratmada yani toplumu ilgilendiren bir konu üzerinde ortak bir fikir oluşturmada rolü çok fazladır.</p> <p>Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı yıllarında halkı bilinçlendirmek, kamuoyu yaratmak, birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla İrade-i Milliye ve Hakimiyeti-i Milliye gazetelerinin çıkarılmasına ve de Anadolu Ajansının kurulmasına öncülük ettiği unutulmamalıdır.</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme Gezi yaptıkları yer olan il genel meclisindeki gözlemlerini aktaracak bir kompozisyon hazırlanacak ve yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlarla ilgili bir proje ödevi hazırlanacak	<p>1-Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlar nelerdir?</p> <p>2-Siyasi parti ve sivil toplum örgütlerinin kuruluş amaçları nelerdir?</p> <p>3- Kamuoyu yaratmada sivil toplum örgütleri ve medyanın ne gibi etkileri vardır?</p>

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Hayatın İçinde Demokrasi
SÜRE	40' +40' = 80dk.
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar. Kazanımın işlenmesi sırasında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü ele alınır.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Gezi-gözlem tekniğinin kullanıldığı bu derste tekniği etkili kullanmak için soru-cevap, beyin fırtınası teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Eba, Gezi mekanındaki görsel ve videolar.
Dersin İşlenişi	<p>1-İnsanların bir arada yaşamasını kolaylaştıran unsurlar neler olabilir gezideki gözlemlerinizi bize aktarmanızı istiyorum? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. Ders kitabındaki konu metni okunarak gezide gözlemledikleri olaylarla bağlantılı olarak sorular sorulacaktır. Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>1-Sizce Atatürk'ün demokrasinin Türkiye'de gelişimine katkıları nasıl olmuştur? Demokrasi insanın sırf insan olması nedeniyle sahip olduğu hak ve hürriyetlerini kullanmasına imkân tanıyan bir yönetimi savunur. Demokrasi bireylerin birbirlerine saygı duyduğu, düşüncelerini özgürce ifade edebildiği, yönetime katılabildiği bir toplumu amaçlar. Demokratik değerleri benimsemiş, özgür, eleştirel düşünen bireylerden kurulu, eğitilmiş bir toplum oluşturmayı hedefler. Bütün bunlar demokrasinin toplumsal hayatımızda ne kadar önemli olduğunu gösterir.</p> <p>3-demokrasinin önemini gezideki gözlemlerinize göre açıklayınız.</p> <p>Demokrasilerde özgürlük vardır ve tüm bireyler eşittir. Herkese kendi düşüncesini özgürce söyleme hakkına sahiptir. Ayrıcalık denilen şey demokraside kesinlikle olmayan bir şeydir. Demokrasilerde insanlara seçme ve karar verme şansı sunulur. Toplumsal yaşamın devamı demokrasi ile mümkündür. Toplumsal hayatımızın devamı, birlik ve beraberliğimizin sürdürülebilmesi, herkesin eşit ve özgür olmasına, toplum kurallarına uymasına bağlıdır. Tüm bu gereksinimler ancak demokrasi ile sağlanabilir.</p> <p>2-Darbelerle ilgili olarak gezilerdeki gözlemlerinizi bize aktarınız. Darbenin zararlarının toplumu ile demokrasiyi etkilemesi yönüyle açıklayınız.</p> <p>Darbe; askerin ya da diğer güçlerin baskı ve şiddet yoluyla yönetime el koymasüdür. Darbe olduğunda hak ve özgürlükler kısıtlanır, insanlara seçme şansı tanınmaz ve demokrasi ortadan kalkar. 15 Temmuz 2016 tarihinde Fetö örgütünün ve dış güçlerin yardımıyla bazı askerler, yönetime el koymaya çalışmış, halkımız canı pahasına, şehitler vererek, ülkesine, demokrasiye sahip çıkmış ve darbeyi önlemiştir. Böylece aziz milletimiz, 15 Temmuz darbe girişimine 'Dur' demiş, azim ve kararlılığı ile istiklaline ve istikbaline sahip çıkmıştır. Bu nedenle 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü olarak ilan edilmiştir.</p>
3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme Atatürk'ün demokrasinin Türkiye'de gelişimine katkılarıyla ilgili gezideki gözlemlerine ve notlara dayanarak bir kompozisyon hazırlanacaktır. 15 Temmuz darbe girişiminin zararlarına yönelik bir proje ödevi hazırlanacaktır.	<p>1-Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklayınız?</p> <p>2-15 Temmuz 2016 darbe girişiminin nedenleri ve sonuçları nelerdir?</p> <p>3- Türk halkı hain darbe girişimine karşı nasıl tepki göstermiştir?</p>

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lutfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

22.04.2019 – 26.04.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Haklarımızın Bilincindeyim
SÜRE	40'+40'+40'=120dk.

2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar. Pozitif ayrımcılık, ekonomik, siyasal ve toplumsal temsil gibi olumlu, kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi olumsuz konular üzerinde durulur.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Gözlem tekniği kullanılan bu derste tekniği etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri eğitsel oyun ve anlatım teknikleri bu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Eğitsel oyun kartları, Eba, Gezi mekanındaki görseller ve videolar.
Dersin İşlenişi	<p>1- Temel haklarımız ve özgürlüklerimiz olmasaydı hayatımızda neler değişirdi? 2- 15 Temmuz darbe girişimi bizim hangi haklarımıza yönelik bir saldırı niteliği taşıyor? gözlemlerine göre açıklayınız.</p> <p>Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek; Vatandaşlık Görev ve Sorumlulukları *Vergi vermek *Askerlik yapmak *Kanunlara uymak *Oy Kullanmak</p> <p>Sahip Olduğumuz Haklar Yaşama hakkı, Kişi dokunulmazlığı hakkı, Sağlık hakkı, Eğitim hakkı, Dilekçe Hakkı, Özel Yaşamın gizliliği, Seçme-seçilme hakkı, Konut dokunulmazlığı hakkı, Din ve Vicdan Özgürlüğü, Düşünce ve İfade Özgürlüğü, Tüketici Hakkı, Bilgi Edinme Hakkı...</p> <p>2-Bu haklar bazı durumlarda kısıtlanabilir mi 15 Temmuz Müzesindeki gözlemlerinize bizlere aktarınız. Dilekçe: Herhangi bir konuda bir kuruma istek ve şikâyetlerinizi iletmek için yazdığımız belge.</p> <p>Hak ve sorumluluklarımızın devletın temel kanunu olan anayasada güvence altına alınmıştır. Temel hak ve sorumluluklarımızın bilen bir vatandaş haklarını çiğnetmez, her zaman daha bilinçli bir yaşam sürme şansına sahiptir. Bu nedenle bir vatandaş olarak T.C. Anayasası hakkında bilgi sahibi olmamız gerekmektedir.</p> <p>-Savaş, sıkıyönetim, olağanüstü hal ve kamu sağlığını ilgilendiren durumlarda temel hak ve özgürlüklerimiz kısıtlanabilir.</p>

3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme Haklarımızla ilgili proje ödevleri hazırlanacak. Haklarımızla ilgili afiş çalışması yapılacaktır.	1-Hak nedir? Vatandaşlık olarak sahip olduğumuz hak ve özgürlükler nelerdir? 2-"Hak ve özgürlüklerimiz anayasa ve kanunlar tarafından güvence altına alınmıştır" sözünden ne anlıyorsunuz? 3- Vatandaşlık görev ve sorumlulukları nelerdir?

Halil İbrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lutfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF GÜNLÜK DERS PLANI

29.04.2019 – 03.05.2019

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	ETKİN VATANDAŞLIK
KONU	Kadın ve Toplum
SÜRE	40+40'dk. = 80 dk.

2.BÖLÜM	
Kazanımlar	SB.6.6.6.Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.
Değerler ve beceriler	Bu öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.
Yöntem ve Teknikler	Gözlem tekniği kullanılan bu derste tekniği etkili kullanmak için soru-cevap ve beyin fırtınası teknikleri eğitsel oyun ve anlatım teknikleribu yöntemle bir arada kullanılmıştır.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Eba, Eğitsel oyunlar, gezi mekanındaki görsel , yazılı metin ve videolar
Dersin İşlenişi	<p>1-Toplumumuzda bazı durumlarda kadınlar için söylenen "Osmanlı kadını" ifadesi hangi anlamda kullanılır? Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır.</p> <p>Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır.</p> <p>Öğrencilere bilgi verilecek;</p> <p>KADIN HAKLARI</p> <p>İlk Türk devletlerinde kadın haklarına önem verilirdi. Kurultay'da hükümdarın eşi olan Hatun'un da sözü sahibi olması, Hatun'un Kağan'la yan yana oturması, tanrının ülkeyi yönetme gücünü ("kut" inancı) Kağan ve Hatun'a verdiğinin belirtilmesi bunun en açık kanıtıdır (kurultay: ilk Türk devletlerinde, devletin önemli işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer). Basılan paraların üzerinde kadınların da resminin olması kadına verilen önemin kanıtıdır. 1913 yılında kadınlar ilk kez devlet memuru olarak çalışmaya başladılar. Cumhuriyetle birlikte yapılan kanuni düzenlemelerle birlikte kadına verilen daha da arttı. Çıkarılan Medeni Kanun ile aile hukukunda düzenlemeler yapıldı. Kadın-erkek eşitliği sağlandı. Türk kadını dünyadaki gelişmiş pek çok ülkedeki kadınlardan önce, 1930 yılında belediye seçimlerine katılma, 1933 yılında muhtarlık seçimlerine katılma hakkı, 1934 yılında milletvekili seçilme hakkı kazanmıştır.</p> <p>Kurultayda kadının yerini gösteren bir drama gösterisi yapılacaktır ve öğrencinin Türk devletlerinde kadına verilen değerle ilgili gözlem yapması sağlanacaktır. 15 Temmuz darbe girişiminde direniş gösteren kadın kahramanlarımız gezideki öğrenci gözlemlerinden aktarılması istenecektir.</p> <p>Atatürk Diyor ki:"Dünyada hiçbir milletin kadını, milletini kurtuluşa ve zafere götürmekte, Anadolu kadınından daha fazla çalıştırmıyız."</p> <p>Atatürk müzesine yapılan gezide Atatürk'ün kadına verdiği değerlerle ilgili incelenen yazı ve görseller baz alınarak bir kompozisyon yazılması istenecektir.Kendisini yeteri kadar temsil edemeyen kadınlar için, var olan eşitsizliği gidermek amacı ile pozitif ayrımcılık uygulanmaktadır. Bazı konularda kadınlara daha fazla hak tanınması anlamına gelir. Amaç, ülkemizde görülen kadına şiddeti, cinsiyet ayrımcılığını önlemek, kadın-erkek eşitliğini sağlayarak kadına hak ettiği değeri kazandırmaktır.</p>

3.BÖLÜM	
Ölçme-Değerlendirme 15 Temmuz kadın kahramanlarımızla ilgili bir afiş çalışması hazırlanacaktır. Türk tarihinde kadının yerini gösteren bir proje ödevi hazırlanacaktır.	<p>1-İlk Türk devletlerinde Kurultay'a hakanın eşi olan hatunun da katılmasını kadına verilen önem yönünden değerlendiriniz.</p> <p>2-Medeni Kanun ile Türk kadınına verilen haklara örnek veriniz.</p> <p>3- Türk kadını hangi yıllarda seçme ve seçilme hakkı elde etmiştir?</p> <p>4-Gelişmiş pek çok ülkeden önce Türk kadınına siyasi hakların verilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?</p> <p>5- Pozitif ayrımcılık nedir?</p>

Habibrahim AYDOĞAN
Ders Öğretmeni

Uygundur
28/03/2019
Lutfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

EK 8. Gezi Planları

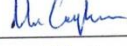
GEZİ PLANI

Eğitim Kurumunun Adı	Barak Ortaokulu
Gezi Tarihi	16.04.2019
Gezi Yeri	İl Genel Meclisi
Geziye Çıkış Saati	08.00
Geziden Dönüş Saati	13.00
Gezi Kfile Başkanı	Bahar GÖK (Okul Müdür Yardımcısı)
Takip Edilecek Yol	Barak Orta okulu - 130. Cd. - HasıpDürriCd. – Sarraf Cd. – Demokrasi Blv. – İnönü Cd. – Hürriyet Cd. – İstasyon Cd. – Prof. Muammer Aksoy Blv. – 36003. Cd.
Gezinin Amacı	Demokrasinin yönetimde uygulanışını kavratmak, yöneticilerin karar alma sürecini analiz etmek.
Gezinin Konusu	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İl Genel Meclisini ziyaret ederek yönetim, yöneticilerimiz ve yöneticilerin karar alma sürecini etkileyen faktörleri analiz ederek ortaya koymak.
Gezi İçin Öğrencilere Verilecek İnceleme-Araştırma Görevi	İl Genel Meclisinin yapısının gözlemlenmesi, yönetimin karar alma sürecini ve bir konunun tartışılmasında geçen süreci gözlemleyerek analiz etmek.
Değerlendirme	Gezi sonucunda edinilen bilgi ve deneyimlerle doğrultusunda yönetimin karar alma sürecini etkileyen ilkelere ilgili proje ödevleri hazırlanacak.

GEZİYE KATILACAK SINIFLAR VE ÖĞRENCİ SAYILARI

Sıra No	Şube	Kız	Erkek	Toplam
1	6/B-C	25	25	50

GEZİYE KATILACAK SORUMLU VE REHBER ÖĞRETMENLER

Sıra No	Adı Soyadı	İmzası
1	Bahar GÖK (Müdür Yardımcısı)	
2	Mustafa CEYLAN(Müdür Yardımcısı)	
3	Merve TEKİN (6/B Sınıf Öğretmeni)	
4	Halil İbrahim AYDOĞAN(6/C Sınıf Öğretmeni)	

GEZİYE KATILACAK ARAÇLAR

Yüklenici Firma/ Acente Adı:		Sevimli Taş. Tur. Eml. Ve Gıda Tic. Ltd. Şti.	
Şoförün Adı ve Soyadı		Araç Plakası	Aracın Model Yılı
1	Barlas SEVİMLİ	27 S 0967	2007
2	Cengiz SEVİMLİ	27 S 1018	2013

İl Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma izni ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden gezi izni alınan araştırma kapsamında yukarıda ayrıntıları belirtilen yerlere bir gözlem gezisi düzenlemek istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Halil İbrahim AYDOĞAN
Araştırmacı

12/04/2019
Bahar GÖK
Müdür Yardımcısı

OLUR
12/04/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü

GEZİ PLANI

Eğitim Kurumunun Adı	Barak Ortaokulu
Gezi Tarihi	18.04.2019
Gezi Yeri	Atatürk Müzesi ve 15 Temmuz Müzesi
Geziye Çıkış Saati	08.00
Geziden Dönüş Saati	13.00
Gezi Kfile Başkanı	Bahar GÖK(Okul Müdür Yardımcısı)
Takip Edilecek Yol	Barak Orta okulu-130. Cd.-HasipDürriCd. – Sarraf Cd. – Demokrasi Blv. – İnönü Cd. Adil Özbek Cd. – EblehanCd./EblehanCd. - Adil Özbek Cd. – Atatürk Blv.- Gazi Muhtar Paşa Blv. – 36003. Cd. – Prof. Mehmet Aksoy Blv. – İstasyon Cd. – Nizip Cd. – Ahi Baba Sk. – Zafer Cd.
Gezinin Amacı	Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini kavratmak ve demokrasiye karşı yapılan darbelerin yıkıcı etkisini ve zararlarını öğretmek. Demokrasi rejimi olan Cumhuriyeti ülkemize kazandıran 1. Cumhurbaşkanımız Mustafa Kemal Atatürk'ün demokrasiye verdiği önemi kavratmak.
Gezinin Konusu	Atatürk'ün Gaziantep'teki evini (Atatürk Müzesi) ve 15 Temmuz Müzesini ziyaret ederek Atatürk İlkeleri ve demokrasinin öneminin kavranması, darbelerin topluma ve demokrasiye verdiği zararın öğrenilmesi.
Gezi İçin Öğrencilere Verilecek İnceleme-Araştırma Görevi	Atatürk'ün anılarını inceleyerek bunların demokrasiyle bağlarını ortaya koyma ve 15 Temmuz Müzesinde sergilenen görseller ve videoları izleyerek demokrasinin önemi ve darbelerin zararlarını birincil kaynaklardan edinilmesi.
Değerlendirme	Gezi sonucunda edinilen bilgi ve deneyimler dikkate alınarak 15 Temmuz darbe girişiminin zararları ve demokrasinin önemi hakkında proje ödevleri hazırlanacak.

GEZİYE KATILACAK SINIFLAR VE ÖĞRENCİ SAYILARI

Sıra No	Şube	Kız	Erkek	Toplam
1	6/B-C	25	25	50

GEZİYE KATILACAK SORUMLU VE REHBER ÖĞRETMENLER

Sıra No	Adı Soyadı	İmzası
1	Bahar GÖK (Müdür Yardımcısı)	
2	Mustafa CEYLAN (Müdür Yardımcısı)	
3	Merve TEKİN (6/B Sınıf Öğretmeni)	
4	Halil İbrahim AYDOĞAN(6/C Sınıf Öğretmeni-Araştırmacı)	

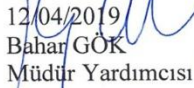
GEZİYE KATILACAK ARAÇLAR

Yüklenici Firma/ Acente Adı:		Sevimli Taş. Tur. Eml. Ve Gıda Tic. Ltd. Şti.	
Şoförün Adı ve Soyadı		Araç Plakası	Araçın Model Yılı
1	Barlas SEVİMLİ	27 S 0967	2007
2	Cengiz SEVİMLİ	27 S 1018	2013

İl Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma izni ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden gezi izni alınan araştırma kapsamında yukarıda ayrıntıları belirtilen yerlere bir gözlem gezisi düzenlemek istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Halil İbrahim AYDOĞAN
Araştırmacı

12/04/2019
Bahar GÖK
Müdür Yardımcısı

OLUR
12/04/2019
Lütfi KILINÇOĞLU
Okul Müdürü